

INNKALLING TIL MØTE

Møtestad: Evje og Hornnes kommunestyresalen
Dato: 19.06.2019
Tid: 09:00

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Evje og Hornnes

Medlemene vert med dette kalla inn til møte.
Varamedlemar og tilsette som får innkallinga, møter berre etter særskild innkalling.
Vert du av lovlege grunnar hindra i å møte, må du melde frå til Setesdal regionråd på tlf. 37 93 75 00.

Bjørn Alfred Ropstad
Utvallsleiar

Marie Johnnysdotter Pedersen
utvalssekretær

Saksnummer	Innhald
PS 34/19	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 35/19	Godkjenning av møteprotokoll 03.04.2019
PS 36/19	Styreleiar orienterar
PS 37/19	Dagleg leiar orienterar
PS 38/19	Leiar rådmannsutvalet orienterar
PS 39/19	Fylkeskommunen orienterar
PS 40/19	Referatsaker
RS 21/19	Referat rådmannsmøte 240419
RS 22/19	Møtereferat rådmannsmøte 140519
RS 23/19	Rådmannsmøte 050619
RS 24/19	Klasseoppsett - vidaregåande opplæring skuleåret 2019/2020
RS 25/19	Uttale vindmøller i Setesdal
RS 26/19	Invitasjon Mulighetsstudie Otra Elvepark - arbeidsmøte 23.05.19
RS 27/19	MARA kick off meeting Schwerin minutes FINAL 20190522
RS 28/19	Referat møte Visit Setesdal 29. april 2019
RS 29/19	Bachelor levert!
RS 30/19	Notat og bilder studietur Røros.pdf
RS 31/19	Statens vegvesens trafikkstasjonstenester i Region Sør - Setesdal trafikkstasjon
PS 41/19	Delegerte saker
DS 7/19	Svar på søknad om utsettelse omgjøring til lån
DS 8/19	Svar på søknad om støtte til konseptutvikling Valle Sport
DS 9/19	Svar på søknad om utsetting av nydyrkingstiltak
DS 10/19	Svar på søknad om støtte til etablering til Aloudat
PS 42/19	Drøfting/orienteringssaker
PS 43/19	Orientering ymse repr / utval
PS 44/19	Førespurnader
PS 45/19	Svar på søknad om tilskot til marknadsføring for KVS Bygland
PS 46/19	Endring av vedtekter i tråd med ny kommunelov
PS 47/19	Rekneskap Setesdal regionråd 2018
PS 48/19	Årsmelding Setesdal regionråd 2018

PS 34/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Saksmappenr: 2017/76 - 4

Arkiv:

Sakshandsamar: Rita Hansen

Saksframlegg

Setesdal regionråd

Saksnummer	Utval	Møtedato
35/19	Setesdal Regionråd - Styre	19.06.2019

Godkjenning av møteprotokoll 03.04.2019

Dagleg leiar tilrår:

Møteprotokoll vert lagt fram for godkjenning.

Saksutgreiing:

1. Bakgrunn for saka

2. Saksopplysningar

3. Vurderingar

Vedtak sendast til:

Valle, den 03.06.2019

Rita Hansen

dagleg leiar

1

Møteprotokoll 20190403

MØTEPROTOKOLL

Møtestad: Bykle
Dato: 03.04.2019
Tid: 10:00 – 13:00

Faste medlemar som møtte:

Namn	Funksjon	Representerte
Bjørn Alfred Ropstad	Leder	E og h kommune
Kay A. Jeiskelid	Medlem	Bykle kommune
Jon Rolf Næss	Medlem	Bykle kommune
Tone Lise Avdal	Medlem	Bykle kommune
Margit Dale	Medlem	Valle kommune
Steinar Kyrvestad	Medlem	Valle kommune
Anne Eikerapen	Medlem	Bygland kommune
Vidar Frøysnes	Medlem	Bygland kommune
Leiv Rygg Langerak	Nestleder	Bygland kommune
Britt Ingrid Andersen	Medlem	E og h kommune

Varamedlemar som møtte:

Namn	Møtte for	Representerte
Olav K. Hovet	Knut Hagen	Valle kommune

Frå administrasjonen møtte:

Namn	Stilling
Runar Granheim	Rådgjevar
Rita Hansen	Dagleg leiar

Andre som møtte:

Aud Sunniva Fuhr	Rådmann i Valle
Aasmund Lauvdal	Rådmann i Bygland
Anne Sofie Hornnes	For Frantz Are Nilsen
Signe Sollien Haugå	Konst. Rådmann i Bykle
Karina S. Grindland	Påtr.rådmann i Bykle
Jon-Olav Strand	Fylkesvaraordfører

Bykle, 03.04.2019

Runar Granheim
Utvalssekretær

Saksnummer	Innhald
PS 19/19	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 20/19	Godkjenning av møteprotokoll 06.02.2019
PS 21/19	Styreleiar orienterar
PS 22/19	Dagleg leiar orienterar
PS 23/19	Leiar rådmannsutvalet orienterar
PS 24/19	Fylkeskommunen orienterar
PS 25/19	Referatsaker
RS 11/19	Referat rådmannsmøte 130219
RS 12/19	Referat rådmannsmøte 190319
RS 13/19	Referater fra 2018 - klimagruppe
RS 14/19	Referat Setesdal Næringsforum 06.03.2019
RS 15/19	Referat styremøte Visit Setesdal 190219
RS 16/19	Referat 26.02.19 - informasjons- og forankringsmøte, Mulighetsstudie Otra Elvepark
RS 17/19	Agenda for møte mellom Aust-Agder fylkeskommune og Samferdselsdepartementet
RS 18/19	Svarbrev fra justis- og innvandringsministeren: Passkontor i Setesdal
RS 19/19	Melding om vedtak - sesongbase for Luftambulansetjeneste på Hovden
RS 20/19	Melding om vedtak: Sesongbase for luftambulansetjeneste på Hovden
PS 26/19	Delegerte saker
DS 4/19	Svar på søknad om støtte til kurs IPT "Fra godkjenning til markedsavgang"
DS 5/19	Svar på søknad om støtte til å kome seg på elevbedriftsmesse 10.04.19
DS 6/19	Svar på søknad om støtte til å skaffe konverteringsutstyr, Serviteur Bygland AS
PS 27/19	Drøfting/orienteringssaker
DR 5/19	Studietur styret
DR 6/19	Statens vegvesens trafikkstasjonstenester i Region Sør - Setesdal trafikkstasjon
PS 28/19	Orientering ymse repr / utval
PS 29/19	Førespurnader
PS 30/19	Regionplan Agder 2030 - høringsuttale av forslag til plan og handlingsprogram frå Setesdal regionråd
PS 31/19	Godtgjering - styreleiar og leiar av representantkap - Setesdal regionråd
PS 32/19	Tildeling støtteordning for arrangement i Setesdal
PS 33/19	Svar på søknad om støtte til utvikling av nettbasert oppfølging, Evjeklinikken

PS 1 9/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Ingen merknader til innkalling og sakliste.

PS 20/19 Godkjenning av møteprotokoll 06.02.2019

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Møteprotokoll frå førre møte vart samrøystes godkjent.

PS 21/19 Styreleiar orienterar

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

Styreleiar Bjørn Ropstad orienterte om:

Møte mellom ordførarar i SR og Åseral.

RV 9 Besteland- Helle i rute.

Fellesnemda: økonomisk avtale med Fylkeskommunen er lyfta fram. Ser ut til at ein ikkje får teikna ein ny avtale før nytt Fylkesting er sett.

Innspel: K. Jeiskelid: Om å opprette ei forhandlingstval, kvifor er ikkje dette oppretta?

Jon Rolv Næss: Klart at ein slik avtale må forankrast i det nye Fylkestinget.

Jon-Olav Strand: Om forskjellane i Aust- og Vest-Agder mtp konsesjonskraftpenger.

Signe Sollien Haugå: om at regionrådet samla leverar ei ynskjeliste, ang forhandlingsutval.

Steinar Kyrvestad: spele inn kons.kraft i høve Regionplan Agder 2030. Indre Agder må prioriterast.

Spm. Steinar Kyrvestad: Ny vannregionplan (høyringsfrist 03.07.19). At regionrådet legg opp til ei felles uttale til denne høyringa, ber dagleg leiar notere seg dette.

PS 22/19 Dagleg leiar orienterar

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

- Setesdalskonferansen 2019
- Fjellnettverket; på Grüne Woche også neste år

Innsp. Jon Rolv Næss: at regionrådet oppnemnar representantar til utsending.

- Berekraftig Byggeri
- Regionplan Agder 2030
- Ny kommunelov, §27, endring av vedtekter
- Mara, datoar for oppstartsmøte er klare

- Bacheloroppgåve om reiseliv i Setesdal
- Samarbeid reiseliv, Visit Setesdal og evaluering av tenestekjøpsavtale, berekraftig reiseliv m.m
- Om moglegheiststudie Otra elvepark
- Rv 9, opplevingsveg, nasjonal turistveg, arbeid i gong ved Trond Backer.
- Electric Region Agder; målbilete og merkevare; Agder som fullelektrisk region, deltaking i workshops.
- Digitaliseringsstrategi

PS 23/19 Leiar rådmannsutvalet orienterar

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

Leiar for rådmannsgruppa Aasmund Lauvdal (for Frantz Are Nilsen) orienterte om:

- GDPR; arbeid i rute, protokollar og arkiv.
- Klimaarbeid; samarbeid om eit klimaprojekt
- NAV, Indre Agder, arbeid med felles sak fra kommunane; lovnadar frå NAV om at alle kontora skal bestå
- Brann IKS
- SMG: tildeling av kommunalt næringsavfall i utvidet egenregi

PS 24/19 Fylkeskommunen orienterar

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

Jon-Olav strand orienterte om:

- Søkertala Setesdal Vidaregåande: jamt over bra. Utfordringar innan byggteknikk Hornnes (kun 4 søkarar (2.klasse vk2), ser på moglegheiter for å sette i gong denne klassen likevel, oppretthalde fagmiljø o.l. Reiselivsklassen på Hovden, kun 4 søkarar.
- Skulestruktur i det nye fylket på høyring. Ligg ingen forslag til endring i strukturen for Setesdal vgs.
- Rv 9; fylket følger dette arbeidet tett, og følger opp sentralt.
- Ny struktur Statens Vegvesen; spent på rapport som kjem 10.04.
- Luftambulanse; sluttar seg til regionrådet
- Bygningsvernsenter på Rysstad: ambisjonar i fylket og få til dette, dei ser verdien i å styrke dette fagmiljøet.

- Electric Region Agder

Kommentar Jon Rolv Næss: om skulestrukturen, frykt for at reiselivsklassen på Hovden blir lagt ned. Viktig at reiselivsklassen blir oppretthaldt på Hovden.
Positive signalar frå politisk leiing i fylket om ambulansestasjon.

Steinar Kyrvestad: Ynskjer at Fylkeskommunen legg til rette for attraktive skuleplassar i distriktet.

PS 25/19 Referatsaker

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Referatsakene vert teke til orientering.

RS 11/19 Referat rådmannsmøte 130219

RS 12/19 Referat rådmannsmøte 190319

RS 13/19 Referater fra 2018 - klimagruppe

RS 14/19 Referat Setesdal Næringsforum 06.03.2019

RS 15/19 Referat styremøte Visit Setesdal 190219

RS 16/19 Referat 26.02.19 - informasjons- og forankringsmøte, Mulighetsstudie Otra Elvepark

RS 17/19 Agenda for møte mellom Aust-Agder fylkeskommune og Samferdselsdepartementet

RS 18/19 Svarbrev fra justis- og innvandringsministeren: Passkontor i Setesdal

RS 19/19 Melding om vedtak - sesongbase for Luftambulansetjeneste på Hovden

RS 20/19 Melding om vedtak: Sesongbase for luftambulansetjeneste på Hovden

PS 26/19 Delegerte saker

PS 26/19 Delegerte saker

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Delegerte saker vert teke til orientering.

DS 4/19 Svar på søknad om støtte til kurs IPT "Fra godkjenning til markedsavgang"

DS 5/19 Svar på søknad om støtte til å kome seg på elevbedriftsmesse 10.04.19

DS 6/19 Svar på søknad om støtte til å skaffe konverteringsutstyr, Serviteur Bygland AS

PS 27/19 Drøfting/orienteringssaker

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

Proessen i Åseral i høve regiontilknytning ved Bjørn Ropstad

- Signal frå Åseral om kommunestyresak om dette i juni

Steinar Kyrvestad: Om at også økonomiske aspekt er teke opp i det nemnte ordførar-møtet.

Otra Elvepark v/ Per Svein Holte og Tom Egerhei

- Orienterte om arbeidet med moglegheitstudiet, aktørar og plattform for samarbeid vidare.
- Anbefalar at arbeidet blir fulgt opp med ein handlingsplan, ynskjer breid lokal deltaking og forankring i lokalsamfunna
- Tilrettelegge for friluftsliv langs elva.
- Revisjonsaken for Otra er viktig i dette biletet; fisk og øvrig naturmangfold.

Endring eierskapsstruktur, Destinasjon Hovden, v/ Signe S Haugå

- Ny struktur i eigarskap frå 1.7.2020

Visit Setesdal ved Roy Bakke

- Orienterte om status interimstyre, berekraftig reisemål, tenestekjøpsavtala

Steinar Kyrvestad stilte spørsmål om det kontakt med grunneigarar i høve stiar, fjell o.s.b. Ber vidare om ei presisering av tenestekjøpsavtala.

- 70 % av årets tildeling frå SR, til markandsføring (og noko Berekraftif Reisemål) 30 % til administrasjon.

Vidar Frøysnes: Korleis Visit Setesdal brukar kultur i marknadsføring, strategisk arbeid?

- Visit Setesdal er medvitne om dette, samarbeid med Setesdalsmuseet, stakk og bunad på messer, lokalmat osb. Men ingen nedfelt strategi på området.

DR 5/19 Studietur styret

- Røros 6. – 7.juni
- Rørosmat og Kulturminnefondet
- Overnatting Vertshuset Røros.
- Åseral er også invitert

Framlegg frå Margit Dale:

«Det er bare nokre få månader att til nytt regionråd styre vert valgt, og det er sannsynligvis stor utskiftning når nytt styre vert valgt. Det vert ein kostbar tur og Regionrådet utsett studieturen til nytt styre er valgt i september for å få mest nytte av turan.»

Leiv Rygg Langerak: Me bør likevel ta ein tur, interessante tema for politikarar og administrasjon.

Steinar Kyrvestad: Ein tur kan vere viktig mellom anna med tanke på bygningsvernssenter,- Kulturminnefondet, eit besøk kan ha stor nytteverdi.

Det vert vedteke at det blir tur i juni til Røros, mot ei stemme frå Margit Dale.

DR 6/19 Statens vegvesens trafikkstasjonstenester i Region Sør - Setesdal trafikkstasjon

Steinar Kyrvestad: At ein spelar inn argumentasjonen for kvifor ein bør behalde stasjonen på Evje.

Leiv Rygg Langerak: Me bør bruke sterke verkemiddel for å behalde vegstasjonen, som er enda eit ledd i desentraliseringa. Bør SR tinge ein rapport om dette?

Britt Ingrid Andersen: At me arbeidar med eit godt fundert motsvar, evt ved bruk av rapporten frå 2004.

Dagleg leiar arbeider vidare med saka.

PS 28/19 Orientering ymse repr / utval

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

Ingen orientering.

PS 29/19 Førespurnader

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

Bjørn Ropstad: Vindmøllesakene. Korleis handtere desse sakene på ein god måte, samkøyring mellom berørte kommunar.

Kyrvestad: Stør dette. Samla vindkraftkommunane; kompetanseheving osv.

Leiv R Langerak: Stør også dette. Kan kople på nettverk som USS, og LNVK.

Jon Rolv Næss: Stør også dette, at Regionrådet tek initiativ til å skipe til eit seminar om dette. Kjem også ei melding i haust om beskatning av kraft generelt. Storsamling for alle kommunane på Agder som er interessert.

PS 30/19 Regionplan Agder 2030 - høringsuttale av forslag til plan og handlingsprogram frå Setesdal regionråd

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

Tilrådinga vert samrøystes vedteke.

Vedtak:

Styret i Setesdal regionråd syner til saksutgreiinga og gir det som felles uttale frå regionen, samstundes blir kvar av kommunane i Setesdal oppmoda til å supplere og forankre denne gjennom kommunestyrehandsaming.

Dagleg leiar tilrår:

Styret i Setesdal regionråd syner til saksutgreiinga og gir det som felles uttale frå regionen, samstundes blir kvar av kommunane i Setesdal oppmoda til å supplere og forankre denne gjennom kommunestyrehandsaming

PS 31/19 Godtgjering - styreleiar og leiar av representantkap - Setesdal regionråd**Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019****Handsaming:**

Framlegg frå Bjørn Ropstad:

- a) godtgjersle til styreleiar og leiar av representantskapet knytes opp mot, og følger, stortingsrepresentantars lønn
- b) Styreleiars honorar fastsettast til 9 %
- c) Leiar av representantskapets honorar settast til 0,9 %.

Framlegget frå Bjørn Ropstad vert samrøystes vedteke.

Vedtak:

- a) godtgjersle til styreleiar og leiar av representantskapet knytes opp mot, og følger, stortingsrepresentantars lønn
- b) Styreleiars honorar fastsettast til 9 %
- c) Leiar av representantskapets honorar settast til 0,9 %.

Dagleg leiar tilrår:

Dagleg leiar tilrår:

- d) godtgjersle til styreleiar og leiar av representantskapet knytes opp mot, og følger, stortingsrepresentantars lønn
- e) Styreleiars honorar fastsettast til _ %
- f) Leiar av representantskapets honorar settast til _ %.

PS 32/19 Tildeling støtteordning for arrangement i Setesdal**Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019****Handsaming:**

Tilrådinga vert samrøystes vedteke.

Vedtak:

Terassejazz får 15.000 i støtte.
Setesdalsfestivalen får 20.000 i støtte.
North Atlantic Native Sheep Conference får 20.000 i støtte.
Otra II får 15.000 i støtte til hopprenn.
Fylkesfinalen UKM Valle får 15.000 i støtte.
Sauesjåmarknaden i Valle får 15.000 i støtte.

Støtta utbetalast frå ansvar 5301, prosjekt 940.

Dagleg leiar tilrår:

Terassejazz får 15.000 i støtte.
Setesdalsfestivalen får 20.000 i støtte.
North Atlantic Native Sheep Conference får 20.000 i støtte.
Otra II får 15.000 i støtte til hopprenn.
Fylkesfinalen UKM Valle får 15.000 i støtte.
Sauesjåmarknaden i Valle får 15.000 i støtte.

Støtta utbetalast frå ansvar 5301, prosjekt 940.

PS 33/19 Svar på søknad om støtte til utvikling av nettbasert oppfølging, Evjeklinikken

Saksprotokoll i Setesdal Regionråd - Styre - 03.04.2019

Handsaming:

Tilrådinga vert vedteke mot stemma til Steinar Kyrvestad.

Vedtak:

Styret i Setesdal regionråd løyver 150.000 i støtte til utvikling av nettbasert oppfølging til Evjeklinikken AS, og utbetalast på grunnlag av dokumenterte kostnader. Løyvinga hentast frå regionalt næringsfond, ansvar 5301.

Dagleg leiar tilrår:

Styret i Setesdal regionråd løyver 150.000 i støtte til utvikling av nettbasert oppfølging til Evjeklinikken AS, og utbetalast på grunnlag av dokumenterte kostnader. Løyvinga hentast frå regionalt næringsfond, ansvar 5000.

PS 36/19 Styreleiar orienterar

PS 37/19 Dagleg leiar orienterar

PS 38/19 Leiar rådmannsutvalet orienterar

PS 39/19 Fylkeskommunen orienterar

PS 40/19 Referatsaker

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Evje og Hornnes

Vår ref.:
2017/11028

Sakshandsamar:
Rita Hansen
rita.hansen@setesdal.no

Dato
28.04.2019

REFERAT RÅDMANNSMØTE 240419

Møtestad: Bykle kommunehus
Møtetidspunkt: 24. april 2019, kl 0900 – kl 1330
Desse møtte: Frantz A. Nilsen (møteleiar), Aasmund Lauvdal, Signe Sollien Haugå, Aud Sunniva Fuhr, Sten Albert Reisænen, Karina Sloth Grinland og Rita Hansen

I tillegg møtte Sigve Bruun Jacob (ingeniør, Evje og Hornnes kommune) via Skype kl 0900 – kl 0930

Sak	Merknad	Ansvar/frist
1- Revidering ROS Setesdal v/Sigve Bruun Jacob Skal rulleres hvert 4.år. Organiseres på tilsvarende måte som forrige gang med prosjektgruppe, faggrupper og med rådmannsgruppa som styringsgruppe. Forslag til prosess: Finner dato etter valget for heldagsmøte med prosjektgruppa og alle faggruppene. Legger opp til at ROS kan vedtas i kommunestyrene på nyåret 2020. Rådmannsgruppa slutter seg til forslag til prosess. Sigve Bruun Jacob prosjektleder. Hver kommune spiller tilbake oppdaterte navn på prosjekt- og faggruppedeltakere til Sigve innen 1. mai.	Se vedlegg	Alle 1/5
2 - Regionalt samarbeidsorgan for program for folkehelsearbeid - oppnevning av ny representant Vi har blitt bedt om å finne en ny representant til Regionalt samarbeidsorgan for program for folkehelsearbeid. Bykle kommune oppnevner en representant. Rita melder videre.		
3 - Status veterinær		

Kun vaktordningen som er interessant for alle kommunene og relevant for RMU. Dette blir ivare tatt.		
4 - Rådmannsmøte i mai, dato Rita på tjenestereise 14. mai (som er ny dato). Rita sender ut saksliste og Sten skriver referat.		Rita Sten
5 - Samarbeid lønn På nåværende tidspunkt har vi ikke funnet grunnlag for å jobbe videre med felles økonomikontor for Setesdal. Det vurderes at frikjøp av superbruker fremstår som mer realistisk. Det er viktig at det etableres en felles forståelse og en forventningsavklaring i de forskjellige kommunen til en slik ordning. Dette sendes tilbake til økonomisjefene for behandling.		
6 - Interkommunalt samarbeid administrative støttetjenester – ref brev fra Leiv Rygg Langerak	Utsatt	
Eventuelt: diverse vdr Setesdal IKT • Budsjettjustering Setesdal IKT med vedtatte innkjøp/endringer. Sak til kommunene innen 3. mai til tertialrapportering. • Bridge – info. Bykle innkjøp, resten avventer • Saker til styremøte 14.mai: ○ IKT Agder – utkast til uttale. ○ Grensesnitt Setesdal IKT tjenester/ kommunene. • Styremøte 14.juni ○ Budsjettforslag for 2020		

Med helsing
Setesdal regionråd

Rita Hansen
dagleg leiar

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Vår ref.:
2019/

Sakshandsamar:
Rita Hansen
rita.hansen@setesdal.no

Dato
14.05.2019

REFERAT RÅDMANNSMØTE 140519

Møtestad: Valle kommunehus
Møtetidspunkt: Kl 0900 – kl 1700
Desse møtte: Frantz A. Nilsen (møteleiar), Aasmund Lauvdal, Signe Sollien Haugå, Karina Sloth Grindland, Aud Sunniva Fuhr, Jon Rolf Næss, Kathrine Homdrum, Lars-Erik Domaas og Sten Albert Reisænen(referent).

Nr.	Sak	Ansvar	Frist
	Remerking - Berekraftig reisemål. Prosjektleder og representant frå Innovasjon Norge kommer samt Jon Rolf Næss, Roy Bakke, Jan Erik Dietrichson og Geir Tønnessen. Man er i gang med remerkingen. Man kunne nok ha kommet noe lengere. Man jobber med å merke flere og flere reisemål nasjonalt. Det gjennomføres kvalitetskontroll på de man merker. Kommunene må være aktiv i denne prosessen. Man mener at dette merket er bra for destinasjonen ift kvalitet osv. Man kan ikke bare resertifisere hvert 3. år uten å jobbe med utvikling og kvalitet. Man må ha et helhetlig fokus. Man ønsker å understøtte dette med andre bærekrafts- og kvalitetstiltak. Tiltak i området setter spor for mange år fremover og derfor må de være gjennomtenkt. Miljøsertifisering er et viktig moment i denne merkeordningen. Kommuneadministrasjonen bør være sertifisert. Man har jobbet godt i Setesdal iflg Dietrichson. Men det finnes nok forbedringsområder. Er det noen fordeler med å være sertifisert som bærekraftige reisemål? Flere og flere sier at de ønsker å reise til bærekraftige reisemål. Det bør lages en strategis reiselivsplan for hele Setesdal da området oppleves som en region og ikke flere kommuner. Man ser at det jobbes helhetlig og det må man fortsette med.		

	Jon Rolf anbefaler at dette blir et tema som blir tatt opp jevnlig og blir tatt opp i rådmannsutvalget og regionrådet. Man jobber videre med dette kommunevis og sammen.		
	Oppsummering OSS – Kathrine Homdrum. Se lysarkene fra Kathrine. Hun nevner her noen områder som vi bør kjenne bedre: PwC-rapporten bør vi sette oss inn i. Fokus på fag og rekruttering. Hvordan kan man samarbeide ennå bedre. Oppfølgingen av samhandlingsmeldingen på rus og psykisk helsefelt. Barn og unge samt alvorlig syke pasienter skal pri. Det er etablert et fagråd. Man har mål som er ambisiøse. Man kan spille inn til fagrådet. Kathrine sender målene til Rita. Det er et pakkeforløp for psykisk helse og rus. Kommunene må ha et kontaktpunkt eller en koordinator. Utviklingsprogrammet jobbes det videre med. Bærekraft er viktig. Man forventer å godkjenne dette dokumentet 5. juni.. Samhandling i KoM. Et stor prosjekt og samhandling/samkjøring blir viktig. Økonomi tar sin plass. Utskrivningsklare pasienter. Det har økt i antall innskrivninger og utskrivninger. Dette er krevende. Ser ut til at det kan øke mer. OSO-møte. Et treparts samarbeid mellom SSHF-UIA-kommunene på Agder. De mener at kommunene må inn med mer penger. Vi må jobbe for distriktstiltak på denne arenaen. Rådmennene ønsker å komme med innspill til OSS og RSU. Kathrine innkalles til møtet 16.oktober 2019. Spørsmål: Hvem skal møte ift «Hørsel»?		
	Styremøte Setesdal IKT - Lars Erik Domaas deltar. NB Les referatet som er sendt dere fra Lars-Erik Domaas. Vedtaket fra styremøtet står. Webcruiter er ikke økte kostnader men bare en justering. Oppgraderinger må dekkes: Agresso Elements Kommunenummer Styremøtet i IKT Setesdal 14.mai 2019 Vi må ender selskapsform. Jobber videre med det. Digitalisering jobbes det videre med. Kommer sak som alle kan forankre i kommunene. Hvordan skal man jobbe videre med en evt overgang til IKT Agder. Saken bør forankres politisk.		

	Lars Erik besøker kommunene ift status og mulig nytt IKT selskap. Bykle: 27. juni Valle: Bygland: 18 Evje og Hornnes: 20. juni Iveland: 13. juni PC eller Nettbrett for nye politikere. Man vurderer også om man skal sende lyd og bilde fra politiske møter. Regnskap: OK Evt: Valle vurderer å leie ut arealene som IKT Setesdal har i kommunehuset. NB Les referatet som er sendt dere fra Lars-Erik Domaas.		
	Eventuelt NAV Midt Agder: Hva er et bemannet kontor og hva kan vi evt kreve? «Kommunene forutsetter full- og likeverdige tjenester ved alle kontor, og at nærhetsprinsippet ivaretas for brukere og arbeidsliv lokalt.» Lønnssamarbeid: Felles lønnskontor er nok ennå på plannivå. Flere tjenester bør drøftes samtidig om man skal gjennomføre endringer slik at må får et helhetlig bilde. Man må ha en forventningsavklaring ift hva en superbruker skal gjøre. Det må gjennomføres en SWOT og ressursanalyse. Dette blir fort en lokaliseringssak. Saken ligger videre på «IS» ennå en stund. Klimasatsning: Klimapartneravtalen fikk vi støtte til. Har ennå ikke fått tilbakemelding på prosjektstillingen. RKG klima, noen er usikker på om man trenger denne gruppen. ROS Setesdal: Husk å send navnene til Sigve. Det lages en fellessak når alt er på plass. Det har kommet en fremdriftsplan som det ble informert om. Vi får en framtidsplan når den er klar. Satser på at den kan forankres i kommunestyrene i feb/mar 2020.		

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Vår ref.:
2017/11030

Sakshandsamar:
Rita Hansen
rita.hansen@setesdal.no

Dato
11.06.2019

REFERAT RÅDMANNSMØTE 050619

Møtestad: Bygland kommunehus
Møtetidspunkt: Kl 0900
Desse møtte: Frantz A. Nilsen, Aasmund Lauvdal, Aud Sunniva Fuhr, Karina Sloth
Grindheim, Rita Hansen
Sten Reisænen fra sak 3, kl 0945

Kl 0900 – 1000 Line Håberg Løvdal, sak 1 og 2
Kl 0900 – 0950 Gro Berit Straume, sak 1
Kl 1045 – 1145 Lars Erik Domaas, sak 4, styremøte Setesdal IKT

Nr.	Sak	Ansvar	Frist
	Karina ønskes velkommen til gruppa!		
1	Rullering interkommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan i Setesdal 2020-2024 v /Line Håberg Løvdal og Gro Berit Straum Utkast sendt pr e-post i forkant av møtet. Gro Berit Straum, interkommunal koordinator i Setesdal, leder arbeidet. • Fastsetting av høringsutkast interkommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan i Setesdal • Fastsetting av høringsutkast alkoholpolitiske retningslinjer Forankring og medvirkning er viktig i arbeidet. Merk punkt 5.3 og 4.7.3.h – særskilte kommunestyrevedtak. Line gir tilbakemelding til Aasmund vdr opplæringslova/skolelokale, i forhold til spørsmål om servering i ny aula på Bygland skole. Line gir alle tilbakemelding vdr servering på sjuke- og aldersheim. Utfordringsbildet interkommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan (kap 2) er utvidet og omarbeidet en del fra forrige, tidlig innsats og oppdagelse og tatt med nytt punkt og tallmateriale (vaksne og eldre).		

	Alkoholpolitiske mål og strategier, kap 3.3 er oppdatert ift stortingsmelding Gode liv i et trygt samfunn og er spisset. Tiltak, kap 4, mye er tatt ut (er gjennomført) og nye tatt inn. Gjennomgang av nye tiltak. Vurderes som en realistisk plan å gjennomføre. Økonomiske konsekvenser. Løses i budsjettprosessen i hver kommune, løses i eksisterende ramme og følges opp lokalt. Planen godkjennes av rådmannsgruppa. Fremdrift videre: høring – se vedlagt utkast til høringsbrev og oversiktene over høringsinstanser. Innspill merkes med sak og navn til Line. Etter høring, møte i rådmannsgruppa igjen. Kommunestyrebehandling nov/des 2019. Tilbakemelding fra rådmannsgruppa: gjort en særdeles god og grundig jobb.		
2	Nettverk Setesdal Oppvekst v/Line Håberg Løvdaal Status for samarbeidet i Nettverk Setesdal Oppvekst . Orientering om Regional kompetanseutvikling i Setesdal – utfordringer og muligheter. Mer om konsekvenser, utfordringer og muligheter ved prinsippene for tildeling av statlige midler – grunnprinsipp er utfra antall barn i barnehagene i regionen. Budsjettutkastgjennomgang, mer om økonomien i saken i årene fremover og drøfting. Anslag ser ok ut. Viktig med jevnlig oppdatering i rådmannsgruppa fra nettverket.		
3	Info fra rådmannsgruppe Agder2020, KS Digitaliseringsgruppe mv v/Frantz KS digitaliseringsgruppe: Frantz og Lars Erik representerer Setesdal i gruppa. Frantz deltok på første møte, hvor mulighetene for strategisk samarbeid på Agder var tema. Se dokumenter og referat. (KS sin side).		
4	Styremøte Setesdal IKT v/ Lars Erik Domaas Se egen sakliste.		
5	Investeringsstilskudd til Lyngbo-Hytta Alle kommuner fått søknad. Runde rundt bordet: hvordan tenker vi mht tilskudd til utenfor kommunene. Midt Agder friluftsråd har tilbud som dekker dette behovet. Vurderes at kommunene dekker disse behovene gjennom medlemskap i Midt Agder friluftsråd. Kommunen avslår søknad om støtte		
6	Ny kommunelov – Endring i § 27 selskaper. Kan ikke bruke navnet Setesdal regionråd lenger. Må utarbeide en ny samarbeidsavtale med navnet Setesdal interkommunal politiske råd (IPR). Rita lager sak til førstkommende styre- og repskap. Kommunen må etter hvert få en felles sak som kan behandles i de enkelte kommunestyrene. Rita utarbeider felles sak. Det må ses på andre § 27 selskaper mellom kommunene Eventuelt		

	Kjell Pedersen Rise, DDA, sendt e-post til kommunene vdr European Broadband Awards 2019. Frantz viderefører til Rita. Prioriteres ikke i den enkelte kommune. Må i såfall være en prioritering gjennom regionrådet. Organisering av arkivtjenesten: Organisert ved videre delegering, er i dag likt organisert i alle kommunene. Ansvar ligger uansett på rådmann. Utvidet rådmannsmøte ved oppstart til høsten. Rita ser på opplegg. Åpenhet: ønske om miniseminar om åpenhet og transparans. Vi kan bli mye bedre. Ønske om at det også tas eksplisitt med i digitaliseringsstrategien og –arbeidet. Rita bringer dette tilbake til arbeidsgruppa for digitaliseringsarbeidet.		
--	--	--	--

Med helsing
Setesdal regionråd

Rita Hansen
dagleg leiar

Aust-Agder fylkeskommune
Serviceboks 606
4809 Arendal
E-post:

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Vår ref.: 2006/388-23 | Sakshandsamar: Rita Hansen
rita.hansen@setesdal.no

Dato
03.05.2019

KLASSEOPPSETT - VIDAREGÅANDE OPPLÆRING SKULEÅRET 2019/2020

Setesdal regionråd har følgjande innspel til klasseoppsett for skuleåret 2019/2020

1 - Vg1 Design og tradisjonshandverk leggast til Setesdal vgs avd Valle

Grunngjeving: Avdelinga i Valle har gode tradisjonar for å drive innanfor dette programområdet.

Tradisjonshandverk står sterkt i Setesdal, og det er fleire etablerte bedrifter som driver innanfor dette fagområdet. I tillegg har Setesdal vgs avd Valle gjennom mange år bygget opp et godt samarbeid med utdanningsinstitusjonar i Tyskland, Danmark og Finland. Skolen er også betydelig påkosta, mellom anna er verksted oppgradert og modernisert.

Vg1 vil være et godt grunnlag for et vidare samarbeid mellom skole, næringsliv og kulturinstitusjonar i landsdelen.

2 - Vg2 Teknisk- og industriell produksjon

Grunngjeving: Vg1 Tip har de siste årene hatt oversøkning, dette er et meget populært programområde, det er gjort en god jobb med å rekruttere elever frå nærområdet/regionen. Et vg2 tilbud vil derfor være viktig å kunne tilby disse elevene.

Vg2 Kjøretøy, Vg2 Transport og logistikk eller Vg2 Industriteknologi kan alle være aktuell alternative tilbud som med fordel kan opprettast ved Setesdal VGs avd Hornnes.

3 - Oppretthalde programområdet Reiseliv ved Setesdal vgs avd Hovden

Grunngjeving: Avdelinga har eit godt samarbeid med lokalt næringsliv, dette gjeng mellom anna fram i talet på utplasserte elever i YFF og antall elever som får lærlingeplassar. På tross av lavt søkjartall i år er det viktig å oppretthalde utdanningstilbodet i en del av Agder der reiseliv er eit satsingsområde. Nedlegging av tilbodet kan fort føre til at avdelinga mister dyktige pedagogar, noe som igjen kan gå utover kvaliteten på de ivrige programområdene ved avdelinga på Hovden. I staden for å legge ned tilbodet bør man sjå på mogeligheita for å «fryse tilbodet» inntil søkjartalla endrar seg.

Avslutningsvis ber Setesdal regionråd om at det leggjast ein plan for vedlikehald og oppgradering av praksisrom og verksted for dei yrkesfaglige programma ved Setesdal vgs.

Med helsing
Setesdal regionråd

Bjørn A. Ropstad
Styreleiar

Dokumentet er godkjent elektronisk og vert sendt utan signatur

Valle kommune	4747	Valle
Bygland kommune	4745	Bygland
Evje og Hornnes kommune		
Bykle kommune	4754	Bykle

Utale om etablering av vindmøller i Setesdal

Visit Setesdal vil på et sterkt råd fra rådgivere at det blir etablert vindmøller på dei utpeikta områder av Setesdal.

Visit Setesdal held på med resertifisering av berekraftig reisemål, her er naturen eit vesentleg element i berekraft sertifiseringa.

Vi som skal selje, marknadsføre og ikkje minst bruke Setesdal som reisemål er avhengig av det naturen kan gi brukaren av berekraftig natur.

Det at det er planlagt store naturinngrep med tilførselsvegar, leidningsnett og møller, vil vi peike på at det er store inngrep i vår flotte natur. Dette er store rekreasjons områder i dag, og som vi må behalde både for fastbuande og reiselivs brukarar

Vår nærheit til kontinentet, der Visit Setesdal marknadsfører Setesdal som grøn lunge i sør Norge, utgjer eit av dei viktigaste element i vår marknadsføring.

Setesdal produserer stor mengde av fornybar vasskraft i dag, og vi er ein vesentleg bidragsytar i det grønne berekraftige skiftet, Setesdal har ofra mykje uberøra natur i denne samanheng. Visit Setesdal meiner vi ikkje kan miste meir av naturen, som er viktig for vår marknadsføring av Setesdal.

Styret for Visit Setesdal

Evje 29.04.2019

Kristiansand 15. mai. 2019

Til: Se e-post-adresser

Midt-Agder Friluftsråd utarbeider mulighetsstudie for Otra Elvepark – invitasjon til arbeidsmøte (workshop) 23.mai kl.18.00 – 20.00 på Sølvgården Hotell & Feriesenter på Rysstad

Midt-Agder Friluftsråd har startet arbeidet med en mulighetsstudie for utvikling av friluftsliv og rekreasjonspotensialet knyttet til Otra. Arbeidet skjer i samarbeid med Kristiansand, Vennesla, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle kommuner. Arbeidet skal etter planen være avsluttet innen utgangen av 2019.

Området for mulighetsstudien er avgrenset til arealene i og langs Otra fra kildeområdene i Bykle kommune til utløpet i Kristiansandsfjorden.

Denne mulighetsstudien er primært en kartlegging av både eksisterende og potensielt nye områder og tiltak som kan øke OTRAS verdi for friluftsliv og rekreasjon både for kommunenes egne innbyggere, for tilreisende og turister. Prosjektet ønsker også å bidra til at friluftslivsmulighetene langs Otra kan utvikles til beste for reiseliv og næringsutvikling i kommunene. Når mulighetsstudien er gjennomført, må det avklares nærmere hvem som ev. skal ha ansvaret for å opparbeide og tilrettelegge nye tiltak. Det kan være både grunneiere, kommuner, organisasjoner, reiselivsbedrifter, velforeninger, Midt-Agder Friluftsråd mv.

I arbeidet med mulighetsstudien vil vi arrangere fire åpne møter langs Otra. **Vi inviterer med dette til møte torsdag 23. mai 2019 kl. 1800.** Dette møtet gjelder primært arealene langs Otra i Bygland, Bykle og Valle. Møtet arrangeres på **Sølvgården på Rysstad**. I dette møtet ønsker vi å komme i kontakt med foreninger, lag, organisasjoner, enkeltpersoner mv. som kan gi innspill til arbeidet med å sikre og videreutvikle friluftsliv og rekreasjonsmulighetene langs Otra.

Dersom du ønsker å delta, kan du sende påmelding innen 20.mai til:
janne@midt-agderfriluft.no eller tegerhei@midt-agderfriluft.no

Ønsker dere nærmere informasjon, eller har innspill til arbeidet, ta kontakt med Midt-Agder Friluftsråd: Janne Johnsen, tlf. 97521449 eller Tom Egerhei tlf. 90557120.

Vel møtt.

Med hilsen

Per Svein Holte
daglig leder

Janne Johnsen
prosjektleder

Postadresse:
Postboks 207
4662 Kristiansand

Kontoradresse:
Vestre Strandgate 22

Organisasjonsnr.:
975 641 716

Telefon:
95 85 11 11

Bankkonto:
3100 10 06811

E-mail:
post@midt-agderfriluft.no

Nettadresse:
www.midt-agderfriluft.no

Fra: Tom Egerhei (tegerhei@midt-agderfriluft.no)

Sendt: 15.05.2019 14:02:23

Til: Rita Hansen

Kopi:

Emne: VS: Invitasjon Mulighetsstudie Otra Elvepark - arbeidsmøte 23.05.19

Vedlegg: Invitasjon Mulighetsstudie Otra Elvepark - arbeidsmøte 23.05.19 B,B,V.pdf

Hei Rita.

Her ser du invitasjonen som er sendt ut i dag. E-postadressene (se e-posten under) gjelder inviterte lag/foreninger m.m i Bygland og Bykle. Valle kommune har sendt invitasjonen direkte fra kommunen. Tabellen under viser hvilke lag/foreninger som kommunen har sendt invitasjonen til. Savner du noen på disse to oversiktene?

VALLE:

Lag/organisasjon	Kontaktperson	Kontaktinfo
Fjellblomen	Åse Rike	
Fjellro grendelag	Mona Bjørgum	
Folkeakademiet i Valle	Berit Junge Henriksen	valle@folkeakademiet.no
Garane grendelag	Björgulv T. Berg	
Homme og Tveitebø Grendelag	Torleif Homme	
Hylestad Snøscooterklubb	Kenneth Bratteland	hylestadsk@outlook.com
Hylestad Bygdekvinnelag	Astri Rysstad	
Oveinang grendelag	Svein Forsell	Tlf. 959 22 441 (for leie av grendehuset)
Rysstad Grendelag	Merete Austad	merete.austad@gmail.com
Setesdal Spelemannslag	Astri Rysstad	915 75 925
Treungen grendelag	Tor Espen Helle	
Valle allidrett	Ingunn Røysland	
Valle Bygdekvinnelag	Eli H. Andersen	valle.bygdekvinnelag@gmail.com 993 50 016
Valle Hagelag	Øyvind Jacob	
Valle og Hylestad helselag	Ingebjørg S. Austenå	
Valle IL	Anne Liv Lidtveit	www.valle-il.no
Valle Jakt- og Fiskelag	Frøydis Unneland	
Valle pensjonistforening	Aase Holen	
Valle radio	Ørnulf Hasla	www.valleradio.com

Med vennlig hilsen

Tom Egerhei

90 55 71 20

seniorrådgiver

Midt-Agder Friluftsråd 95 85 11 11

Vestre Strandgate 22, Postboks 207, 4662 Kristiansand

www.midt-agderfriluft.no

Fra: Janne Johnsen <jjohnsen@midt-agderfriluft.no>

Sendt: onsdag 15. mai 2019 13.49

Til: bjornerikaastveit@gmail.com; post@hovdensportsklubb.no; kirsten@hovden.com; brattseid2@hotmail.com; olav.mandt@istorm.no; bjorn.einar.andersen@outlook.com; post@turkompaniet.com; leif.sigurd.helle@bygland.kommune.no; morigl75@gmail.com; arve.rauk@gmail.com; sonjals@online.no; fjellrosevestrom@gmail.com; gro.tove74@gmail.com; Olav67@gmail.com; sissa74@icloud.com; post@blsk.no; st-anette@hotmail.com; oaakh@online.no; post@neset.no; post@revsneshotell.no; post@setesdalhotel.no; signe@oseturistheim.no; kristoffer@elgtun.no; helga@aktive-fredsreiser.no; jtleifsen@gmail.com; bjoren@setesdalsmuseet.no; post@otrakraft.no; anne.fauske@bygland.kommune.no; inge.olav.fjalestad@bygland.kommune.no; leif.sigurd.helle@bygland.kommune.no; knut.olav.forgard@bygland.kommune.no; kjell.oyvind.berg@bygland.kommune.no; arne.veithe@bygland.kommune.no
Kopi: torfinn@solvgarden.no; Tom Egerhei <tegerhei@midt-agderfriluft.no>
Emne: Invitasjon Mulighetsstudie Otra Elvepark - arbeidsmøte 23.05.19

Se vedlagt invitasjon til workshop/arbeidsmøte 23.mai 2019 kl.18.00 på Sølvgarden på Rysstad.

Vi ber om påmelding innen 20.mai 2019.

Mvh
Janne Johnsen
Prosjektleder
Tlf 975 11 449

Midt-Agder Friluftsråd

Minutes and To Dos

MARA Kick-Off meeting

14th – 15th May 2019

Schwerin, Germany

Host: Ministry of Energy, Infrastructure and Digitalisation Mecklenburg-Vorpommern (Lead partner)

The list of participants to the meeting can be found in Annex 1.

1st day – 14th May 2019

General introduction of the partner regions and the project

All the partner regions took part in an interactive session at the beginning of the meeting, in order to introduce their team, their region and the mobility challenges they are facing.

The MARA project, as described in the project application approved by the Interreg programme, was then presented to the project partners (see presentation in annex 2). The current status of the project was mentioned as well. The project is running approximately 3 to 4 months late, but the project partners responsible for the WP2 (Bialystok University, Dalarna University, SYKE and University of Tartu) will start working on the WP already next week and will coordinate their efforts (work on a joint questionnaire) in order to catch up the delay and create synergies between the different Group of Activities of the WP2.

WP2

A general reminder of the content of the WP2 was presented by its coordinator, Bialystok University (see annex 3). The different tools to be developed under the different Group of Activities of the Work Package 2 were presented by the responsible partners. SYKE introduced its GoA 2.1 and the output “identification of participative tools for stakeholders’ involvement” (see annex 4), University of Tartu presented its Population Mobility Monitor (see annex 5) to be implemented under GoA2.2 and the Dalarna University introduced the templates and maps they could develop under the GoA 2.3, in order to develop an inventory of the mobility needs of the different partner regions (see annex 6).

Financial and visibility requirements

Marcin Kaczmarek, from the Managing Authority / Joint Secretariat of the Interreg Baltic Sea Region Programme presented the main financial requirement of the project partners (see annex 7). The most urgent task for partners from countries with a decentralised FLC system (DE, NO, RU, FI, LT), is currently to appoint their First Level Controller (FLC). They should select their FLC as soon as possible and complete the approbation process. For the partners living in a country with a centralised FLC (SE, EE, LV, PO), they should contact their national FLC in order to let them know that they are project partners of MARA and will submit their first financial report. All the details on how to proceed with your FLC can be found here, on the Interreg Programme’s website: <https://www.interreg-baltic.eu/for-projects/first-level-control.html>

The main rules about travelling were also presented to the partnership:

- A prior approval by MA/JS of the Interreg Programme is needed when activities are foreseen outside of the programme area and the EU

For any procurement, you should always refer to the Programme Manual (especially page 82 and following), which can be found here https://www.interreg-baltic.eu/fileadmin/user_upload/about_programme/Main_documents/2018.05.24_Programme_Manual_v6_clean_cover.pdf

The basic visibility rules (especially the correct use of the project and EU logos) were also presented by Mr Kaczmarek (see the presentation in annex 8)

See also the To Dos below to find your next deadlines for the financial management of the project.

WP3

On the first day afternoon, three pilot cases were presented to all partners, using the World Café format: the “Citizen bus in Vidzeme” (PP3), the formally called “UBER for children” in Setesdal (PP4, see annex 9) and the electric and bike sharing concept in Hajnowka (PP2). The 3 cases’ owners received feedbacks from partners on the feasibility of their case and on specific aspects to investigate further.

The first day of the partner meeting ended with a visit of the Schwerin Castle and a dinner there.

2nd day – 15th May 2019

WP3 (2/2)

After a brief presentation of the WP3 by its coordinator, Trafikverket (see annex 10), three other pilot cases were presented to the partnership in a World Café format: “Call a bus” in Mecklenburg-

Vorpommern (PP1), the “development of safe water routes on the Onega lake” in Petrozavodsk (PP7), and the e-bike and e-cargo bike sharing in both Setesdal (PP4) and Vidzeme (PP3). The case owners again received feedbacks from the other partners on the feasibility and weaknesses of their cases.

In addition, VGTU presented its “Study on the possibility to extend existing car sharing solutions to touristic remote areas in Lithuania” (see annex 11) and Trafikverket introduced the mobility plan they intend to develop in the areas of Sälen/Trysil and Åre (see annex 12 and 13).

It is reminded to all project partners that there is always a possibility to organise study visits between partners, even if these were not planned in the application. These study visits should of course be duly justified and approved by the Lead partner first.

3 peer groups are foreseen, in order to coordinate and learn from each other cases: one on improvement of public transports, one on shared mobility and the last one on connecting/integrating transport modes.

Proposed composition of the peer group (as stated in the application):

- Improvement of public transports: Lead partner and Vidzeme Region (for case 1 and 2)
- Shared mobility: VGTU, Bialystok University, Vidzeme Region, Setesdal and Hajnowka County
- Connecting/integrating transport modes: Dalarna University, Lead partner, Vidzeme Region, Trafikverket, Petrozavodsk City administration and Tourist Center of Karelia

Partners should confirm to Clara by the 6th June if they are satisfied with their Peer Group or if they would to change and attend another/additional Peer group. They should also nominate individuals for the peer groups they are participating in.

Project Steering Committee

The Project Steering Committee and its goal were then presented by EPCO (see annex 14). Its members were then designated (one for each project partner):

PP1: Marc Altenburg

PP2: Elzbieta Szymańska

PP3: Laila Gercane

PP4: Rita Hansen

PP5: Gintautas Bureika

PP6: Malcolm Lundgren

PP9: Tobias Heldt

PP10: Aleksey Tigushkin

PP11: Kari Oinonen

PP12: Age Poom

Two members are missing for the partners Petrozavodsk City Administration and Hajnowka County. They should be appointed and communicated to Clara by 1st June.

The locations of the next partner meetings were agreed:

- Second partner meeting: 11th and 12th September 2019 in Białystok
- Third partner meeting: in Petrozavodsk the 2nd or 3rd week of February 2020

WP4

The WP4 coordinator, Vidzeme Planning Region, introduced briefly the aim of this WP: to upscale the results of WP2 and WP3 and integrate them in public planning documents in order to guarantee the long-term impact of the project. The public authorities are the partners which are the main targets of this WP.

The Lead partner, coordinator of the GoA 4.2, introduced briefly this group of activities which aims to create exchange opportunities between pan-Baltic, national, regional and local public authorities dealing with innovative sustainable mobility solutions. A transnational forum for exchange should especially be created at the Baltic Sea Region level. The cooperation with projects dealing with similar topics such as MAMBA and RUMOBIL is also a key part of this GoA.

The communication strategy of the project was presented by EPCO (see annex 15). EPCO is currently developing a project logo and visual identity, a brochure, a poster and a roll-up. They should be ready within one month. A website, is also under development and should be ready during the summer. Inputs from partners will be required in order to feed the website regularly (articles about your pilot cases or relevant events happening in your region should for instance be sent to Clara regularly during the course of the project).

Until a project logo is ready, partners have to use a temporary logo provided by the Interreg programme which can be found here in different formats (at the very bottom of the webpage): https://www.interreg-baltic.eu/visibility_downloads.html You can also find there the general Interreg logo as well as a special logo to be used by our Russian partners.

EPCO will send you during the week of the 20th May an email dealing with communication, including all these logos in attachment.

It is decided that no social media accounts specifically dedicated to the project will be created. The social media accounts with established networks of the partners will be used in order to communicate on the project. A common hashtag should however be created.

It is agreed that for communication purposes, each report/publication produced should include at the beginning a short abstract with bullet points presenting the main findings. This short abstract could then be reused for press releases at a national level.

It is agreed that GoToMeeting will be used for conference calls between partners (EPCO's account).

To Dos:

Task	Group of activities	Deadline	Responsible partners
WP2			
Skype call between the 4 research partners involved in WP2	2.1, 2.2 and 2.3	5 June 2019	Bialystok, Tartu, SYKE, Dalarna
4 “research partners” to agree on a combined template for the whole WP2 (if possible – some aspects could be kept separated)	2.1, 2.2 and 2.3	15 June 2019	Bialystok, Tartu, SYKE, Dalarna
Questionnaire sent to all partners	2.1, 2.2 and 2.3	Week of 15 June 2019	Bialystok, Tartu, SYKE, Dalarna
Partners to send back the questionnaire filled in for their region	2.1, 2.2 and 2.3	15 August 2019	All partners
SYKE to collect the stakeholders’ involvement tools	2.1	15 August 2019	SYKE
SYKE to organise a workshop (virtual or not) to discuss the results of the tools’ collection	2.1	11 September 2019 (part of the partner meeting)	SYKE, all partners
All partners to develop their regional stakeholder involvement strategy	2.1	10 October 2019	All partner
Overall report developed for the stakeholders’ involvement strategies	2.1	End 2019	SYKE
WP3			
Peer groups established	WP3	6 June 2019	All partners
Project management			
Hajnowka County and Petrozavodsk City Administration to appoint their representatives at the Project Steering Committee (PSC)	PSC	1 June 2019	Hajnowja and Petrozavosk
EPCO to provide reporting templates / guidelines to all partners	Reporting	15 June 2019	EPCO
Partners in DE, FI, NO, LT and RU to appoint their FLC Others (PL, EE, LV, SE) to contact their centralised FLC	Reporting	7 July 2019	All partners
Partners to write and certify their 1 st financial report	Reporting	31 August 2019	All partners
Meetings			
2 nd partner meeting in Bialystok		11-12 September 2019	All partners, Bialystok University, Hajnowka County
3 rd partner meeting in Petrozavodsk		2 nd or 3 rd week of February 2020	All partners, Petrozavodsk City Administration, Tourist Center of Karelia

Referat - Visit Setesdal (VS)

TrollAktiv, mandag 29 april 2019 kl.11:00

Tilstede: Rita Hansen (RH), Ørnulf Hasla (ØH), Tim Davis (TD), Uwe Arntzen (UA), Roy Bakke (RB), Marcin Matysik (MM)

Neste møte: ikke avtalt

	ansvar	frist
- Glass hytta skal være bemannet i sommer - Tim kan stille med kano og alt rundt dette for utleie - Destinasjon Hovden låner bort I Zetel og Nettbrett - Fiskelaget skal kontaktes ang fiskekort - Film snute, reklame – “Trond og Knut” kontaktes - Opplev Evje - oppfølging etter siste møte mangles - Samarbeids nettverk – bedrifter som er medlem i VS møter for å forbedre samarbeid - støtte fra Innovasjon Norge søkes - Tim er valgt som representant for Cruiseskip forening	TD RB RB TD RB/TD UA Info	20.0 6 20.0 5
Bærekraftig Reisemål (BR) - Roy informerer om jobben og dokumentet som utleveres ferdig Setesdal får kontroll besøk ca. den 14. eller 15.05 - Roy ønsker tilbakemelding hvem kan stille som representant - ordfører eller rådmann bør stille Fram over blir det fast punkt på Styremøte som handles om bærekraft - det må nok settes midler til frambehandling av BR	alle	
USUS – nytt forslag på avtale er tilsendt fra USUS, Konklusjon – dette er ikke dette vi har forventet og i stedet ber vi om ny avtale som er god planlagt for 2020		
Webbside Visit Setesdal / Innovasjon Norge – møte 2.05 om ny/fornye avtale på webbside plass for Sør Norge i vititnorway.no - Roy reiser	RB	
Vindmøller - vi er enig at dette går ikke i grep med bærekraftig natur, Ørnulf sender utkast av stilling styre i VS har - videre skal den sendes ut til presse fra post@setesdal.com	ØH/RB	
Styre i VS - Daglig Leder i VS ønsker at Interim Styre skal fortsette som Styre for å beholde kontinuiteter Vi må ha nytt styre på plass snarest Uwe snaker med Olav Neset om valget og kommer tilbake Ørnulf informerer bedrifter i Valle – Roy sender info til ØH Første valg 1.juni 2020 Konklusjon – siden det var litt diskusjon om at styre skal velges av medlemmer vi legger heller post på lukker FB gruppe og kan heller medlemmer komme med innspill om de er uenig – Roy oppretter lukket FB gruppe	RB Alle UA RB RB	30.0 520.05 20.05
Neste møte er ikke avtalt men den bør være snarest for å stifte styre		

Hvordan kan Setesdal lykkes med destinasjonsutvikling?

JOHANNE BERGMAN
TUVÅ AMALIE SVELLAND

VEILEDER
Stine Rye Bårdsen

Universitetet i Agder, 2019
Bacheloroppgave i Reiselivsledelse
Handelshøyskolen ved Universitetet i Agder, Kristiansand

Forord

Bacheloroppgaven er utarbeidet av Johanne Bergman og Tuva Svelland, to studenter fra studiet Reiselivsledelse ved Handelshøyskolen på Universitetet i Agder.

Vår motivasjon for dette studiet bunner i interessen for å skrive om destinasjonsutvikling. Utvikling av destinasjonen Setesdal kan være interessant da vi mener området har stort potensiale for å bli en suksess på nivå med andre destinasjoner i Norge. Grunnen til at vi valgte Setesdal var først og fremst muligheten av å jobbe tett på et område som er nært studiestedet vårt Kristiansand. Vi så tidlig for oss muligheten til å gjøre feltforskning og observasjoner ved å besøke stedet personlig. En annen grunn til at vi valgte Setesdal var for tilbudet om et tema og en kontaktperson allerede i idefasen. Vi anser bacheloroppgaven som både lærerikt og realistisk kunnskap å ta med seg videre inn i arbeidslivet. Vi håper denne oppgaven vil kunne gjøre en reell forskjell og ha innvirkning på hvordan Setesdal Regionråd videreutvikler destinasjonen fremover. Bacheloroppgaven vil også gi et helhetlig perspektiv og en rød tråd gjennom alt vi har lært gjennom de tre årene på Reiselivsledelse. Det var derfor viktig for oss å finne et tema og en problemstilling som vi kan anvende våre kunnskaper for å besvare.

Vi ønsker i all hovedsak å rette en takk til vår dyktige og tålmodige veileder Stine Rye Bårdsen. Hun har gitt oss god veiledning gjennom hele fasen av oppgaveskrivingen. En takk vil vi også gi Rita Hansen som har gitt oss god informasjon til skriveprosessen, samt overnattingsopphold på Sølvargden hotell i Setesdal.

Gjennom tre år har vi fått en god forståelse for faget, og vi ønsker å formidle vår kunnskap gjennom denne bacheloroppgaven. Vi håper derfor at du som leser anser dette som lærerikt, relevant og god lesing!

Sammendrag

Formålet med denne bacheloroppgaven er å finne ut hvordan Setesdal kan utvikles til å bli en suksessfull turistdestinasjon. Problemstillingen vil besvares ved hjelp av et deskriptiv undersøkelsesdesign og kvalitativ data. Dette gjøres ved sammenligning av to andre suksessdestinasjoner. Disse er Lofoten og Røros. Data som brukes til sammenligningen er anskaffet gjennom innholdsanalyse og observasjon. Teorier knyttet opp mot destinasjonsutvikling, natur-og kulturdestinasjoner, det helhetlige reiseliv, push- og pullfaktorer, opplevelsesrommet, LEO's opplevelsespyramide såvel som den virtuelle opplevelsen vil bli brukt og omtalt i litteraturgjennomgangen. Vil vi også presentere hovedfunn fra innholdsanalysen og observasjoner vi har gjennomført. Dette leder til analyse av resultatet hvor litteraturgjennomgangen blir satt opp mot det empiriske materialet. Resultatet viser at dersom et reiselivsprodukt er helhetlig, destinasjonens omgivelser gir en positiv totalopplevelse og at den fysiske og virtuelle opplevelsen speiler hverandre vil Setesdal kunne lykkes med destinasjonsutvikling.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	2
Sammendrag	3
Innholdsfortegnelse	4
Figuroversikt.....	5
Tabelloversikt	5
Innledning.....	6
1.Litteraturgjennomgang.....	8
1.1 Hva er en destinasjon?.....	8
1.2 Forskjellige typer destinasjoner	8
1.2.1 Naturturisme.....	8
1.2.2 Kulturturisme	9
1.3 Destinasjonsutvikling	9
1.4 Det helhetlige reiselivsproduktet	10
1.5 Hvorfor velger man å besøke en destinasjon?	11
1.6 Opplevelsesrommet	14
1.7 LEO's opplevelsespyramide	15
1.8 Den virtuelle opplevelsen	17
3. Metode	18
3.1. Undersøkellesdesign og metodevalg.....	18
3.2 Datainnsamling	19
3.2.1 Innholdsanalyse.....	19
3.2.2 Observasjon	19
3.3 Utvalg	20
3.3.1 Utvalg for innholdsanalyse.....	20
3.3.2 Utvalg for observasjon.....	20
3.4 Presentasjon av case til sammenligning.....	20
3.4.1 Introduksjon av destinasjonen Setesdal.....	21
3.4.2 Introduksjon av naturdestinasjonen Lofoten	22
3.4.3 Introduksjon av kulturdestinasjonen Røros	23
4. Presentasjon av empirisk materiale	24
4.1 Presentasjon av funn fra innholdsanalyse.....	24
4.1.1 Informasjon om hygienefaktorer på nettsidene	26
4.1.2 Informasjon om motivasjonsfaktorer på nettsidene	27
4.1.3 Hvordan destinasjonene fremstår på nett.....	28
4.1.4 Ringvirkninger av destinasjonsutvikling	31
4.2 Presentasjon av funn fra observasjon i Setesdal.....	34
5. Diskusjon og analyse av resultater	37
5.1 Et reiselivsprodukt må være helhetlig	37
5.2 Destinasjonens omgivelser skal føre til en positiv totalopplevelse	38
5.3 Den virtuelle og den fysiske opplevelsen må speile hverandre	40
5.4 Validitet og reliabilitet.....	42
6. Konklusjon	44
7. Referanseliste	45

Figuroversikt

Figur 1: *Det helhetlige reiselivsproduktet*

Figur 2: *Kundens interaksjon med opplevelsesrommet*

Figur 3: *Opplevelsespyramiden*

Figur 4: *Samlede inntekter*

Figur 5: *Ringvirkninger i Setesdal*

Tabelloversikt

Tabell 1: *Tomt skjema for strukturering av informasjon fra innholdsanalysen.*

Tabell 2: *Funn fra innholdsanalysen.*

Innledning

Turistsektoren er i stor vekst, og det kommer frem i statistikk fra UNWTO at det i 2017 totalt var 1,32 milliarder internasjonale turistankomster i verden. Det er en økning på syv prosent fra året før, altså 83 millioner flere mennesker som reiser på tvers av landegrenser på ett år (Helgebostad, 2017, s.4). Det er tydelig at mennesker ønsker å reise og oppleve mer, og dette fører til økt konkurranse mellom de ulike destinasjonene. Globalisering fører til at verden oppleves som mindre, noe som gjør at alle steder som er mulige å komme seg til og oppholde seg på blir tilgjengelig for besøkende (Helgebostad, 2017, s.4). I tillegg til konkurranse fra andre norske turistdestinasjoner opplever Norge stadig økt konkurranse fra resten av verden, og bør derfor strebe mot å sammenligne seg med suksessdestinasjoner på verdensbasis. Selv om interessen for norsk reiseliv øker hvert år, har den likevel en vei å gå for å nå sitt fulle potensiale (NHO Reiseliv, 2019).

Mange turister reiser til Norge om vinteren for å oppleve det beste fra vintersesongene desember til februar. De sentrale momentene for norgesreise på denne årstiden er snø, ski og det unike nordlyset (Visit Norway, 2019). Likevel opptre halvparten av alle gjestedøgn i Norge på sommeren fra mai til august. På denne tiden kommer tilreisende fra hele verden for å oppleve Norges unike landskap med høye fjell og dype fjorder. Denne turismen fører til mange positive effekter for både lokalsamfunnet, bedrifter og servicetilbud i områdene. Norge har hatt en vekst på 27% i kommersielle gjestedøgn siden 2005. Det kommer også frem at nordmenn reiser mer, også innad i landet, da hele 5 av 7 millioner av gjestedøgnene er norske (Helgebostad, 2017, s.4).

Det finnes en rekke eksempler på destinasjoner i Norge som har gjort stor suksess. Eksempler på dette er Lofoten, Røros, Bergen, Geirangerfjorden, Svalbard og Sognefjorden (Visit Norway, 2019). De nevnte norske destinasjonene har alle oppnådd suksess ved å tilby noe unikt turister ønsker å oppleve og betale penger for å besøke.

Setesdal er et område i Norge med unik natur og kultur, noe som gir et utgangspunkt for utviklingen av et reiselivsprodukt som skiller seg positivt ut fra resten. Destinasjonen ønsker å videreutvikle sine tilbud og fokusere mer på markedsføring for å bli en suksessfull turistdestinasjon på linje med andre i Norge (Representant for Setesdal Regionråd, personlig kommunikasjon, 07.januar 2019).

Med denne oppgaven ønsker vi derfor å sammenlikne Setesdal med to norske destinasjoner som har hatt suksess de senere årene. Dette vil vi gjøre ved å identifisere ulike suksesskriterier. Naturdestinasjonen Lofoten og kulturdestinasjonen Røros er to norske destinasjoner som tiltrekker seg turister fra hele verden med sin unike natur og kultur. Ved å sammenligne disse suksessdestinasjonene med Setesdal kan vi få oversikt over hva som gjøres riktig, og hva Setesdal kan gjøre for å oppnå den samme suksessen.

På grunnlag av oppgavens formål vil problemstillingen inneholde både nøkkelordene *Setesdal* og *destinasjonsutvikling*.

Med utgangspunkt i dette har vi derfor formulert følgende problemstilling:

“Hvordan kan Setesdal lykkes med destinasjonsutvikling?”.

Resten av oppgaven er strukturert på følgende måte: Første del av oppgaven er en litteraturgjennomgang av relevante teorier og modeller rundt temaene destinasjonsutvikling og skapelsen av en helhetlig opplevelse. Deretter blir undersøkelsesdesign og metodevalg presentert og forklart. Videre blir resultatene av datainnsamlingen presentert, analysert og diskutert. Til slutt vil oppgaven oppsummeres, og en konklusjon vil bli gitt.

1.Litteraturgjennomgang

1.1 Hva er en destinasjon?

Kamfjord (2016, s. 39) definerer *destinasjon* som “et reisemål, sted eller område, som private og offentlige aktører samarbeider om å utvikle til et helhetlig reiselivsprodukt”. Det kan også skilles mellom *reisemål* og *destinasjon*. “Et reisemål er et samlet tilbud av varer, tjenester og opplevelser som tilfredsstiller den reisendes ønsker og behov i forbindelse med besøk utenfor fast bosted” (Kamfjord, 2016, s. 37). Kamfjord nevner videre at et reisemål blir definert geografisk ut i fra hvor den reisende har oppholdt seg. Et reisemål kan derfor være alle plasser hvor tilreisende besøker for å se eller oppleve noe spesielt. Samtidig må nødvendige tjenester være på plass for at det skal være mulig å oppholde seg i området over en periode, og at steder kan kalles et reisemål (Kamfjord, 2016). En destinasjon har en viss form for ledelse som håndterer det helhetlige reiselivsproduktet og kan være både godt- eller mindre tilrettelagt for turister. Et reisemål på den annen side har ingen tilrettelagt utforming, men fremstår naturlig (Kamfjord, 2016).

1.2 Forskjellige typer destinasjoner

Det kan grovt sett skilles mellom naturdestinasjoner og kulturdestinasjoner. Likevel hevdes det at natur- og kulturturisme går hånd i hånd, og sammen utgjør det mange turister søker når de skal besøke en destinasjon (Mehmetoglu, 2007).

1.2.1 Naturturisme

Naturbasert reiseliv omhandler friluftsliv og aktiviteter som tar utgangspunkt i den uberørte naturen. Det kan for eksempel være sol- og badeferier eller fjellturer og camping. Norge har naturgitte fordeler slik som for eksempel bratte fjell, fjorder, midnattsol og nordlys, som er helt unike for landet og har stor betydning for reiselivsnæringen. Naturopplevelsene Norge har å tilby gir næringen konkurransefordeler andre land ikke har (Mehmetoglu, 2007).

1.2.2 Kulturturisme

I følge Lyngnes (2007), er ikke kultur et turistprodukt i seg selv, men en ressurs som kan utvikles til å bli et helhetlig produkt. Kultur blir også beskrevet som “de ideer, verdier, regler, normer, koder og symboler som et menneske overtar fra den foregående generasjon, og som man forsøker å bringe videre - oftest noe forandret - til den neste generasjon” (Lyngnes, 2007, s. 47). Det vektlegges to kriterier for suksessfulle kulturopplevelser. Det ene er at opplevelsene er basert på kjente, historiske og nasjonale hendelser som har hatt betydning for området eller landet opplevelsen er basert på. Det andre er at den kulturelle opplevelsen må være mer spektakulær eller på annen måte bedre enn hva en kan se der en selv kommer fra (Lyngnes, 2007).

1.3 Destinasjonsutvikling

Destinasjonsutvikling går ut på å arbeide systematisk med å utvikle reiselivsproduktet ved et reisemål eller en destinasjon. Dette arbeidet skjer i samarbeid med offentlige aktører og næringslivet for å utvikle et helhetlig reiselivsprodukt. Andre mindre aktører kan også være involvert i prosessen for å utvikle det beste mulige totale produktet (Willassen, 2019).

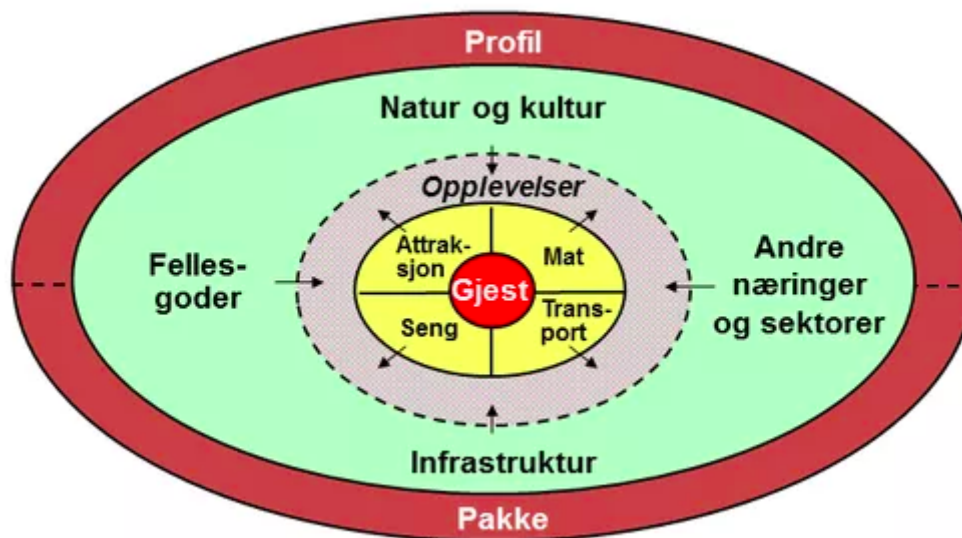
Vellykket destinasjonsutvikling vil føre til flere turister, og dette får ringvirkninger en bør ta hensyn til. Turismen kan ha svært positive virkninger, men også negative utfall. Innenfor næringsvirksomhet vil turismen først og fremst gi vekst og positiv utvikling. Dette kan sees blant annet ved at sysselsettingen i reiselivsnæringene i Norge lå på 6,9% i 2017, og ved at Norske turister la igjen 99 milliarder kroner i Norge i 2017. Disse tallene tilsier derfor at arbeidsledigheten går ned ettersom sysselsettingen går opp, og at hoteller, restauranter severdigheter og andre aktiviteter får inntekter, som igjen har mange fordeler både for enkeltpersoner, bedrifter, lokalsamfunnet og landet generelt. Andre positive effekter kan være tilflytting til destinasjonen, mindre fraflytting på grunn av sysselsetting, økte skatteinntekter, fremmet utvikling av området, økt ressursbruk på vedlikehold og human utvikling (SSB, 2019).

Dessverre er det også en bakside med destinasjonsutvikling når det kommer til å tiltrekke seg turister. Turisme kan virke forstyrrende på samfunnet og miljøet den fremtrer i. Dette kalles turismens omgivelsesvirkninger.

Både myndigheter, reiselivsbedrifter og turistene selv har mulighet for å minske turismens negative konsekvenser så de ikke forverres. De negative konsekvensene av turisme kan være misnøye blant lokalbefolkningen på grunn av forsøpling, eller motvilje mot turister og deres skikker eller uvaner. Andre negative sider av turismen kan være overbruk av attraksjoner, slik at de blir ødelagt eller borte, ødeleggelse av flora og fauna, og ikke minst miljøforurensing, som er svært omdiskutert i både i reiselivslitteraturen og verden generelt (Walaas & Jacobsen, 2016).

Til tross for nevnte utfordringer finnes det også mange løsninger, og et bærekraftmerke kan være en av løsningene. Reiselivsnæringen setter i dag stort fokus på bærekraft. Det handler om å sikre den historiske og kulturelle arven og om å støtte lokalsamfunn, tradisjoner, natur og miljø. Et bærekraftig reisemål er en destinasjon som ivaretar både de miljømessige, de sosiale og de økonomiske aspektene av området de driver innenfor (Visit Norway, 2019).

1.4 Det helhetlige reiselivsproduktet

Figur 1: *Det helhetlige reiselivsproduktet*, Kamfjord, 2015, s. 83

Et helhetlig reiselivsprodukt kan sees som et reisemål hvor det finnes et ”samlet tilbud av varer, tjenester og opplevelser som tilfredsstiller den reisendes ønsker og behov” (Kamfjord, 2015, s.84). Eksempler på helhetlige reiselivsprodukter kan være Lofoten, med sitt unike og karakteristiske naturlandskap, eller Disney World som er en oppbygd og syntetisk verden (Kamfjord, 2015).

Det er en forskjell mellom Lofoten og Disney World når det kommer til styring og kontroll av ressurser, utviklingsstrategier og produkter. Disney world styres kontrollert med hensikt i å nå sine mål, mens Lofoten ikke direkte blir kontrollert som en helhet, men påvirkes og utvikles av mange (Kamfjord, 2015, s. 89). Likheten ved de to nevnte eksemplene er at begge tilbyr gjestene en rekke grunnleggende nødvendigheter som bespisning, overnatting, transport og aktiviteter, i tillegg til noe unikt som de besøkende ønsker å oppleve (Kamfjord, 2015). Det er helhetlige reiselivsprodukter som Lofoten som vil bli diskutert videre i denne oppgaven.

Georg Kamfjord sin modell for det helhetlige reiselivsproduktet illustrerer hvordan et optimalt reiselivsprodukt er satt sammen. Modellen består av et indre lag og et ytre lag, med gjesten i midten (Kamfjord, 2015).

For en reiselivstilbyder vil gjesten være utgangspunktet for hva som tilbys og hvordan opplevelsen er satt sammen. Dette gjelder også for alle andre næringer: “ethvert produkt uansett næring kan bare forstås med utgangspunkt i sitt *marked*” (Kamfjord, 2015, s.92).

Det indre laget er satt sammen av fire primærfaktorer: bespisning, overnatting, transport og attraksjoner. De nevnte primærproduktene vil bli forklart i avsnitt 1.5.

Det ytre laget av modellen består av fire kategorier som gir grunnlag for besøksnæringen: natur og kultur, fellesgoder, infrastruktur og andre næringer og sektorer. Det er en stor del av det helhetlige reiselivstilbudet som med hensikt ikke er skapt for reiselivsnæringen, men som likevel utgjør en stor del av tilbudet. Dette kan være naturlandskap, fisk i fjorden, historiske bygg, trikk, buss, parker eller lokal kultur som i utgangspunktet ikke var skapt for turistnæringen, men som kan benyttes som grunnlag for utviklingen av opplevelser (Kamfjord, 2015).

1.5 Hvorfor velger man å besøke en destinasjon?

Som nevnt, er et reiselivsprodukt helhetlig når det dekker alt av grunnleggende behov i tillegg til å være en opplevelse utenom det vanlige. For at turister skal ønske å besøke en destinasjon, og for at destinasjonen i det hele tatt skal være mulig å oppholde seg på, må en rekke *hygienefaktorer* være på plass (Kamfjord, 2015).

Hygienefaktorer er kjerneprodukter som besøkende forventer at er på plass, og som det er negativt dersom ikke eksisterer (Kamfjord, 2016). Hygienefaktorene er de fire punktene som går under det indre laget i Kamfjord sin modell om det helhetlige reiselivsproduktet. Uten bespisning, overnatting, transport og attraksjoner vil det ikke være mulig å utvikle et suksessfullt og helhetlig reiselivsprodukt (Kamfjord, 2015).

Bespisning

Mat har i lang tid vært en sentral del av opplevelsesindustrien, og fokuset blir stadig større. Mange reisende ønsker å bruke tid og penger på matopplevelser, og er mer og mer opptatt av sunn, bærekraftig, lokal og autentisk mat. De besøkendes ønsker og behov for slik mat gjør at reisemål, råvareprodusenter og lokal næringsmiddelindustri ønsker å dekke kundenes behov ved å tilby nettopp dette (Kamfjord, 2015).

Overnatting

Et overnattingssted kan være alt fra stråhytter og campingplasser til luksuriøse hytter og hotell. Beliggenheten til overnattingsstedet er ofte grunn nok til at besøkende velger et sted ovenfor et annet. Dersom reisen varer lengre enn en dag vil en form for overnatting være nødvendig (Kamfjord, 2015).

Transport

Reisen til og fra opplevelsen kan også bidra til det helhetlige reiseproduktet, det er altså mer enn et fremkomstmiddel for å flytte seg fra A til B. Det man ser ut vinduet som landskap, været, bebyggelse, dyr og mennesker er med på å skape en stemning og en oppbygning for hva opplevelsen kan tilby. Hvilke type fremkomstmiddel, grad av tilgjengelighet og pris vil være med på å utgjøre valg av transportmiddel, og dermed påvirke den totale opplevelsen (Kamfjord, 2015).

Attraksjoner

Attraksjoner og aktiviteter gir reisen innhold. Det må være noe å gjøre på stedet man besøker for at det skal være verdt å reise til. Vakkert landskap og natur, museum, historiske bygninger, forestillinger, eller musikk å høre på er eksempler på attraksjoner som er med på å gjøre en opplevelse helhetlig (Kamfjord, 2015).

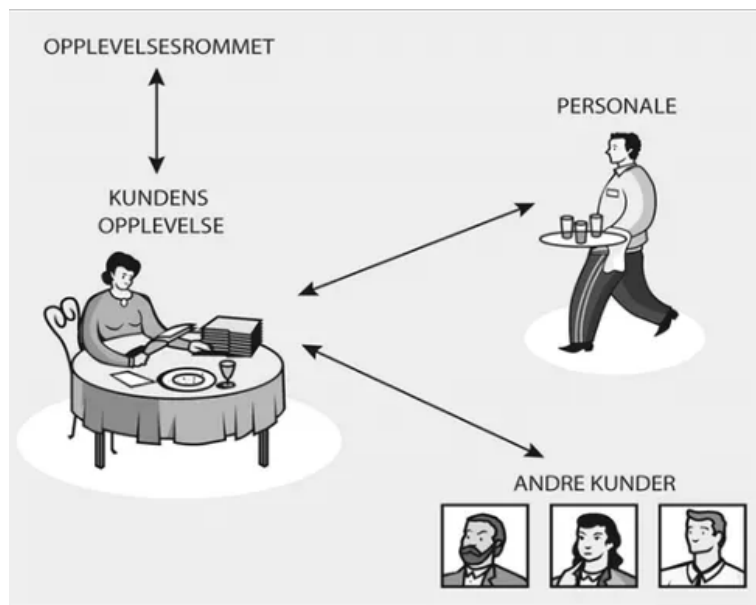
Til disse kjerneproduktene er det også mulig å tilføre opplevelseselementer for at de skal bidra til å utgjøre det helhetlige produktet (Kamfjord, 2015). Disse elementene vil fungere som motivasjonsfaktorer som gjør at gjester ønsker å besøke destinasjonen og attraksjonene som tilbys. “Motivasjonsfaktorer er forhold som skaper tilfredshet, glede og motivasjon utover det vanlige” (Kamfjord, 2015, s.186). Motivasjon kan altså forstås som interessen man får for det som skal skje (Pedersen, 2012).

En av de mest kjente måtene å forklare motivasjon innenfor turisme er push- og pullfaktorer.

Disse faktorene er med på å beskrive og forklare turistenes beslutningsprosess og valg av reisemål (Weaver & Lawton, 2010). Turister bruker både tid og andre ressurser på å reise, og for mange er dette en knapphetsgode. Dette fører til krav og høyere forventning til både tilbudene, produktene og opplevelsene som leveres. Push-faktorer er forutsetninger for reiser og beskriver demografiske, sosiale, politiske, økonomiske og teknologiske forhold. Eksempler på dette kan være tid med familien, å komme bort fra vante rutiner, ønske om avslapning eller å få muligheten til selvutfoldelse. Push faktorer kan komme fra en ytre motivasjon til å komme seg bort eller et udekket behov. Enkelt sagt kan man si at push-faktorene er det som påvirker mennesker til å reise *fra* et sted, mens pull-faktorene er det som tiltrekker turister til å reise *til* et sted. Sentrale pull-faktorer for en destinasjon kan være attraksjoner som opplevelsestilbud, eller fasiliteter og kostnader. Pull-faktorer er de faktorene som tilbyderer lettest kan tilpasse og utvikle. På grunn av en globalisert verden og sosiale medier har hver enkelt destinasjon nå vanskeligere for å differensiere seg fra andre. (Pedersen, 2012). Turister i dag har mulighet til å velge blant flere tilbud, og kan derfor bli kresne. Tilbydere vil derfor sette ned priser for å tilfredsstille kundene, og vil ha behov for gode nok pullfaktorer for å trekke kunder. Det vil også være viktig for tilbydere å ha nok ressurser, som penger, arbeidskraft og naturressurser. De behøver også nok kompetanse til å utnytte ressursene. Det er nødvendig å kjenne til hvem kundene er, og kartlegge hva som tiltrekker de. Dette fører til konkurransefortrinn, som også kan oppnås dersom kundenes ønsker og behov blir dekket av det som tilbys. Utfra dette kan man derfor konkludere med at det er de mest konkurransedyktige leverandørene av et reiselivsprodukt som vil “vinne” flest turister (Rosland, 2019).

1.6 Opplevelsesrommet

Når turister tar del i en opplevelse og oppholder seg på en destinasjon, vil omgivelsene og atmosfæren utgjøre en stor del av totalopplevelsen. Omgivelsene utgjør en ramme som aktiviteter og attraksjoner kan skje innenfor. Destinasjonens omgivelser kan fortelle mye om hva slags opplevelse man befinner seg på, og hva som bør forventes. Opplevelsen som skjer innenfor denne rammen påvirker interaksjon mellom gjesten og personalet, gjesten og andre kunder, og mellom gjesten og andre elementer i opplevelsesrommet. I tillegg til personalet og andre gjester, er belysning, musikk og farger med på å sette en stemning, og bidrar til å utgjøre totalopplevelsen for gjesten (Mossberg, 2007). Hvordan interaksjon skjer mellom de forskjellige elementene i opplevelsesrommet er illustrert i modellen nedenfor:

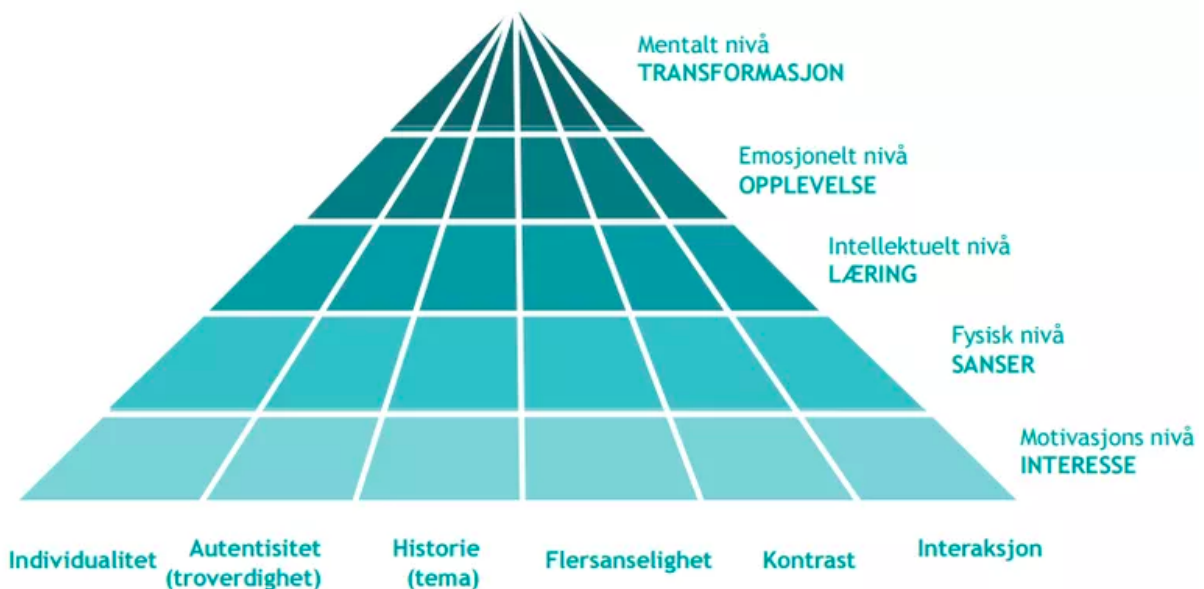

Figur 2: *Kundens interaksjon med opplevelsesrommet.* Mossberg, 2007. S.109.

Begrepet "servicescape" handler om det fysiske stedet en opplevelse tar plass, og hvordan gjester og personalet trives i rommet. Faktorene som inngår i servicescape påvirker hvordan gjestene opplever attraksjonen og områdene rundt. Et godt miljø kan føre til at gjestene blir lengre, etterlater seg mer penger og ønsker å komme tilbake (Mossberg, 2007).

1.7 LEO's opplevelsespyramide

Opplevelsespyramiden er en annen modell som viser hvordan tilbyderer kan utvikle en helhetlig opplevelse som gjør positive inntrykk på de besøkende. For å forstå pyramiden er det viktig å se på hva en opplevelse egentlig er. Ifølge Kamfjord (2015, s. 180) er en opplevelse "en følelsesmessig reaksjon som kjennes når sansene våre påvirkes". I reiselivet ønskes det derfor å skape tilbud og opplevelser som påvirker sansene til gjestene på en måte som gjør at de sitter igjen med positive følelser. Modellen er formet som en pyramide, og har to akser. Den horisontale akse viser seks sentrale egenskaper ved opplevelser, og den vertikale akse viser fem strukturelle nivåer ved opplevelser (Pedersen, 2012). Det er imidlertid den horisontale akse som er mest relevant for denne oppgaven, og fokuset vil derfor ligge på denne.

Figur 3: Opplevelsespyramiden. Pedersen, 2012, s.68.

De seks egenskapene som ligger på den horisontale akse kalles *individualitet*, *autentisitet*, *historie*, *flersanselighet*, *kontrast* og *interaksjon*. De handler om selve opplevelsen og dens egenskaper. Egenskapene kan vurderes ut ifra hvor sterkt de opptrer i opplevelsesproduktet. Ved å se på alle de seks egenskapene kan det vurderes hvorvidt opplevelsen er av høy kvalitet eller om det er rom for forbedring. Dersom elementene er representert og de er med på å styrke det totale produktet, kan opplevelsen bli oppfattet som positiv, meningsfull og uforglemmelig av den besøkende (Pedersen, 2012).

Den første egenskapen er *autentisitet* betyr at opplevelsen er gjennomført på en måte som gir kundene en følelse av noe ekte. En ekte opplevelse påvirker gjestene ofte mer positivt enn noe som fremstår som oppbygd og syntetisk. Likevel er det helt individuelt hva en oppfatter som autentisk. Oppfattelsen av produktet er altså subjektiv, og ikke bestemt av opplevelsestilbyderen (Pedersen, 2012).

Individualitet handler om at gjestene har mulighet til å ta valg og tilrettelegge opplevelsen på en måte som passer de selv best. En opplevelse bør derfor være unik, fleksibel og variert. Det er derfor høyst nødvendig å kjenne sine gjester og deres ønsker, behov og egenskaper (Pedersen, 2012).

Det krever også at det ligger en viss *historie* eller *tema* i bakgrunnen til opplevelsen for at den skal virke ekte og troverdig. Historiefortelling kan derfor være en viktig del av opplevelse. I følge Pedersen “bør en opplevelse være tematisert eller bygge på en historie for å fungere optimalt” (2012, s.94).

Kontraster kan også være med på å gjøre en opplevelse verdifull og minneverdig for gjestene. Denne egenskapen handler om å tilby et totalprodukt med varer og opplevelser som står i kontrast til hverdagen. Naturen kan tilby en sterk kontrast, og bidra til å dekke menneskets behov for å se nye horisonter og gi nye rammer å leve innenfor (Pedersen, 2012).

Flersanselighet er måten opplevelsen appellerer til sansene. Den totale opplevelsen bør vekke smakssansen, luktesansen, synet og hørselen; gjerne flere eller alle på en gang. Dette skal likevel skje uten at det blir overveldende og forstyrrende, da dette kan ødelegge opplevelsen. Det handler om å finne en balanse hvor sansene blir påvirket på en måte som bygger opp under totalopplevelsen. Mat og drikke kan bidra til å påvirke smaks- og luktesansen, og når besøkende kan nyte dette i vakre naturomgivelser vil alle sansene bli pirret på en måte som utgjør en positiv totalopplevelse (Pedersen, 2012).

Interaksjon forekommer i løpet av tiden man tar del i en opplevelse. Dersom en opplevelsesdesigner klarer å gi gjestene en aktiv deltakelse i opplevelsen, er man på god vei mot suksess.

For gjestene kan dette være for eksempel å være med å lage lokal mat, synge sanger sammen med lokalbefolkning eller å stelle og arbeide med dyr. Det finnes ifølge Pedersen tre typer interaksjon: ”forhold der kunden betjener seg selv ved å ta initiativ til å delta”, ”opplevelsen kunden har i møtet med andre kunder” og ”opplevelsen kunden har i møte med andre kunder” (Pedersen, 2012, s.106).

1.8 Den virtuelle opplevelsen

For en ideell opplevelsestilbyder speiler deres virtuelle verden det fysiske stedet hvor opplevelsen tar plass (Boswijk, Thijssen & Peelen, 2007). Internett har gjort det mulig for bedrifter å kommunisere med kunder, og en slik virtuell verden har stadig større påvirkning på den helhetlige opplevelsen. Opplevelsestilbyderen kan via sin nettside og andre plattformer på internett kommunisere til sine eksisterende eller potensielle kunder. Gjennom disse kanalene kan de gi ut nødvendig informasjon, selge produkter som overnatting og billetter til attraksjoner, og de vil sette forventninger for gjestene (Boswijk, et al., 2007). Boswijk, et al. (2007) nevner en rekke egenskaper som en opplevelsestilbyder bør ta hensyn til med tanke på deres virtuelle verden. Det må først og fremst være mulig for kunder å alltid ha tilgang til nettsiden og at det til enhver tid skal være mulig å kjøpe tjenestene og produktene som tilbys her. Det vil også være en fordel dersom det er mulig å kommunisere med bedriften selv, og med andre kunder over nettsiden.

Et skjema som vist under vil bli brukt videre i oppgaven for å presentere data som blir samlet gjennom innholdsanalysen.

		Lofoten	Røros	Setesdal
Hygienefaktorer (fra ”det helhetlige reiselivsproduktet”)	Overnatting			
	Bespising			
	Transport			
	Aktiviteter			
Motivasjonsfaktorer (6 egenskaper fra opplevelsespyramiden)	Individualitet			
	Autentisitet			
	Historie/tema			
	Flersanselighet			
	Kontrast			
	Interaksjon			
Virtuell opplevelse	Googlesøk			
	Facebook			
	Instagram			

Tabell 1: Tomt skjema for strukturering av informasjon fra innholdsanalysen.

3. Metode

“Metoder er spesifikke fremgangsmåter som brukes i en konkret undersøkelse av virkeligheten” (Rienecker & Jørgensen, 2017, s. 191). Hensikt med oppgaven og oppbyggingen av problemstilling er avgjørende for hvilket undersøkelsesdesign og metodevalg som brukes (Gripsrud, Olsson & Silkoset, 2016). I dette kapittelet vil vi presentere de metodiske valgene vi har gjort for oppgaven, samt forklare hvordan de forholder seg til tema og problemstilling.

3.1. Undersøkelsesdesign og metodevalg

Det skilles ofte mellom tre former for undersøkelsesdesign: eksplorativt, kausalt og deskriptivt. Eksplorativt design er et undersøkelsesdesign som brukes dersom man i utgangspunktet ikke har mye kunnskap om temaet som skal undersøkes. “På forhånd vil man da ikke ha noen klar oppfatning av hvilke sammenhenger som kan tenkes å eksistere” (Gripsrud, Olsson & Silkoset, 2004, s. 59). Kausalt undersøkelsesdesign kan anvendes for å undersøke mulige årsaksforklaringer, altså ved å utføre et eksperiment. I et eksperiment vil man finne ut av om og i hvilken grad noe har effekt på noe annet. Deskriptive studier blir forklart i Store Norske Leksikon som studier med formål å beskrive hvordan ting *er*, og at dette kan sees i motsetning til normative studier som beskriver hvordan ting *bør* være (Stoltenberg, 2018). Gripsrud, et al. (2004, s.61) forklarer også at deskriptivt design har som formål “å beskrive situasjonen på et bestemt område”. Det kan også skilles mellom kvalitativ og kvantitativ metodevalg. Kvantitativ metode fokuserer på tall, beregninger, målinger, spørreskjemaer og hvor mye og hvor ofte noe skjer. Kvalitativ metode kan være intervjuer, innholdsanalyser eller caseanalyser og fokuset ligger på hvordan og hvorfor noe skjer (Rienecker & Jørgensen, 2017).

Denne oppgaven har et deskriptivt undersøkelsesdesign da den har til hensikt å beskrive en situasjon; nemlig hvordan destinasjonen Setesdal fremstår i forhold til suksessdestinasjonene Røros og Lofoten. Kvalitativ data vil benyttes for å kunne besvare spørsmålet om hvordan Setesdal kan lykkes med destinasjonsutvikling.

Vi har valgt å gjennomføre en innholdsanalyse av data samlet inn fra nettsider, sosiale medier, søk i Google og rapporten “Ringvirknings- og verdiskapingsanalyse av reiselivet i Setesdal”. Vi har også gjennomført en observasjon i Setesdal for å samle inn data. Vi valgte disse formene for datainnsamling fordi det vil gi oss informasjonen som best kan hjelpe oss å besvare spørsmålet om hvordan Setesdal kan lykkes med destinasjonsutvikling. Informasjonen vi får fra å gjennomføre disse vil gi oss informasjon om hvordan opplevelsestilbudene fremstår virtuelt på nett og hvordan Setesdal fremstår i virkeligheten. Dette vil legge grunnlag for en sammenligning av de tre casene og vil være med på å besvare hvordan Setesdal kan lykkes med destinasjonsutvikling på nivå med Lofoten og Røros.

3.2 Datainnsamling

Data er informasjon hentet fra forskjellige metoder som undersøkelser, eksperimenter eller observasjoner, og er derfor en form for innhenting av informasjon. En kan benytte data fra primærkilder som spørreundersøkelser og intervjuer, eller fra sekundærkilder som er kilder med data som eksisterer fra før (Gripsrud, Olsson & Silkoset, 2016). Denne oppgaven vil fokusere på primærdata hentet gjennom en innholdsanalyse og gjennom observasjon.

3.2.1 Innholdsanalyse

Innholdsanalysen består av data hentet fra nettsidene til Lofoten, Røros og Setesdal. Informasjon og data er også hentet fra kontoene deres på de sosiale mediene Instagram og Facebook. I tillegg til innhenting av informasjon fra destinasjonenes egne kanaler er det også gjort søk i Google for å se på hvordan destinasjonene ellers fremstår på nett.

3.2.2 Observasjon

Målet med observasjonen var å skaffe informasjon om fremkommelighet, skilting, turistinformasjon, overnattingsmuligheter og vertskap.

3.3 Utvalg

3.3.1 Utvalg for innholdsanalyse

Utvalget for innholdsanalysen er basert på forskjellige internettsider vi anser som sikre og valide, samt tre sosiale medier. Utvalget består av: Lofoten sin nettside, Røros sin nettside, Setesdal sin nettside, Lonely Planet, NHO Reiseliv, SSB, Visit Norway, destinasjonenes Instagramkontoer og Facebookkontoer.

3.3.2 Utvalg for observasjon

Utvalget for observasjon er Setesdal, og ble i hovedsak utført i nederste del av dalen fra Iveland og opp til Valle. Vi fikk tilbud om en natt overnatting på Sølvgården i Valle, og observasjonene gjort av omgivelsene, andre gjester og personalet er i hovedsak brukt som utgangspunkt. Observasjonen ble gjennomført fra 25. til 26. april 2019.

3.4 Presentasjon av case til sammenligning

Hovedcase for oppgaven er destinasjonen Setesdal. Setesdal vil bli sammenlignet med de to andre casene Lofoten og Røros. Begge er turistdestinasjoner som har gjort stor suksess: Røros innen kulturturisme og Lofoten innen naturturisme. Under vises et kart over Norge og hvor i landet de tre destinasjonene ligger. Videre vil destinasjonene bli presentert og sammenlignet.

Bilde 1: Skjermdump av kart over Norge fra Google Maps. Egen utforming
(Hentet 23.05.2019).

3.4.1 Introduksjon av destinasjonen Setesdal

Setesdal er et område i Aust-Agder fylke i Norge som strekker seg fra Valle og Bykle kommune øverst, til Bygland, Evje, Hornnes og Iveland kommune nederst i dalen. De fem kommunene utgjør 4856 km² og hadde i 2015 til sammen 8255 innbyggere. Det er fem tettsteder i Setesdal: Evje, Byglandsfjord, Valle, Bykle og Hovden. I 2015 utgjorde disse 45 prosent av folkemengden. Setesdal har lenge vært kjent for deres vakre natur og mineralene som kan finnes der. Det har i lang tid også vært tradisjoner innen bygningskultur, folkemusikk og sølvsmedkunst. Landskapet i dalen er variert: øverst finnes for det meste trange partier og bratte fjellsider. Majoriteten av de som er bosatt i Setesdal befinner seg for det meste i hoveddalen. I områdene med bebyggelse finnes det sommerbeiter for sau og en kan møte på andre dyr som villrein (Thorsnæs, 2016). Det er dette landskapet og disse kulturattraksjonene som kan føre til at Setesdal blir en suksessdestinasjon.

3.4.2 Introduksjon av naturdestinasjonen Lofoten

Lofoten er en øygruppe utenfor Norges vestkyst. Øygruppen ligger i Norskehavet nord for polarsirkelen med helt spesielle fjell, fjorder og strender som tiltrekker seg turister fra hele verden (Visit Norway, 2019). I følge Store Norske Leksikon omfatter øyene 1226 kvadratkilometer, og starter sørvest i Skomvær og slutter i Raftsundet i nordøst (Thorsnæs, 2019). Tall fra 2016 viser at det var litt over 24.000 innbyggere spredt over øyene.

Klimaet i Lofoten er unikt på mange måter, fordi Golfstrømmen gjør Lofoten varmere enn andre steder så langt nord. Dette fører til milde vintre, hvor temperaturen ligger på omtrent -1 og at somrene blir kjøligere av kystvindene, og gradene ligger på omtrent 12 grader. I tillegg til klimaet gjør Lofotens unike aktivitetstilbud som fjellturer, fiske, midnattsol og nordlys det populært for turisme. Disse unike og naturlige attraksjonene er en stor del av det som gjør Lofoten til den store suksessen som den er (Visit Norway, 2019).

Lofoten har lenge vært en kjent naturdestinasjon, og er stadig mer besøkt av både norske og utenlandske turister. I følge VisitNorway sine nettsider om Lofoten kan øygruppene blant annet by på majestetiske fjell, dype fjorder, sjøfuglkolonier og lange, hvite strender som er eksepsjonelt vakre. Lofoten er et av Norges beste områder for surfing, og til tross for det kalde klimaet er både dykking, fiske og klatring populære aktiviteter (Lofoten, 2019). Et trekkplaster til Lofoten er å oppleve midnattssol og nordlys. Fiske er en stor del av historien til øygruppen, og har blitt en aktivitet som turistene kan få lov til å være med på, og interagere med. Lonely Planet er et forlag som gir ut reisehåndbøker om land, og beskriver Lofoten slik:

“Du kommer aldri til å glemme ditt første møte med Lofoten. Øyenes høye profiler står mot himmelen som en sprikende sjødrage. Skjønnheten i dette stedet er ganske enkelt svimlende.” (Lonely Planet, u.å)

3.4.3 Introduksjon av kulturdestinasjonen Røros

Røros er en kommune lengst sørøst i Trøndelag, og grenser i sør mot Hedmark og i øst mot Sverige. Destinasjon Røros-området begynner derimot i Nord-Østerdalen i Hedmark og består av seks kommuner. I 1964 ble kommunen sammensatt av Røros Bergstad, Røros Landsogn, Brekken og Glåmos. Naturen består av store fjellvidder og er svært kupert. Røros ligger 600 meter over havet, med Vigelen som det høyeste fjellpartiet på 1561 meter over havet. Selv langt over havet har stedet en rekke større vann som Aursunden og Feragen. Den nordligste delen av femundsmarka nasjonalpark ligger også i Røros kommune (Haugen & Stokkan, 2019)

Historien til Røros legger grunnlag for hvorfor stedet har blitt så populært i dag. I 1644 skjedde det første malmfunnet i området og Røros kobberverk ble dannet. To år senere ble Røros Bergstad anlagt og den første smeltehytta ble reist på Malmplassen, som straks ble sentrum for Bergstaden Røros som ble sentrum i regionen. Stedet har bevart sitt preg frem til nå, ved hjelp av blant annet fredning av en rekke bygg. I 1980 kom Bergstaden på UNESCOs liste over verdens kultur- og naturarv, som en av de få gruvebyene i verden. I 2010 ble verdensarvområdet utvidet for å omfatte en større del av circumferensen, det vil si bygdene som lå i nærheten og ble påvirket av virksomheten i kobberverket. Flere av stedene er i dag omgjort til museer og flere fungerer i dag som turistattraksjoner. Røros er derfor på topp av norsk kulturindeks i rangeringen av kommunene fra 2014-2018 basert på 10 forskjellige grunnlag slik som tildelinger, scenekunst, bibliotek, kunstnertetthet og frivillighet (Haugen & Stokkan, 2019). Røros har mange aktive kulturbrukere som nyter det brede utvalget av variasjon og kvalitet. Den er også en av Europas eldste trehusbyer, og bykjernen har en større trehusbebyggelse som er godt bevart. Det ekte og autentiske forsterkes ved at lokalbefolkningen både arbeider og bor i de gamle husene (Destinasjon Røros, 2019).

4. Presentasjon av empirisk materiale

I dette kapitlet vil vi presentere hovedfunn fra innholdsanalysen og observasjonen vi har gjennomført.

4.1 Presentasjon av funn fra innholdsanalyse

Innholdsanalysen består av data hentet fra nettsidene til Lofoten (www.lofoten.info), Røros (www.roros.no) og Setesdal (www.visitnorway.no/reisemal/sorlandet/setesdal). Vi har også sett på kontoene deres på de sosiale mediene Instagram og Facebook. I tillegg til innhenting av informasjon fra destinasjonenes egne kanaler har vi også gjort søk i Google for å se på hvordan de ellers fremstår på nett.

Hovedfunnene fra innholdsanalysen er presentert i skjemaet under. Her har vi satt opp en oversikt over hvilken grad hygienefaktorer/primærfaktorer er på plass. Dette er basert på modellen “det helhetlige reiselivsproduktet” av Georg Kamfjord. Videre i skjemaet har vi satt opp en oversikt over de seks egenskapene fra opplevelsespyramiden og hvordan destinasjonene oppfyller disse. Deretter vil det bli skrevet om hvordan Lofoten, Røros og Setesdal fremstår på deres egne nettsider og sosiale plattformer. Når man har lest gjennom skjemaet vil man så lese en nærmere og mer utdypende forklaring av de forskjellige punktene. Punktene som har en stjerne ved siden av vil bli nærmere diskutert, ettersom disse skiller seg ut fra resten eller er spesielt interessante. Til slutt vil det bli gitt en beskrivelse av ringvirkningene av destinasjonsutvikling. Andre punkter som allerede er oppfylt, eller som er mindre viktige for å svare på problemstillingen, vil bli mindre vektlagt.

		Lofoten	Røros	Setesdal
Hygienefaktorer (fra "det helhetlige reiselivsproduktet")	Overnatting	✓	✓	✓
	Bespisning	✓	✓	✓
	Transport	✓	✓	✓*
	Aktiviteter	✓	✓	✓*
Motivasjonsfaktorer (6 egenskaper fra opplevelsespyramiden)	Individualitet	Lite informasjon om individuelle tilpasninger på nettsiden, men stort fokus på forskjellige menneskegrupper	Et tilbud for alle, spesielt tilpasset med individuelt guidede turer og tilpasning til barn	Bredt utvalg av aktiviteter.
	Autentisitet	Ekte, urørt natur. Fjellturer, fiske, og fuglesafari. Sjømatrestauranter med fisk og skalldyr fra sjøen i Lofoten. Overnatting i rorbuer på brygga ved havet og fjellene	Autentiske, kulturelle opplevelser, med mye historie. Urørt natur med naturparker, juv og fjell	Aktiviteter foregår i naturen og blant den autentiske kulturen. Sølvsmedkunst, folkemusikk og autentiske bygg.
	Historie/tema	Båtturer til Trollfjorden med historie om det berømte Trollfjordslaget	Utstillinger knyttet til Røros Kobberverk sin historie. UNESCO'S verdensarvliste med mye historie. Hessdalsfenomenet	Historie om vikingene. Historier om Langeidssverdet.
	Flersanselighet	Lofoten Cruise - komplett kjøkken med mat og drikke, utsikt fra båten, lyden av natur	Kaffestuggu med historie, utsikt og servering.	Tematiserte restauranter. Fokus på lokal mat, kvalitet og lokal verdiskaping.
	Kontrast	Unik natur - hav, høyfjell og fjorder. Annerledes overnattingsmuligheter	Fra det moderne livet til de gamle bygningene. Fra bilkjøring til reinsdyrkjøring og fra å kjøpe fisk i butikken til å fiske maten selv.	Møte med dyr som man ikke ser i hverdagen, Sølvgården hotell står også i kontrast til nåtidens hoteller.
	Interaksjon	Fisketurer. Andre turer.	Fisketurer. Sykkelturer. Læreriøke opplevelser i naturparken	Nærkontakt med elgen. Skattejakt i mineralparken
Virtuell opplevelse	Google søk	18 mill. treff på Google. Bilder og filmer, Oversiktlig.	9 mill. treff på Google. Slideshow. Vinterfokus. Oversiktlig	1,5 mill. Treff på Google. Under Visit Norway. Bilder og filmer. Lyd i bakgrunnen. Litt uoversiktlig
	Facebook	48.450 Likes.	12.780 Likes.	7.341 Likes.
	Instagram	198.000 Følgere. Varierte og utrolig vakre bilder	Ingen offisiell Instagram	1730 Følgere. Vakre bilder, nesten bare natur

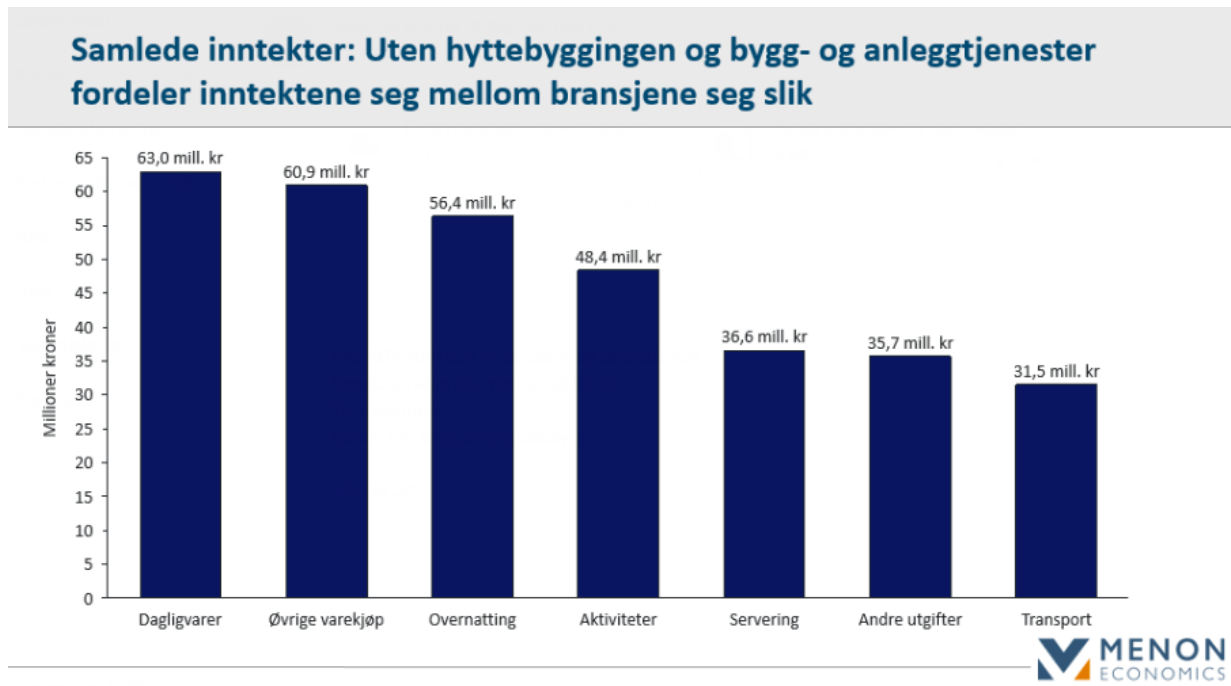
Tabell 2: Funn fra innholdsanalysen.

4.1.1 Informasjon om hygienefaktorer på nettsidene

Det kommer tydelig frem på nettsidene til alle tre destinasjonene at hygienefaktorene, altså overnatting, transport, bespisning og attraksjoner, er på plass. Destinasjon Røros har 15 hoteller, vertshus og hytter lett tilgjengelige med forskjellige standarder som har fokus på både prissensitive og mindre prissensitive turister. Dette vil si at overnattingsstedene er lagt opp for forskjellige mennesker med forskjellig demografi og psykografi. Røros informerer på sin hjemmeside om ankomstmuligheter via både buss, tog, fly, taxi og bil. Området har forskjellige attraksjoner som museer, historiske trekkplastre, natur og kulturelle opplevelser. Innenfor aktiviteter har de opplevelser som sport og fritidsaktiviteter, bad og velvære og flere andre aktiviteter, slik som fiske, hundekjøring og golf. Suksessdestinasjonen Lofoten hadde heller ikke vært det den er uten overnattings- og spisestedene som finnes i området. Samlet finnes det 39 overnattingssteder med varierte tilbud og standarder. Det finnes campingplasser, hytter, leiligheter, hotell, rorbuer og sjøhus (Lofoten, 2019). Er man som turist interessert i en mer luksuriøs overnattingsopplevelse med et godt tilbud av fasiliteter, kan en velge å booke seg inn på Lofoten Suitehotel eller Thon Hotel Lofoten. Ser man etter å tilbringe ferien eller turen sin enda tettere med naturen har man mulighet for å bo på campingplass, på en hytte, i sjøhus eller i rorbuer. Det finnes overnattingssteder av disse typene over hele Lofoten. Setesdal har til sammen 18 hoteller og 12 andre utleiemuligheter med forskjellige målgrupper. Spredt rundt er det mange både autentiske og moderne restauranter. Fremkommeligheten i Setesdal består av buss, egen transport (bil, bobil, motorsykkel) og fly til Kjevik (Kristiansand). Det er mange aktiviteter i Setesdal, selv om disse er spredt, er det noe å gjøre på ethvert sted; Fottur, klatring, bowling, alpinsenter, gokart, rafting, sykling, museumsbesøk, møte elgen, båttur og minigolf er å ramse opp noen.

Den mest fremtredende forskjellen mellom Setesdal og de to andre destinasjonene er mulighetene for transport både til, fra og innad i destinasjonen. Den eneste kollektive muligheten for å reise til og i Setesdal er med buss. Det er også bussmuligheter fra/til Stavanger, Bergen, Oslo og Kristiansand med bussbytte på veien. Dersom man skal reise mellom attraksjonene i Setesdal eller flytte seg over kortere tid er det derfor best egnet å reise med eget transportmiddel som bil, bobil, sykkel eller motorsykkel. Dette kan være negativt for destinasjonen da de ikke tjener noe på selve transporttjenesten.

“I 2016 sto reiselivet for en verdiskaping på 114 milliarder kroner. Det er transportsektoren som står for den største verdiskapingen” (NHO Reiseliv, 2017). Dette betyr at transportsektoren i Norge er den som bidrar mest i reiselivsøkonomien. Om en ser på tall fra Setesdal, og hva regionen profiterer på når det kommer til turisme kan man se at bygg og anleggsnæringen kommer fremst, mens transportnæringen kommer sist.

Figur 4: *Samlede inntekter*. Fra Ringvirknings - og verdiskapingsanalyse av reiselivet i Setesdal. (2016). (Hentet: 20.05.2019).

4.1.2 Informasjon om motivasjonsfaktorer på nettsidene

Individualitet: Det finnes ingen informasjon på Setesdal sin nettside om mulighet for personlig guide eller skreddersyng av opplevelser. Generelt er det lite informasjon om dette på alle nettsidene. Likevel skal det være mulig å sende forespørsel ettersom kontaktinformasjonen til de forskjellige destinasjonene på alle nettsidene og via deres Facebooksider.

Autentisitet: Setesdal fremstår på lik linje med Lofoten og Røros. De fremstiller både autentiske natur- og kulturopplevelser som er godt bevart. Setesdal fokuserer allerede på bærekraft og ønsker å bli merket som et bærekraftig reisemål. Dette legger grunnlag for utvikling av et autentisk og bevart naturprodukt.

Historie/tema: De forskjellige tettstedene i Setesdal tilbyr forskjellige opplevelser som baserer seg på historiske funn og hendelser.

Flersanselighet: De fleste spisestedene i Setesdal inneholder flere momenter av flersanselighet, men det er få eller ingen andre type opplevelser hvor dette er gjennomført. Dersom noen har fokusert på det kommer dette dårlig frem på nettsiden.

Kontrast: Setesdal kan stå i sterk kontrast til hverdagslivet når de besøkende tar del i opplevelser blant det unike naturlandskapet. Tematiserte hotell som Sølvgården gir en følelse av at man befinner seg et annet sted og gjør noe utenom det vanlige.

Interaksjon: Flere muligheter for å ta del i opplevelser med dyr hvor gjestene har en aktiv deltakelse i opplevelsen.

4.1.3 Hvordan destinasjonene fremstår på nett

Å kartlegge hvordan destinasjonene fremstår på nett vil være nødvendig for å sammenligne Setesdal med Lofoten og Røros. Dette kan blant annet gi oss svar på hvordan Lofoten har klart å trekke så mange turister, fra både Norge og resten av verden. Å kartlegge søk på de tre destinasjonene på Google er en god start.

Googlesøk og nettside

Ved å gjøre søk i Google på “Lofoten”, “Røros” og “Setesdal”, kommer det opp informasjon som raskt kan skape inntrykk av stedene. Et søk på “Lofoten” gir rundt 18 millioner treff, “Røros” gir omtrent 9 millioner treff, og “Setesdal” gir i underkant av 1,5 millioner treff. Bare dette kan gi et inntrykk av populariteten til de forskjellige destinasjonene.

De første resultatene som kommer opp kan også skape et inntrykk av destinasjonen. I alle tilfellene vises destinasjonenes nettsider øverst. Førsteintrykket av nettsiden og hvor enkel siden er å navigere kan også påvirke opplevelsen til en potensiell besøkende.

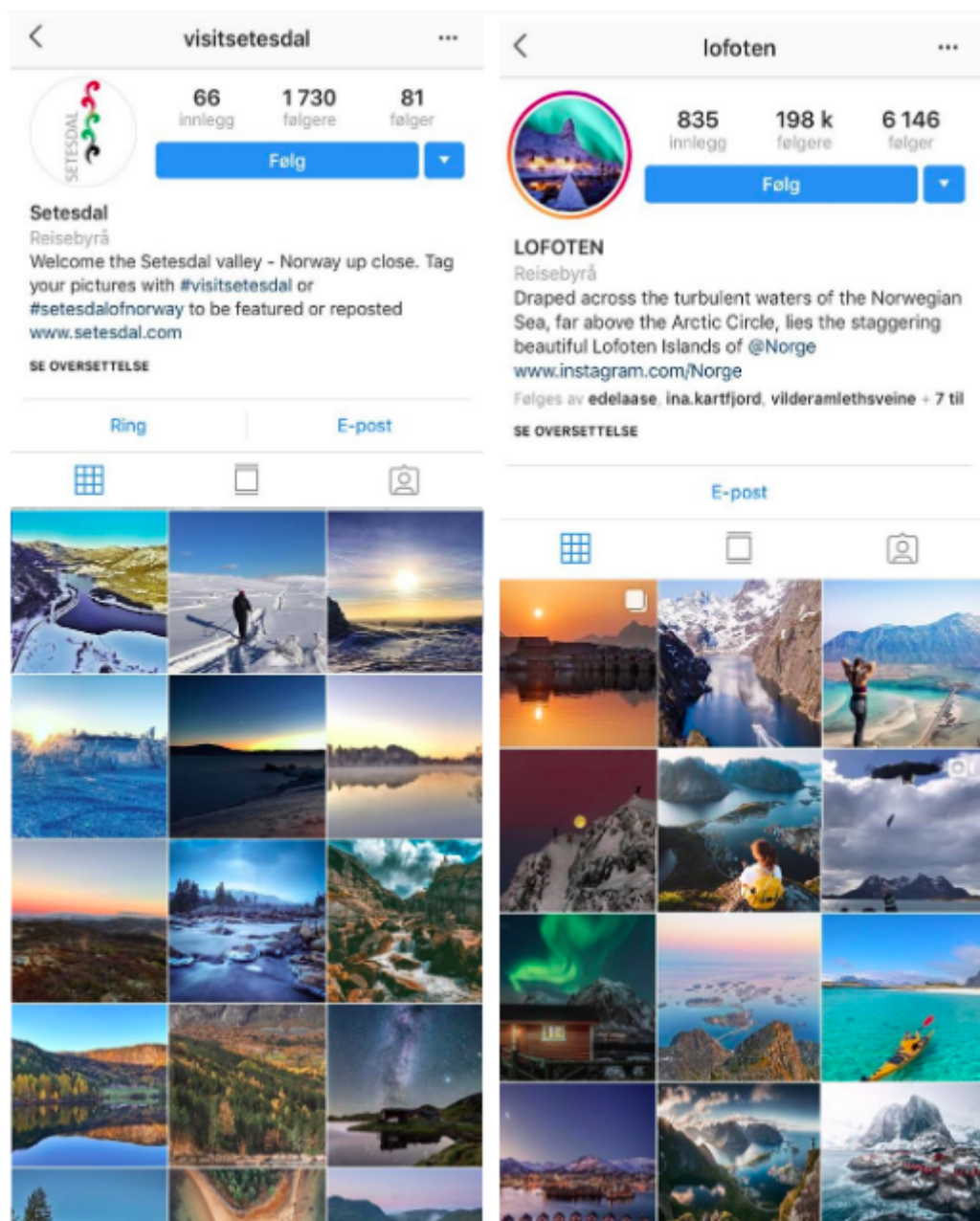
På forsiden av Lofoten sin nettside (www.lofoten.info) vises en rekke forskjellige bilder av natur, båtturer, konserter og bebyggelse. Det er også en menyknapp øverst til høyre på siden hvor man kan få informasjon om overnatting, aktiviteter, bespisning og transport. I likhet med Lofoten sin nettside, er også et slideshow med bilder det første man ser når man besøker Røros sin nettside (www.roros.no). Her er alle bildene tatt på vinteren med snø og vinteraktiviteter i fokus. Denne nettsiden har også en meny øverst som gir informasjon om attraksjoner, aktiviteter, bespisning, overnatting og booking.

Setesdal sin nettside (www.visitnorway.no/reisemal/sorlandet/setesdal/) er noe annerledes, da de ikke har sin egen side, men går under Visit Norway. Det første man ser her er også en rekke animerte bilder og korte filmer av natur, mennesker på tur i fjellet og kart over området. Det er til og med lyd i bakgrunn man kan sette på som passer til bildene og animasjonene. Dette påvirker mer enn bare synet, noe som kan gi en forsterket sanseopplevelse, og dermed skape ekstra inntrykk. Setesdal forklarer på sin nettside hvilke muligheter det er for transport. Setesdal er tydelig på at det er buss, sykkel eller bil som er mulighetene for å komme seg til og rundt i destinasjonen.

Sosiale medier

Instagram er en app for bildedeling over internett, som blir brukt av omtrent en milliard mennesker i verden (Statista, 2019). Ved å søke etter steder eller navn kan man se at appen blir brukt av de fleste destinasjoner, enten via en egen side eller via hashtags. Ved å søke opp de forskjellige destinasjonene kan vi se tydelige forskjeller. Lofoten har 198.000 følgere, mens Setesdal har 1730 følgere. Det vil si at Setesdal kun når ut til 0,9% av det Lofoten gjør. Røros har derimot ingen Instagram, kun taggedede bilder av destinasjonen gjennom visse hashtags. Setesdal har flotte bilder av naturen, og generelt er siden ryddig. Den er enkel å forstå for internasjonale brukere på grunn av engelsk tekst og med link til hjemmesiden i biografien. Instagram er en genial måte å markedsføre seg på. Appen har en brukerstatistikk på 2 321 000 i Norge, det vil si at 55% av Norges befolkning har bruker på Instagram (Ipsos, 2019). Ved å bevisst markedsføre gjennom appen kan man nå ut til en svært stor gruppe. Appen er også internasjonal, slik at bildene fra destinasjonen kan nå ut til hele verden i løpet av sekunder.

Mer enn 40% av brukerne er mellom 16 og 24 år, og dersom segmentet Setesdal ønsker å treffe er unge mennesker vil denne plattformen egne seg bra (Ipsos, 2019). Instagram er også et sted hvor man kan finne de rette influencere som kan markedsføre destinasjonen.

Bilde 2: Skjermdump @VisitSetesdal sin Instagramkonto. 2019. (Hentet 13.04.2019)

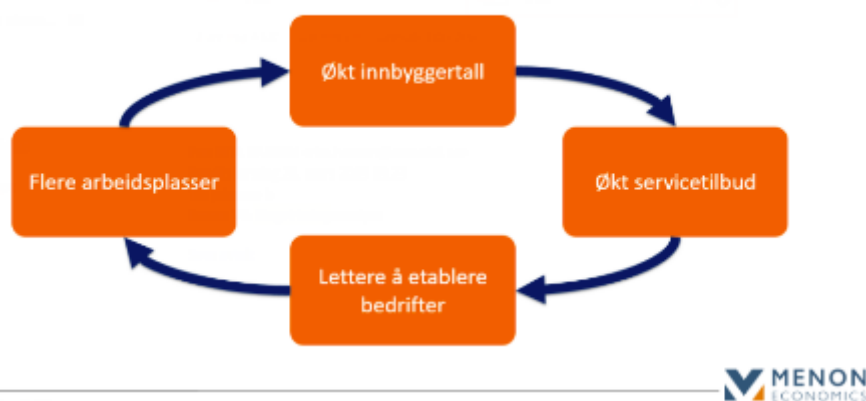
Bilde 3: Skjermdump av @Lofoten sin Instagramkonto. 2019. (Hentet 13.04.2019)

Facebook har hele 3.477.000 brukere i Norge, hvor alle aldre er representert (Ipsos, 2019). Dette viser hvor mange det er mulig å nå ut til gjennom markedsføring og synlighet på Facebook for blant annet bedrifter og destinasjoner. Gjennom de tre Facebook sidene til destinasjonene er det også markante forskjeller. Visit Setesdal har 7341 likerklipp, mens Røros har 12780 likerklipp, og Lofoten har hele 48450 likerklipp. Grunnen til at disse klippene er så viktige er først og fremst fordi en kan se at folk liker destinasjonen eller siden. De som har likt denne siden “følger” også facebooksidene. Hvis Visit Lofoten legger inn et innlegg eller annonse på deres side vil alle deres “likere” se beskjednen i løpet av sekunder. De får til og med et varsel på telefonen om hva Lofoten har lagt ut. Gjennom Facebooksidene til de tre forskjellige destinasjonene kan man få følgende informasjon: Bilder, videoer, oppdateringer, faktaopplysninger og *customer touch points*- hvor brukeren kan kontakte destinasjonen. Brukeren kan også selv interagere med nettsiden ved å poste innlegg på veggen deres, dele, like eller anbefale Facebooksidene.

4.1.4 Ringvirkninger av destinasjonsutvikling

NHO Reiselivs årsrapport for 2014 oppgir at bærekraft blir viktigere for turistene, og inkluderer i dette begrepet helse, natur, kultur, bærekraftig mat og drift (Ibenholt, Toftdahl, Bruvoll, Grorud & Haavardson, 2016).

Å trekke turister til en destinasjon kan være svært positivt, men kan også ha negative konsekvenser for både mennesker og miljø. Det er derfor viktig å forstå konsekvensene før man setter i gang med nye prosjekter for å kunne planlegge riktig, og for å bringe frem en bærekraftig destinasjon. For å utvikle Setesdal på en måte som gagnar lokalbefolkningen, bedriftene, økonomien og naturen i området gjøres det en sammenligning med Lofoten og Røros. Disse destinasjonene har begge hatt positive og negative konsekvenser for omgivelsene, og Setesdal kan ha nytte av å forebygge for slike feil i en tidlig fase.

Figur 5: Ringvirkninger i Setesdal. Fra Ringvirknings - og verdiskapingsanalyse av reiselivet i Setesdal. (2016). (Hentet 20.05.2019)

Reiselivsnæringen i Setesdal er verdifull for området, da de bidrar med betydelig verdiskaping og sysselsetting (Sørvig, Holmen & Iversen, 2016). I 2014 sto reiselivsnæringen for “en verdiskaping på 158 millioner kroner, 9,2 prosent av næringslivets verdiskaping” (Sørvig, et al. 2016, s.4).

Destinasjonen Lofoten har hatt stor suksess med å tiltrekke seg turister, men har vært utsatt for stor kritikk for både forsøpling og for mange turister fra både lokalbefolkningen og turistene selv. Dette er noen av overskriftene om Lofoten i avisene de siste årene: “Jeg er dritlei av turister” (Hansen, 2017), “Debatt - Er turisme en velsignelse eller forbannelse for Lofoten?” (Johansen & Kristoffersen, 2018). “Er turismen verdt det?” (Svanstrøm, 2019).

Til tross for at Lofoten har satt i gang tiltak og tydelig tatt til seg kritikken er dette noe som henger igjen om man søker opp Lofoten på nett. Et enkelt Googlesøk viser at masseturismen i Lofoten har påvirket både lokalbefolkning, klima og opplevelsen til turistene som her.

På den annen side er destinasjonen Røros et stort forbilde for mange destinasjoner, ettersom de i 2013 sertifiserte seg som en av de fire første reisemålene i Norge til merkeordningen *Bærekraftig Reisemål*.

Reisemålene som har dette merket kan bruke kvalitetsstempelet i både omdømmebygging og egen markedsføring (Destinasjon Røros, 2015). Ifølge NWTTO er turismeveksten i Nord-Europa beregnet til å ha en økning på 1,8 prosent per år, hvilket gir en total vekst på 30 prosent over 15 år (Ibenholt, et al. 2016).

Å bevisstgjøre om hvilke positive og negative konsekvenser turismen har hatt for Lofoten og Røros kan være viktig for utviklingen av destinasjon Setesdal. Innovasjon Norges merkeordning som Røros allerede har oppnådd er en merkeordning for reisemål som viser forbedring innenfor bærekraft. Følgende krav må oppnås for å få kvalitetsstempelet: (1): Forankring og implementering politisk. (2): Forankring og implementering på reisemålet. (3): Bevaring av natur, kultur og miljø. (4): Styrking av sosiale verdier og (5): Styrking av økonomisk levedyktighet (Ibenholt, et al. 2016, s.18). Hvert tredje år må destinasjonene vise fremgang når det gjelder miljømessige, sosiale og økonomiske aspekter for å kunne beholde det grønne merket *Bærekraftig Reisemål*. En destinasjon som bærer bærekraftmerket vil derfor være mer attraktive for mange turister. Et slikt symbol kan fungere som god markedsføring for destinasjonene, noe som også vil føre til at reisemål vil ønske å opparbeide seg merket. Dette er derfor en situasjon som har positiv innvirkning både på naturen og på reiselivsnæringen.

Setesdal har både fordeler og ulemper når det kommer til å bli en bærekraftig reisedestinasjon. Setesdal legger et godt grunnlag for å ivareta naturen da de har mulighet til å spre turismen over et stort område. En slik spredning over de forskjellige tettstedene kan også være en fordel for økonomien og sysselsettingen over hele dalen. Det skal nevnes at Setesdal har et målrettet fokus og er på god vei mot målet deres om å bli et bærekraftig reisemål. Det er tydelig at næringen kan ha positive effekter for Setesdal, men dersom destinasjonen skal vokse og være bærekraftig bør de unngå å gjøre samme feilen som Lofoten.

4.2 Presentasjon av funn fra observasjon i Setesdal

Vi fikk mulighet til å reise til Valle i Setesdal for å gjøre observasjoner og feltarbeid. Observasjonene startet allerede da vi sjekket busstider gjennom AKT-appen. Feltarbeidet ble også gjort på bussturen, på hotellet, i Valle sentrum, og på veien tilbake. Fokuset lå på å finne ut hvordan det oppleves å være turist i Setesdal, og å sammenligne dette med hvordan Setesdal fremstår som turistdestinasjon på internett. Funnene som ble gjort vil bli presentert i avsnittene under.

Observasjoner rundt fremkommelighet: Besøk gikk til Valle i Bykle kommune. Enkleste måte å komme seg til destinasjonen var for oss å ta buss. Bussen går som regel to ganger om dagen mellom Kristiansand rutebilstasjon og Valle. Å ta buss gjennom Setesdal var en opplevelse i seg selv, med vakker natur og høyreiste fjell som stupte ned i speilblankt vann. Det er ingen tvil om at dette kan være en flott tur for syklister, motorsyklister og campingturister med campingvogn eller bobil. Det var også enkelt å få øye på hotellene som lå i nærheten av veien.

Neset Camping og Revsnes Hotell som begge kan sees fra veien. Fra feltarbeid 25.04.19

Bussturen fra Kristiansand til Valle tok i overkant av to timer. Da vi kom frem sjekket vi inn på Sølv garden hotell, hvor vi opplevde et gjestfritt personale, men som hadde svært lite å gjøre på grunn av skuldersesongen. Vi stilte noen spørsmål, og de ansatte sa at det var rolig nå, men mot sommeren forventet de flere gjester. Vi observerte kun et par andre gjester på hotellet, og satt nesten helt alene i spisesalen ved alle måltider. Spisesalen i seg selv var særdeles flott innredet og utsmykket med kunst på veggene og stemningsmusikk i bakgrunn.

Sølv garden hotell i Valle hvor vi bodde en natt. 25.04.19

Vi opplevde fantastisk natur i Valle, men med lite å finne på utenfor hotellet ved første øyekast. På befaring fant vi skilt med informasjon om fjellturen Suleskarvegen som er en naturskjønn vei en kan kjøre mens man nyter utsikten og omgivelsene. Informasjonen på skiltet var på både norsk, engelsk og tysk. Ellers var det få skilt og annen informasjon utenfor hotellet. Det fantes derimot reisebøker og guider for Setesdal som ga detaljert informasjon om aktiviteter i området inne på Sølv garden hotell.

Skilt med turistinformasjon i Valle - både på norsk, engelsk og tysk. 26.04.19

Vakker natur i Setesdal med høye fjell og store vann. 25.04.19

5. Diskusjon og analyse av resultater

I denne delen av oppgaven vil informasjonen som er skaffet ved å gjennomføre innholdsanalysen og observasjonen drøftes, og sammenhengen mellom teori og empirisk materiale vil bli analysert. Caset Setesdal vil sammenlignes med casene Lofoten og Røros for å svare på problemstillingen: “Hvordan kan Setesdal lykkes med destinasjonsutvikling?”.

Kapittelet er delt inn i fire. De tre første delene inneholder hovedfunn, og overskriftene er påstander vi kan komme med på grunnlag av data samlet inn fra innholdsanalyse og observasjon satt opp imot teori. I den siste delen av kapittelet vil vi vurdere studiens validitet og reliabilitet. I kapittel 6 vil vi oppsummere resultatene og funnene og trekke konklusjoner basert på dette.

5.1 Et reiselivsprodukt må være helhetlig

Som skrevet om i litteraturkapittelet, peker Kamfjord (2015) på at et helhetlig reiselivsprodukt tilbyr alt av grunnleggende behov i tillegg til at det er en opplevelse utenom det vanlige. Grunnleggende tilbud som transport, overnatting, bespisning og aktiviteter vil opptre som hygienefaktorer for opplevelsen: det forventes av de besøkende at disse tilbudene er på plass, og det vil virke som at noe mangler dersom de ikke eksisterer. Disse er nødvendige for at besøkende skal kunne komme seg til og oppholde seg på destinasjonen. Etter å ha gjennomført en innholdsanalyse fikk vi et inntrykk av hvilke tilbud destinasjonene har og hvordan de er gjennomført. Alle de tre destinasjonene er tydelige med å formidle at de tilbyr både overnatting, transport, bespisning og aktiviteter gjennom sine nettsider, noe som legger grunnlag for å utvikle helhetlige reiselivsprodukter.

Under vårt besøk i Setesdal fikk vi også et inntrykk av hvilke grunnleggende tilbud som eksisterte og hvordan de var gjennomført. Det var mulighet for å få seg noe å spise, et sted å sove, det var mulig å komme seg til og fra destinasjonen, og det var noe gjøre i området. Dette var noe vi som turister tok for gitt, så det var måten disse tilbudene var gjennomført og satt sammen som utgjorde totalopplevelsen.

Kamfjord (2015) forklarer også hvordan det er mulig å tilføre elementer til kjerneproduktene for at de kan bidra til å skape en helhetlig og total opplevelse. Vår reise begynte da vi tok bussen fra Kristiansand til Setesdal. Dette var vår eneste mulige form for transport, da vi ikke hadde tilgang til bil. Bussturen til Valle tok i overkant av to timer, og på veien kunne vi se høye fjell, store vann og et ellers vakkert naturlandskap. Dette bidro til å gjøre turen opp mer enn bare en reise fra punkt A til punkt B. Da vi kom frem til Valle og skulle sjekke inn på hotellet vi skulle overnatte på, la vi merke til hotellets arkitektur og måten det passet inn i naturlandskapet. Både eksteriøren og interiøren hadde en gjennomført tradisjonell stil. Dette bidro til en følelse av at vi tok del i noe ekstraordinært og utenom det vanlige. I hotellets restaurant spiste vi flere måltider. Maten var tradisjonell norsk og laget med lokale ingredienser. Dette bidro også til helheten og ga opplevelsen en rød tråd. Siden vi tilbrakte omtrent ett døgn i Setesdal så vi etter noe å gjøre før vi skulle reise hjem igjen. Vi gikk en tur i området, men fant ikke mer informasjon med det første om hvilke aktiviteter og attraksjoner som fantes. Inne på hotellet hadde de turistbrosjyrer og reiseguides for Setesdal, men ingen oppdaterte for 2019. Personalet var likevel behjelpelige med å gi oss informasjon om attraksjoner i området. Selv om det var mulig å skaffe seg informasjon, savnet vi at informasjon var mer opplyst.

5.2 Destinasjonens omgivelser skal føre til en positiv totalopplevelse

Når man bruker sansene til å se, høre, lukte, smake og føle rundt seg oppstår det følelser som gir inntrykk av opplevelseshvervet man befinner seg i. Lena Mossberg (2007) forklarer opplevelseshvervet videre som interaksjonene mellom gjesten og personale, gjesten og andre gjester, og gjesten og andre elementer i opplevelseshvervet. Alle disse er med på å gi gjesten en mer eller mindre positiv totalopplevelse. Innholdsanalysen vi gjennomførte kunne ikke gi oss noe svar på hvordan de faktiske omgivelsene til destinasjonene oppleves, men gjennom observasjon i Setesdal fikk vi mulighet til å ta del i opplevelseshvervet og føle på hvordan det er å være turist i Setesdal. Tidspunktet og sesongen vi reiste på var med på å påvirke inntrykket av opplevelseshvervet. Vi reiste i slutten av april, en tid som ligger utenfor de nåværende hovedsesongene til destinsjonen. Vi opplevde derfor få gjester på hotellet vi bodde på, i restauranten der vi spiste, og ute i naturen hvor vi gikk.

Dette fikk det hele til å føles noe tomt og ufullstendig. Personalet på hotellet og i hotellrestauranten oppfattet vi som hjelpsomme og raske til å gi oss svar på det vi lurte på.

Opplevelsespyramiden er også en modell som illustrerer hvordan opplevelsestilbydere kan skape meningsfulle og uforglemmelige opplevelser for deltakerne ved å tilføye en rekke egenskaper til reiselivsproduktet (Pedersen, 2012). For destinasjonen Setesdal kom noen av egenskapene tydeligere frem enn andre. Gjennom innholdsanalysen fikk vi et inntrykk av Setesdal som destinasjon ved å se på hvordan elementene i pyramiden viste seg på nettsiden deres. Vi undersøkte også nettsidene til Lofoten og Røros for å kunne sammenligne Setesdal opp imot disse. Ved å se på hvordan destinasjonene med stor suksess inkluderte elementer fra pyramiden i sine opplevelsesprodukter, kunne vi få et inntrykk av hva Setesdal eventuelt burde tilføye for å oppnå den samme suksessen. Gjennom det første punktet *individualitet* kunne vi ved hjelp av innholdsanalysen få et inntrykk av hva destinasjonene gjør for å tilrettelegge for deltakernes forskjellige ønsker og behov. Informasjon om forskjellige typer aktiviteter og attraksjoner var lett å finne frem til, men hvordan de enkelte aktivitetene kunne tilrettelegges eller formes videre var det lite informasjon om. Dette var noe vi kunne finne ut av på besøk i Setesdal ved å spørre personalet på hotellet eller i restauranten. Det andre punktet fra pyramiden, *autentisitet* var noe det virket som at alle destinasjonene prøvde å vektlegge gjennom sine nettsider. Det var god informasjon om hvordan naturen og kulturen ble bevart, og hvilke tiltak som ble gjort for å ta vare på det autentiske. Store naturbilder kom frem på forsidene av nettsidene, og overnattingssteder i ett med naturen var noe alle tre viste frem. Dette var også tilfelle da vi ankom Setesdal. Naturen var minst like vakker som avbildet på nett, og hotellet vi bodde på, samt hotellene og overnattingsstedene vi observerte på vei opp, fungerte alt i harmoni. *Tema/historie* er et punkt som kom mindre tydelig frem. Innholdsanalysen ga oss informasjon om noen tematiserte aktiviteter for barn i Setesdal som for eksempel skattejakt med skattekart i gruver. Ellers var det lite på nettsiden som viste til at Setesdal er et opplevelsesprodukt med et gjennomgående tema eller med en historie som ligger til grunn for opplevelsen. Noe som bemerket oss særlig under observasjonen var likevel det gjennomførte temaet på Sølv garden hotell.

Her var alt fra eksteriøret til soverommene og spisesalen i samme stil med tradisjonell sølvsmedkunst og utstillinger av Setesdalsbunader. Dette var likevel kun en del av hele totalopplevelsen med å besøke Setesdal som turist.

Hvorvidt destinasjonen Setesdal tilbyr opplevelser som stimulerer flere av sansene på samme tid var også mer krevende å få et inntrykk av gjennom innholdsanalysen.

Matopplevelser er en type aktivitet hvor det er enklere å få til slike helhetlige sanseinntrykk da mat påvirker både luktesans og smakssans i tillegg til at det kan være satt i fine omgivelser med passende musikk eller lyder i bakgrunn. Ut i fra observasjonen har Setesdal lyktes med å tilby en slik helhetlig matopplevelse på Sølvgarden hotell. Utfordringen for Setesdal vil likevel være å kunne tilby opplevelser hvor alle sansene blir påvirket - ikke kun gjennom matopplevelser i restauranter, men også gjennom andre type aktiviteter. Egenskapen *kontrast* kommer derimot tydelig frem at er tilstede - både på gjennom innholdsanalyse og observasjon. Kontrastene mellom hverdagslivet og natur og kulturopplevelse

5.3 Den virtuelle og den fysiske opplevelsen må speile hverandre

Boswijk, Thijssen og Peelen (2007) forklarer at den virtuelle og den fysiske destinasjonen må samstemme. De forklarer også at den virtuelle delen av opplevelsen på nett stadig har større påvirkning på den helhetlige opplevelsen.

Det er også en del av den virtuelle opplevelsen som tilbyderne ikke har mulighet til å kontrollere selv. Ved å gjøre et Googlesøk kan en som ønsker å besøke en destinasjon få informasjon om stedet som ligger utenfor destinasjonens kontroll. Dette er informasjon som hverken står på nettsiden eller er fra de sosiale mediene knyttet til destinasjonen. Eksempler på dette er de negative artiklene skrevet om Lofoten og deres manglende bærekraft. Det kan også være bilder og tekst fra blogginnlegg, anmeldelser og forum. Opplevelsestilbyderne har dermed ikke selv mulighet til å kontrollere eller vise seg fra den siden de selv mener representerer og gjenspeiler deres destinasjon.

Internett og sosiale medier gir Setesdal muligheten til å vise hva de tilbyr, og måten de fremstiller sin destinasjon vil være med på å skape forventninger. Gjennom innholdsanalysen og observasjonen i Setesdal har vi gjort en rekke funn på hvordan destinasjonen fremstår på nett og hvordan den fremstår i virkeligheten.

Etter å ha gjort et Googlesøk på alle tre destinasjonene er det tydelig at Setesdal har langt færre treff enn Lofoten og Røros. Også i de sosiale mediene til destinasjonene gjenspeiles markedsføringen deres. Lofoten leder, Røros deretter og Setesdal til slutt. Det bemerkes at Røros ikke har Instagram. Ettersom dette er en svært stor markedsføringskanal vil det være vanskelig å begrunne hvorfor den ikke utnyttes av Røros Statista (2019). Instagrambildene til Setesdal har god kvalitet og fremstår profesjonelle, og kontoen inneholder en jevn strøm av naturbilder, som kan fungere som en pullfaktor. Destinasjonen viser altså frem den vakre naturen, men viser lite til følelsene man kan oppnå ved å reise dit. Med dette menes det at bildene ikke viser noen menneskelige følelser, som gjenspeiler hvordan opplevelsen kan oppleves. Setesdal ønsker å markedsføre seg som både naturdestinasjon og kulturdestinasjon, men dessverre er dette mangelfullt i Instagrambildene deres. På grunn av mangelen av innslag av kultur i bildene gjenspeiler ikke dette visjonen til Setesdal. En god start ville vært å implementere kulturelle bilder, mer bildevariasjon, samt mer fokus på følgere.

Hjemmesidene til destinasjonene er forholdsvis like i henhold til utforming og type informasjon som er presentert. Et av våre hovedfunn er derimot oversikten over opplevelser på destinasjon Setesdal. Setesdal har en oversikt over mange av tilbudene og aktivitetene som befinner seg på områdene. Dersom man finner et par aktiviteter av interesse fra disse oppslagene, kan det være uoversiktlig hvor disse ligger i forhold til hverandre. Setesdal er stort, og omfatter store avstander mellom tettsteder. For turister som ikke er kjent i området kan det derfor være problematisk å forstå hvor attraksjonene er, og hvordan orientering i området foregår. For å gjøre det mer oversiktlig ville det vært fordelaktig å “dele opp” Setesdal i mindre områder, og beskrevet hva turistene kan gjøre i hvert enkelt område. Dette gjenspeiler også hvordan søk på nettsiden kan føre til forvirring på den faktiske destinasjonen, når informasjonen er samlet på nett, med spredt i virkeligheten. Faktumet at det er knappe muligheter for kollektivtransport i Setesdal kommer tydelig frem på deres nettside, og passer godt med realiteten.

I motsetning til transportsektoren på landsbasis, som har høyest inntekter i reiselivet i Norge, er dette sektoren Setesdal innhenter minst inntekter fra. Dette funnet kan med fordel utforskes nærmere, men vil ikke bli vektlagt mer i denne bacheloroppgaven. At nettsiden til Setesdal går under Visit Norway, og ikke sitt eget domene, kan også oppfattes som at Setesdal ikke er en selvstendig destinasjon, men kun en del av noe større. Det er også fort gjort å navigere seg vekk fra siden til Setesdal og inn på andre sider som ligger under Visit Norway. Dette er ikke mulig på nettsidene til Lofoten og Røros.

Konklusjonen er at både den virtuelle opplevelsen og den faktiske opplevelsen må samstemme. Dette gjør de til en viss grad hos destinasjon Setesdal. Både hygienefaktorene og motivasjonsfaktorene er delvis på plass, men det er rom for forbedringer når det kommer til markedsføring og hvordan plasseringen av attraksjonene er fremstilt.

5.4 Validitet og reliabilitet

Å drøfte validitet og reliabilitet er en nødvendighet for å vurdere påliteligheten og kvaliteten til studiet. Mye av informasjonen har vi bevisst hentet fra bøker, da vi anser dette som sikre kilder. Likevel blir informasjon fra bøker fort utdatert, så en mulig feilkilde kan være at informasjonen er utgått. Vi har derfor sikret oss at informasjonen er rett ved å sammenligne kildene med andre både bøker- og internettkilder. En rekke internettkilder har også blitt brukt i oppgaven. Under hele skriveperioden var vi svært bevisste på når vi skal bruke forskjellige kilder, slik som avisartikler og hjemmesider. Selv om vi har vært kritiske til kildene, vil en mulig feilkilde likevel være at vår kilde har utdatert eller feil informasjon, har skrevet fakta med innspill gjennom en subjektiv vinkling, eller i verste fall jukset med informasjonen. Vi har også unngått å anvende internettleksikonet Store Norske Leksikon så mye som mulig. Likevel har vi brukt denne kilden for å finne ut enkelte faktaopplysninger dersom vi ikke kunne finne brukbare kilder på andre steder.

Sosiale medier har generelt mindre reliabilitet enn offisielle nettsider, og vi prioriterte derfor informasjon fra nettsider som utgir statistikk om mediene, enn selve informasjonen fra Instagram- og Facebooksidene.

Grunnet tidsbegrensninger var informasjonen vi fikk kun tilbakevisende på det de allerede hadde publisert. Det må også beregnes en rimelig forskjell i destinasjonenes innlegg og bilder avhengig av de ulike årstidene.

En annen feilkilde kan være mangel på informasjon om opplevelsesrommet til Lofoten og Røros. Vi har god oversikt over de sosiale mediene, hjemmesiden og artikler skrevet om destinasjonene, men vi har ikke besøkt områdene selv. Det kunne styrket oppgavens validitet dersom vi kunne gjort feltarbeid på alle tre stedene, og ikke kun sammenlignet de tre destinasjonen mot hverandre på nett. Vi mener at det mest gunstige ville ha vært å både besøke, og å intervju en person i alle tre destinasjoner. Vårt feltarbeid ble gjort i en skuldersesong, og vi fikk derfor et visst inntrykk. Hadde befaringen blitt gjort på sommer- eller vintertid, altså høysesongene, kunne oppfatningen av opplevelsesrommet blitt en helt annen. Opplevelsen av skuldersesongen er likevel reell for de gjestene som besøker destinasjonen, og som vi har skrevet tidligere er det viktig å også utnytte skuldersesongene.

Vi tilbrakte tiden i Setesdal hovedsakelig i Valle, og er oppmerksom på muligheten for å besøke flere steder i setesdal da Valle ikke er representativt for hele destinasjonen.

Vi har valgt å ikke gjennomføre egne spørreundersøkelser eller intervjuer, selv om vi ville fått belyst flere sider av problemstillingen vår ved å gjennomføre dette. I startfasen vurderte vi å gjennomføre et dybdeintervju med en representant fra Setesdal, men vi valgte å ikke gjennomføre dette da vi ikke hadde intervjuobjekter til å representere de andre casene Lofoten og Røros. Siden vi hadde nok informasjon gjennom andre kilder, og på bakgrunn av tidspress til godkjenning av intervjuobjekter, valgte vi bevisst bort både dybdeintervjuer og spørreundersøkelse.

6. Konklusjon

Turistsektoren er en næring i stor vekst, både internasjonalt og i Norge. Trendene viser at det stadig kommer flere turister til landet vårt, og dette særlig i sommersesongen for å ta del i naturopplevelsene Norge har å tilby. Etter å ha gjennomført dette studiet er det tydelig at destinasjonen Setesdal har et godt grunnlag for å kunne lykkes med destinasjonsutvikling. Det kommer frem at Setesdal har mange likhetstrekk med andre suksessfulle destinasjoner i Norge, da de har grunnlaget for å utvikle både natur- og kulturturisme. Denne oppgaven har derfor satt fokus på å sammenligne Setesdal med naturdestinasjonen Lofoten og kulturdestinasjonen Røros, to norske destinasjoner som har hatt suksess de siste årene. En slik sammenligning ble gjort for å finne ut av hvordan Setesdal kan oppnå suksess på samme nivå.

Ved å sette informasjonen fra innholdsanalysen og observasjonen opp imot det teoretiske grunnlaget kommer det frem en sammenheng som tyder på hva som må til for å lykkes med destinasjonsutvikling.

Vi konkluderer på bakgrunn av resultatene i analysen at Setesdal vil kunne utvikles som en suksessdestinasjon dersom de kan oppfylle følgende: Deres reiselivsprodukt er helhetlig, destinasjonens omgivelser fører til en positiv totalopplevelse for gjestene, og den virtuelle og fysiske opplevelsen av Setesdal gjenspeiler hverandre.

7. Referanseliste

Boswijk, A., Thijssen, T. & Peelen, E. (2007). *The experience economy, a new perspective*. Pearson Education: Amsterdam

Destinasjon Røros, (2019). *Bærekraftig reiseliv*. Hentet fra:
<https://www.roros.no/baerekraftig-reiseliv>

Destinasjon Røros, (2015) *Årsrapport Destinasjon Røros og Visit Røros AS*. Hentet fra:
http://www.roros.no/wpcontent/uploads/2013/02/%C3%85RSRAPPORT_2015_Destinasjon-R%C3%B8ros_Visit-R%C3%B8ros_030516.pdf

Gripsrud, G., Olsson, U. H. & Silkoset, R. (2004). *Metode og dataanalyse*.
Kristiansand: Høyskoleforlaget AS.

Gripsrud, G., Olsson, U. H. & Silkoset, R. (2016). *Metode og dataanalyse*. Oslo:
Cappelen Damm Akademisk.

Hansen, V. B (2017, 18. juli). -Jeg er dritlei av turister. Hentet fra:
<https://www.abcnyheter.no/nyheter/norge/2017/07/18/195318023/jeg-er-dritlei-turister>

Haugen, M. O. & Stokkan, J. (2019). Røros. *Store Norske Leksikon*. Hentet fra:
<https://snl.no/R%C3%B8ros>

Helgebostad, M. (2017) *Nøkkeltall for turisme 2017*. Hentet fra:
https://assets.simpleviewcms.com/simpleview/image/upload/v1/clients/norway/N_kkeltall_for_norsk_turisme_enkeltsider_NY_VERSION_2017_5cb226fe-05b7-4e3c-87c7-56003cf87eff.pdf

Ibenholt, K. Toftdahl, H. Bruvoll, A. Grorud, C. Haavardsholm, O. (2016) *Evaluering av Bærekraftig Reisemål*. Hentet fra:

https://assets.simpleviewcms.com/simpleview/image/upload/v1/clients/norway/va_rapp_ort_2016_37_evaluering_av_baerekraftig_reisemal_25ff410e-a5da-4fbd-accd-6e9c474f8346.pdf

Ipsos. (2019). *Ipsos SoMe-Tracker Q1`19*. Hentet fra:
<https://www.ipsos.com/nb-no/ipsos-some-tracker-q119>

Johansen, J. I. & Kristoffersen K. J. (2018, 16. januar). -*Debatt:- Er turisme en velsignelse eller forbannelse for Lofoten?* Hentet fra:
https://www.nrk.no/nordland/debatt_-er-turisme-en-velsignelse-eller-forbannelse-for-lofoten_-1.13868941

Lyngnes, S. (2007). *Kultur og turistattraksjoner*. Oslo: Universitetsforlaget

Lofoten. (u.å.). *Overnatting*. Hentet fra: <https://lofoten.info/overnatting>

Lonely Planet (u.å) *Lofoten*. Hentet fra:
<https://www.lonelyplanet.com/norway/northern-norway/lofoten>

Mehmetoglu, M. (2007). *Naturbasert turisme*. Bergen: Fagbokforlaget. S. 165.

Mossberg, L. (2007). *Å skape opplevelser - Fra OK til WOW!*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

NHO Reiseliv, (2017). *Nøkkeltall for norsk reiseliv*. Hentet fra:
<https://www.nhoreiseliv.no/om-oss/arsrapport/arsrapport-2017/nokkeltall-for-norsk-reiseliv/>

NHO Reiseliv, (2019). *Vi og verden – på vei til deg?*. Hentet fra:
<https://www.nhoreiseliv.no/hva-skjer/arrangementer/2019/arskonferansen2019/tema2019/>

Pedersen, A. J. (2012). *Opplevelsesøkonomi: Kunsten å designe opplevelser*. Oslo: Cappelen Damm.

Rienecker, L. & Jørgensen, P. S. (2017). *Den gode opgave*. Samfundslitteratur og forfatterne 2017.

Rosland, K. (2019) Hva menes med konkurransefortrinn. *NDLA*. Hentet fra: <https://ndla.no/subjects/subject:35/topic:1:193577/resource:1:123103>

Statista. (2019). Number of monthly active Instagram users from January 2013 to June 2018. Hentet fra: <https://www.statista.com/statistics/253577/number-of-monthly-active-instagram-users/>

Statistisk sentralbyrå. (2019). *Sattelittregnskap for tursime*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/statistikker/turismesat/aar>

Stoltenberg, C. (2018). Deskriptiv. *Store Norske Leksikon*. Hentet fra: <https://snl.no/deskriptiv>

Store Norske Leksikon. (2018). *Destinasjon*. Hentet fra: <https://snl.no/destinasjon>

Svanstrøm, C. (2019, 02. mai). *Er turismen verdt det?* Hentet fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/8mG4ed/er-turismen-verdt-det>

Sørvig, Ø. S., Holmen, R. B. & Iversen, E. K. (2016). *Ringvirknings - og verdiskapingsanalyse av reiselivet i Setesdal*. Oslo: Menon Publikasjon.

Thorsnæs, G. (2016, 26. januar). *Setesdal*. Hentet fra: <https://snl.no/Setesdal>

Thorsnæs, G. (2019). Lofoten. *Store Norske Leksikon*. Hentet fra: <https://snl.no/Lofoten>

Viken A. (2016). *Turisme Destinasjonsutvikling*. (1. Utgave) Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Visit Norway. (2019). *Bærekraftig turisme*. Hentet fra:

<https://www.visitnorway.no/om-norge/barekraftig-reiseliv/>

Visit Norway. (2019). *Top 10 places in Norway*. Hentet fra:

<https://www.visitnorway.com/places-to-go/top-10-places-in-norway/>

Visit Norway. (2019). *Vilt, vakkert og hvite strender*. Hentet fra:

<https://www.visitnorway.no/reisemal/nord-norge/lofoten/>

Walaas, K. R & Jacobsen, J. K. S. (2016). *Turisme - Globale utfordringer. (1)* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Weaver, D.B. & Lawton, L. (2010). *The tourism management*. 4 utgave. Milton, Australia: Wiley and Sons.

Willassen, T. E. (2019, 7. februar). *Destinasjonsutvikling*. Hentet fra:

<https://www.nfk.no/tjenester/naring/reiseliv-og-opplevelser/destinasjonsutvikling/>

Bilder og figurer:

Bilder uten spesifikke kildehenvisninger er tatt selv under observasjonen i Setesdal.

Bilde 1: *Skjermdump av kart over Norge fra Google Maps*. Egen utforming. Hentet 23.05.2019 fra

<https://www.google.no/maps/place/Norge/@65.3368129,13.6895811,5z/data=!4m5!3m4!1s0x461268458f4de5bf:0xa1b03b9db864d02b!8m2!3d60.472024!4d8.468946>

Bilde 2: Skjermdump av Visit Setesdal sin Instagramkonto. 2019. Hentet 13.04.2019 fra <https://www.instagram.com/visitsetesdal/>

Bilde 3: Skjermdump av Lofoten sin Instagram. (2019). Hentet 13.04.2019 fra <https://www.instagram.com/lofoten/?hl=nb>

Figur 1: *Det helhetlige reiselivsproduktet*, Kamfjord, 2015, s. 83.

Figur 2: *Kundens interaksjon med opplevelsesrommet*, Mossberg, 2007, s. 109.

Figur 3: *Opplevelsespyramiden*, Pedersen, 2012, s.68.

Figur 4: *Samlede inntekter*. Fra Ringvirknings - og verdiskapingsanalyse av reiselivet i Setesdal (2016). (Hentet 20.05.2019)

Figur 5: *Ringvirkninger i Setesdal*. Fra Ringvirknings - og verdiskapingsanalyse av reiselivet i Setesdal (2016). (Hentet 20.05.2019)

Tabell 1: *Tomt skjema for strukturering av informasjon fra innholdsanalysen*.

Tabell 2: *Funn fra innholdsanalysen*.

Notat, Studietur Røros 6. og 7. juni 2019: **Kulturminnefondet og Verdensarvrådet**

Setesdal Regionråd.

Deltakrar Jon Rolf Næss (Bykle), Steinar Kyrvestad (Valle), Vidar Frøysnes (Bygland), Anne Eikerapen (Bygland), Britt Ingrid Andersen (Evje og Hornnes), Bjørn Ropstad (Evje og Hornnes), Lars Reidar Vasland (Evje og Hornnes), Aasmund Lauvdal (rådmann Bygland), Roy Bakke (dgl leiar Visit Setesdal) Rita Hansen (dgl leiar SR) og Runar Granheim (SR).

Innkvartering på Røros Vertshus, me vart teke imot av direktør i Kulturminnefondet Simen Bjørgen.

Dag 1; Torsdag 6 juni

Velkommen til Røros ved ordfører i Røros Hans Vintervold, som fortalde om Røros, utvikling og kommunens deltaking og satsing på kultur, reiseliv og næringsliv.

Kommunen har omlag 3800 innbyggjarar. 3000 hytter, og omlag 70 nye hytter i året.

Koparverket blei lagt ned 1977 (oljeindustrien i havet overskyggar fokus på verdier på fastlandet).

«Arbeidarsjel», - Røros har framleis ein sterk industri, t.d HÅG (kontormøblar), Norbitech, Røros Metall, og Rørosmat (SA, med 28-30 medlemmer), bryggeri, handtverkarar osv.

Vintervold trakk også fram flyplassen på Røros som viktig. Det er lett å dagpendle til Oslo, og elles tilgong til verda slik sett.

Vintervold fortalte om at kommunen har rusta opp Røros kyrkje for omlag 70 millionar, omfattande restaurering. Kyrkja er ein viktig arena for kulturliv på Røros, med konsertar, symfoniorkester, og som kulturminne i seg sjølv.

Vintervold fortalte vidare om at Røros satsar tungt på kultur, i nært samarbeid med det lokale næringsliv.

Vintervold peika på fleire store arrangement som dreg mykje folk og aktivitet til Røros: Femundløpet (Nord Europa største hundeløp), Lasskjører (i høve «Røros martnan»), Vinterfestspill, «Elden» (og andre spel knytta til koparverket).

Belegget på hotella er godt store delar av året, då aktivitetsnivået er godt spreidd. Men også på Røros er sommaren den mest innbringande tida.

Verdsarv; moglegheiter og utfordringar

Røros Bergstad og «circumferencen» er på UNESCO kulturarvliste. Eit ansvar dei tek i kommunen, men som også gjev utfordringar, mellom anna knytta til relativt trengje føringar innan byggeskikk, bevaring, regulering av areal til næringsutvikling og bustad/hyttebygging. Det er konsesjonsgrense null i sentrum.

Destinasjon Røros (Visit Røros) fungerer som paraply/overbygging for reiselivet i fleire kommunar, som t.d Os, Tynset, Tolga m.fl). Røros er også med i ein del interkommunale samarbeid, og på tvers av fylkesgrenser.

Verdensarvrådet ved Runa Finborud, ordfører i Os kommune.

Finborud orienterte kort om Os kommune, ein kommune med omlag 1904 innbyggjarar pr 1.04.19, og innbyggartalet er synkande. Dei har 853 einebustadar og 1100 hytter. Det er omlag 175 årsverk fordelt på 212 tilsette på Os.

Ho streka under at Os nyt godt av samarbeidet med Røros, både innan reiseliv, men også med fleire interkommunale samarbeid (og på tvers av fylkesgrensa).

Verdensarvrådet er finansiert mellom anna av statlege tilskot, og jobbar for å ivareta verdensarvverdiene i tråd med konvensjonen, og til det beste fr bergstaden og heile Circumferensen.

Rådet har ansvar for å legge til rette for samarbeid, nettverksbygging, og gjennomføre planar for forvaltning. Vidare har dei ansvar for å ha oversikt over status, rapportering, spreie informasjon og vidare for å seie i frå dersom verdsarven er truga.

Rådet har også laga undervisningsopplegg for alle grunnskuletrinna i regionen, slik at alle elevane skal bli godt kjent med verdsarven og sitt eige nærmiljø og historie, forankra i lokale læreplanar.

Runa Finborud gav uttrykk for at ein kjenner på at ein del av noko «som er større enn ein sjølv», noko som omhandlar viktig menneskeleg historie og utvikling.

Rørosmuseet fungerer som ein base i arbeidet. Museet har over 70.000 besøkande i året, og er ein nasjonal leverandør av kompetanse innan restaurering og forvaltning av materiell kulturhistorie.

Omsyning Røros Kirke

Delegasjonen fekk ei omvisning i Røros Kirke, med fokus på den omfattande opprustninga av kyrkja. Denne har kosta over 70 millionar. Dei fleste tok turen opp i klokketårnet, ei fin og bratt oppleving.

Dagen vart avslutta med middag ilag med Kulturminnefondet.

Dag 2, fredag 7 juni

Simen Bjørgen synte oss rundt i bergstaden, mellom anna med eit besøk ved Røros museet og **bygningsvernsenteret** der.

Me fekk ei kort orientering ved avdelingsleiar Berit Bakosgjelten, som fortalte om ymse prosjekt og måten dei jobba på. Mellom anna har dei for tida eit «vindu-prosjekt», der private får støtte til å bytte ut vindauge, og eit eige «uthus-prosjekt». Bygningsvernsenteret har god kontakt med private aktørar, og skipar til månadlege fagnettverk, med fagleg påfyll. Bygningsvernsenteret har ei open kantine som dagleg samlar mange handtverkarar i området. Bygningsvernsenteret samarbeider med NTNU, og tek imot studentar innan bygningsvern. Det er mykje næringspotensial i bygningsvern, og samarbeid med private aktørar er essensielt.

Vidare gjekk med til **Kulturminnefondets** kontor, og fekk høyre meir om fondets arbeid og fokus, ved direktør Simen Bjørgen.

Kulturminnefondet er ei statleg støtteordningar for private eigarar av verneverdige kulturminner og miljø. Ordninga skal bidra til å auke innsatsen frå eigarar og næringslivet for å take vare på kulturminner, «vern gjennom bruk»,- påålevingar, kunnskap, utvikling og verdiskaping.

Viktige stikkord frå Bjørgen er at dei lokale kulturminneplanane fangar opp viktige bygg og miljø o.l i lokalmiljøa. Prosjekt som kan syne til ei lokaldemokratisk fornakring i kulturminneplanar har mykje lettare for å få støtte. Dette heng mellom anna saman med eit tydeleg lokalt eigarskap og ansvar for det som skal settast i stand, eller rustast opp.

Bjørgen etterlyser fleire prosjekt i Setesdal, som burde ha fleire kandidatar for støtte og samarbeid. Kulturminnefondet.

Kulturminnefondet gjes også støtte til kursing. Kulturminnefondet kan (som regel) ikkje gje støtte til offentleg eigde bygg og miljø.

Deretter fekk me ei orientering om **Røros mat**, ved dagleg leiar Kristin Bendixvold.

Bendixvold fortalte at Rørosmat ila 20 år har skapt 160 årsverk, og at dei no har ei årleg omsetning på omlag 450. millionar (det store biletet).

Ho fortalte om korleis dei gjekk fram for å danne nettverket, om ymse selskapsorganisering og om ein tidvis «kronglete» veg. I dag er dei eit SA, og har tilknytta 28-30 medlemmer.

Visjonen er å bli «Nordens fremste matregion». Oppgåva til samvirket er å forvalte merkevara, og å utvikle gode strategiar. Alt er tufta på samarbeid. Dei har klare kvalitetskrav, både geografisk og matkvalitet, men ikkje nødvendigvis kvantitet. Små produsentar kan også levere, om så berre lokalt.

Dei har eit lokalt meieri på Røros, og ein distribusjonsavtale med Tine, slik at dei får levert produkta sine over heile Noreg.

Dei har også eit lokalt slakteri, momentet med lokal kjøtproduksjon (og foredling) er ein viktig drivar.

Rørosmat er kontaktledd mot kundenettverk og privatmarknaden. («Ein ordre, ei levering, ein faktura,- full sporing»).

I tillegg bidreg Rørosmat til jamnlege møter med fagleg påfyll for produsentane.

Den overbyggande merkevaren er Røros, men hovudverdien er «immateriell». Det er samarbeid og delt kunnskap som er drivaren.

Turen til Røros vart avslutta med ein **lokalmatsafari**, inne på Kaffistuggu sidan det kom eit voldsomt regnver nett då, før delegasjonen sat på flyet til Widerøe om Gardermoen og vidare til Kjevik.

Samferdselsdepartementet

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Evje og Hornnes

Vår ref.:

2019/19-1

Sakshandsamar:

Rita Hansen

rita.hansen@setesdal.no

Dato

25.03.2019

STATENS VEGVESENS TRAFIKKSTASJONSTENESTE REGION SØR – SETESDAL TRAFIKKSTASJON

Setesdal regionråd viser til pågåande arbeid med å utgreie organisering av Statens Vegvesen og trafikant- og kjøretøyområdet (TK-området).

Tenestetilbudet ved Setesdal trafikkstasjon på Evje er viktig ut frå eit regionalt perspektiv for innbyggjarane og næringslivet i heile Setesdalsregionen og indre Agder.

Dersom tenestetilbudet ved trafikkstasjonen på Evje blir nedlagt vil den næraste trafikkstasjonen være i Kristiansand. For innbyggjarane våre øverst i Setesdal er det da snakk om 209 kilometer en vei. Ein nedlegging av tilbudet ved Setesdal trafikkstasjon vil medføre lange reiseavstandar og eit dårlegare tenestetilbod. I tillegg til økte reisekostnadar for brukarane og deira samla tidsbruk for å oppsøke ein trafikkstasjon, er det også uheldig i eit miljøperspektiv.

Eit samrøystes styre i Setesdal regionråd oppmodar om at Setesdal får behalde tenestetilbudet ved trafikkstasjonen på Evje slik at innbyggjarane våre får et tilfredstillande tenestetilbod lokalt i Setesdal.

Med helsing
Setesdal regionråd

Rita Hansen
Dagleg leiar

Dokumentet er godkjent elektronisk og vert sendt utan signatur

PS 41/19 Delegerte saker

Nordic Data Power - Rune Torjussen

E-post:rune@nordicdatapower.no

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Vår ref.: 2015/79-23 | Sakshandsamar: Rita Hansen
rita.hansen@setesdal.no

Dato
26.05.2019

Delegasjonssaknr.: 11/19

Svar på søknad om utsettelse omgjøring til lån

Administrativt vedtak:

Viser til e-postkorrespondanse, telefonsamtaler og søknad datert 30. april 2019.

I tilsagnsbrevet vårt, delgasjonssaknr 11/18 datert 15.02.18, vart det opplyst at løyvinga blir omgjort til lån dersom det blir oppnådd kontrakt med investor. Du søker nå om utsetjing på omgjøring til lån i påvente av vidare arbeid med prosjektet.

I medhald av delegert fullmakt og i samråd med styreleiar vert søknaden om utsetjing innvilga. Innan utgangen av 2019 bes du ta kontakt med dagleg leiar og gi ei status på prosjektet.

Med helsing
Setesdal regionråd

Rita Hansen
dagleg leiar
Dokumentet er godkjent elektronisk og vert sendt utan signatur.

VALLE SPORT AS
Nordibøvegen 138
4747 VALLE
E-post:

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Vår ref.:
2015/73-16

Sakshandsamar:
runar.granheim@setesdal.no

Dato
06.05.2019

Delegasjonssaknr.: 10/19

Svar på søknad om støtte til konseptutvikling Valle Sport

Syner til møte den 25.04.19, og til søknad datert 06.05.2019 om støtte til konseptutvikling. Konseptet dreier seg om å utvide eksisterende bygg og til å utvide verksemda. Mellom anna ynskjer søkaren å kunne tilby gode kurslokalar, samt etablere ei verksemdklynge/gründerfelleskap i bygget. Pr no har verksemdene Bratt Friluftsliv, Koneriet og Valle Sport aktive samarbeid.

Søkaren ynskjer å vere med å skape eit aktivt sentrum i Valle. Valle Sport søker om 25.000 i støtte for å kunne arbeide fram eit konkret prosjekt, og treng støtte for å innhente kostnader, teikningar og prosjektering, samt finansieringsplan.

Administrativt vedtak:

I medhald av delegert fullmakt løyver dagleg leiar kr. **25.000** i støtte til konseptutvikling som søkt om. Støtta kan dekke eigeninnsats og tenestekjøp, og blir utbetalt på grunnlag av eit enkelt prosjektreiknskap der eksterne kostnader vert dokumentert.

Løyvinga dekkast frå regionalt næringsfond, ansvar 5301.

Ver grei å oppgje kontonummer for utbetaling.

Klageadgang:

De har høve til å klage på vedtaket. Klaga må sendast dagleg leiar i fondet innan 3 veker etter mottakinga av dette brevet. Klaga skal sendast Setesdal regionråd, Pb 4, 4747 Valle. Det må gå fram av klaga kva del av vedtaket de ynskjer å endre og kva for grunngjeving de har for klaga.

Med helsing
Setesdal regionråd

Rita Hansen
dagleg leiar

Runar Granheim
rådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og vert sendt utan signatur

Stadfesting av mottaking av løyving – ev utfyllande opplysingar:

Vi gjer merksam på at vi rapporterar alle løyvingane frå regionalt næringsfond til Kommunal og regionaldepartementet og at det difor er viktig at du som mottakar gir ev. tilleggsopplysingar som trengst i høve EØS-regelverket, sjå nedanfor.

EØS-reglar for offentleg støtte og løyvingar frå regionalt næringsfond
Løyvinga er i høve reglar om bagatellmessig støtte, jf Kommisjonsforordning (EF) nr 1998/2006 av 15.des 2006 om bruk av EF-traktaten sin artikkel 87 og 88, publisert i EU Tidende 28.12.2006 nr L379. I følgje desse reglane kan støttemottakar / verksemd ikkje motta meir enn til saman 200 000 Euro over eit tidsrom på 3 rekneskapsår frå samlege støttekjelder. Tilbodet om løyving føreset at ei ikkje kjem i konflikt med denne regelen.

Verksemd eller støttemottakar er ansvarleg for at alle offentlege subsidier eller tilskott ikkje overstig 200 000 Euro (for tida ca 1,5- 1,6 mill NOK – avhengig av kronekursen) til saman i løpet av dei siste tre rekneskapsåra. Som støttemottakar må du sende skriftleg eller elektronisk stadfesting på at det ikkje er motteke tilbod om annan bagatellmessig støtte i inneverande og de to føregåande rekneskapsåra – eller oppgje motteken støtte (beløp, støttekilde, tidspunkt for tilbod). Ved eventuelle nye søknader om offentleg støtte (uansett støttekilde) har støttemottakar plikt til å opplyse om tidlegare tilskott dei 3 siste rekneskapsår frå tilbodstidspunkt.

Svar på tilbod om løyving - frist:

Vi syner til tilsagnet om løyving med vilkår og reglane som er referert til EØS-regleverket. Vi ber om tilbakemelding og stadfesting på om du tek imot løyvinga – samt ev. opplysingar om støtte siste 3 år jf. EØS-regelverket.

Svar utbes innan ein månad får dato. Du kan svare elektronisk eller pr post.

HAUGÅ KNUT SIGURD
Kvålsvegen 3
4745 BYGLAND
E-post:

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Vår ref.:
2016/12-7

Sakshandsamar:
runar.granheim@setesdal.no

Dato
06.05.2019

Delegasjonssaknr.: 9/19

Svar på søknad om utsetting av nydyrkingstiltak

Syner til søknad på e-post datert 30.04.2019 om ei ny utsetting med å fullføre tiltaket, jfr tilsegn med ref 2016/12-2.

Administrativt vedtak:

I medhald av delegert fullmakt innvilgar dagleg leiar eitt års utsetting av nydyrkingstiltaket. Utsettinga gjeld til **25.04.2020**, og er **endeleg**.

Klageadgang:

De har høve til å klage på vedtaket. Klaga må sendast dagleg leiar i fondet innan 3 veker etter mottakinga av dette brevet. Klaga skal sendast Setesdal regionråd, Pb 4, 4747 Valle. Det må gå fram av klaga kva del av vedtaket de ynskjer å endre og kva for grunngjeving de har for klaga.

Med helsing
Setesdal regionråd

Rita Hansen
dagleg leiar

Runar Granheim
rådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og vert sendt utan signatur.

BNTALNOR AHMAD MOHAMMAD
ALOUDAT
Bakkemoen 20
4735 EVJE
E-post: Bntalnor7@gmail.com

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Evje og Hornnes

Vår ref.:
2019/22-2

Sakshandsamar:
runar.granheim@setesdal.no

Dato
29.04.2019

Delegasjonssaknr.: 8/19

Svar på søknad om støtte til etablering til Aloudat

Syner til søknad datert 25.04.19 om støtte til å etablere verksemd. Aloudat har oppretta eit enkeltpersonforetak, og søker Regionrådet om støtte til å kjøpe inn naudsynt utstyr for å kunne sette i gong verksemda. Forretningsideen gjeng ut på å bearbeide kjolar (importert frå Libanon og Syria) med ymse pyntestoff, redesign eller design av nye kjolar basert på kundens bestilling.

Administrativt vedtak:

I medhald av delegert fullmakt løyver dagleg leiar kr **30.000,-** til , Bntalnor Ahmed Mohammad Aloudat, i støtte til å etablere verksemd. Støtta løyvast frå regionalt næringsfond, ansvar 5303. Støtta kan utbetalast undervegs, etter som kostnader vert dokumentert og i henhold til søknaden.

Ver grei å oppgje kontonummer for utbetaling.

Med helsing Setesdal regionråd

Rita Hansen
Dagleg leiar

Runar Granheim
Rådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og vert sendt utan signatur.

Kopi til:

Flyktningstjenesten Evje og Hornnes
Kasernevegen 19
4735 Evje
Ved Abduselam Zobu
E-post: Abduselam.Zobu@e-h.kommune.no

Klageadgang:

De har høve til å klage på vedtaket. Klaga må sendast dagleg leiar i fondet innan 3 veker etter mottakinga av dette brevet. Klaga skal sendast Setesdal regionråd, Pb 4, 4747 Valle. Det må gå fram av klaga kva del av vedtaket de ynskjer å endre og kva for grunngjeving de har for klaga.

Stadfesting av mottaking av løyving – ev utfyllande opplysingar:

Vi gjer merksam på at vi rapporterer alle løyvingane frå regionalt næringsfond til Kommunal og regionaldepartementet og at det difor er viktig at du som mottakar gir ev. tilleggsopplysingar som trengst i høve EØS-regelverket, sjå nedanfor.

EØS-reglar for offentlig støtte og løyvingar frå regionalt næringsfond

Løyvinga er i høve reglar om bagatellmessig støtte, jf Kommisjonsforordning (EF) nr 1998/2006 av 15.des 2006 om bruk av EF-traktaten sin artikkel 87 og 88, publisert i EU Tidende 28.12.2006 nr L379. I følgje desse reglane kan støttemottakar / verksemd ikkje motta meir enn til saman 200 000 Euro over eit tidsrom på 3 rekneskapsår frå samlege støttekjelder. Tilbodet om løyving føreset at ei ikkje kjem i konflikt med denne regelen.

Verksemd eller støttemottakar er ansvarleg for at alle offentlege subsidier eller tilskott ikkje overstig 200 000 Euro (for tida ca 1,5- 1,6 mill NOK – avhengig av kronekursen) til saman i løpet av dei siste tre rekneskapsåra. Som støttemottakar må du sende skriftleg eller elektronisk stadfesting på at det ikkje er motteke tilbod om annan bagatellmessig støtte i inneverande og de to føregåande rekneskapsåra – eller oppgie motteken støtte (beløp, støttekjelde, tidspunkt for tilbod). Ved eventuelle nye søknader om offentlig støtte (uansett støttekjelde) har støttemottakar plikt til å opplyse om tidlegare tilskott dei 3 siste rekneskapsår frå tilbodstidspunkt.

Svar på tilbod om løyving - frist:

Vi syner til tilsagnet om løyving med vilkår og reglane som er referert til EØS-regelverket. Vi ber om tilbakemelding og stadfesting på om du tek imot løyvinga – samt ev. opplysingar om støtte siste 3 år jf. EØS-regelverket.

Svar utbes innan ein månad får dato. Du kan svare elektronisk eller pr post.

PS 42/19 Drøfting/orienteringssaker

PS 43/19 Orientering ymse repr / utval

PS 44/19 Førespurnader

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Saksmappenr: 2018/59 - 7
Arkiv:
Sakshandsamar: Runar Granheim

Saksframlegg

Setesdal regionråd

Saksnummer	Utval	Møtedato
45/19	Setesdal Regionråd - Styre	19.06.2019

Søknad om tilskot til marknadsføring for KVS Bygland

Dagleg leiar tilrår:

Styret løyver kr. 100.000,- i tilskot til marknadsføring til KVS Bygland. Løyvinga blir ytt frå ansvar 5301, næringsramma.

Saksutgreiing:

1. Bakgrunn for saka

KVS Bygland søker Setesdal regionråd om 100.000 i tilskot til marknadsføring med tanke på rekruttering komande skuleår 2019/2020 og 2020/2021. Dei har også søkt Bygland kommune om 100.000, som no har blitt løyvd administrativt. Dei oppgjev at dei no har 62 søkarar til skulen for komande skuleår. Dei ynskjer å rekruttere minimum 10 ekstra, noko søkar hevdar vil vere eit godt grunnlag for ei betring av den økonomiske situasjonen på KVS Bygland. KVS Bygland har i fleire år slite med å få elevtalet opp på eit berekraftig nivå, sjølv om den seinare tid har synt ei forsiktig auke.

2. Saksopplysningar

KVS Bygland søker om totalt 200.000 frå Bygland kommune og Setesdal regionråd. Støtta skal gå til rekrutteringsarbeid for å auke elevtalet allereie for komande skuleår, men også med tanke på 2020/2021. Det er Indremisjonsforbundet som eig KVS Bygland.

3. Vurderingar

KVS Bygland fekk også i 2017 kr.100.000,- for rekrutteringsarbeid for skuleåret 2018/2019. Dei fekk kr 200.000,- i støtte i 2018 for å sette opp ein ridehall for å auke attraktiviteten for naturbruk-hest lina. Denne hallen er no under arbeid.

KVS Bygland er viktig for Bygland, både for næringsliv og i det sosiale miljøet. I framtida burde KVS Bygland ha gode høve til å hevde seg som ein attraktiv skule, ikkje minst med ny ridehall og nærleiken til natur og skog og eit lite lokalsamfunn. Som privatskule er elevtalet drivaren i økonomien. Ein ser at KVS Bygland i fleire år har jobba aktivt for å auke dette, det er svært viktig å få elevtalet opp for å sikre drift av skulen.

Dagleg leiar stillar seg positiv til søknaden og tilrår at Setesdal regionråd løyver kr. 100.000,- i tilskot til marknadsføring og rekrutteringsarbeid.

Vedtak sendast til:
KVS Bygland AS
4745 Bygland

Valle, den 22.05.2019

Rita Hansen
dagleg leiar

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Saksmappenr: 2007/32 - 44

Arkiv:

Sakshandsamar: Rita Hansen

Saksframlegg

Setesdal regionråd

Saksnummer	Utval	Møtedato
46/19	Setesdal Regionråd - Styre	19.06.2019
3/19	Setesdal Regionråd - Representantskapet	19.06.2019

Endring av vedtekter i tråd med ny kommunelov

Dagleg leiar tilrår:

Forslag til samarbeidsavtale vert lagt fram for kommunestyra for godkjenning.

Saksutgreiing:

1. Bakgrunn for saka

Lov om kommuner og fylkeskommuner 2018-06-22-83 (kommunelova).

2. Saksopplysningar

Setesdal regionråd er i dag eit interkommunalt samarbeid heimla i kommunelova § 27. I ny kommunelov faller regionråd bort.

3. Vurderingar

§ 27 i dagens kommunelov er ikkje videreført i ny kommunelov. Det vil seie at alle samarbeid organisert etter kml. § 27 må endre sin organisasjonsform som følge av den nye loven. I staden for § 27 samarbeid/selskap heimlar den nye loven to nye former for interkommunalt samarbeid;

- Kommunalt oppgåvefellesskap, kapittel 17, som er mynta på å løyse felles oppgåver og produksjonssamarbeid, kor det samarbeidast om en oppgåve eller teneste.

- Interkommunale politiske råd, kapittel 18, som er mynta på saker som går på tvers, og er meint å favne dagens regionråd som politiske samarbeidsorgan.

Illustrasjon på skilnaden mellom interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgåvefelleskap:

Eksempel på oppgaver for interkommunalt politisk råd

				
Avgjør høringsuttalelser som berører næringsutvikling i regionen	Drive aktivt utviklingsarbeid innenfor samfunns- og næringspolitikk	Bidra til å utvikle regionen som aktivt turistformål	Være pådriver og kontaktpunkt for utviklingen av regionen.	Gi tilskudd til grundere/idrettslag/annet for å stimulere utvikling

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Eksempel på oppgaver for kommunalt oppgåvefelleskap

				
Felles sykehjem	PP-tjenester	Kommuneadvokat	IKT	Lønnskjøring og andre HR-tjenester

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Interkommunalt politisk råd (IPR) samsvarar med dagens regionråd.

Kommunelovutvalet var av den oppfatning at regionråd bør reguleras i kommunelova for å klargjere at dette er eit folkevalt organ og at kommunelovas reglar om møteoffentlegheit, sakshandsaming mv. også gjeld for møter i det interkommunale politiske rådets organ(er). Dei øvrige kapitlene i kommunelova gjeld difor for interkommunale politiske råd, så langt dei passar.

Det må gjerast nokre formelle justeringar i gjeldande vedtekter, og det er dei einskilde kommunestyra som sjølv må vedta ny samarbeidsavtale. Interkommunalt politisk råd må være ein del av namnet, og omgrepet vedtekter erstattast av samarbeidsavtale.

Det følger direkte av ny kommunelov § 18-3 at styrets medlemmar oppnemnast av representantskapet, ikkje av kommunane slik det er i dag. Det er berre eitt lovfesta organ i interkommunale politiske råd: representantskapet. Representantskapet er eit folkevald organ og alle deltakarkommunane må være representert i representantskapet. Representantskapet kan opprette andre underordna organ til styring av rådet, som da også vil være folkevalde organ.

Når det gjeld tal på styremedlemmar, blei regionrådets vedtekter endra i 2018 til å lyde *Styret skal ha tre faste medlemmar og to varamedlemmar frå kvar deltakarkommune. Både kjønn skal vere*

representert – ref vedtekter signert 25.04.18. I dagleg leiars forslag til ny samarbeidsavtale for Setesdal IPR er det ikkje gjort endringar i ordlyden.

Ny kommunelov trer i kraft frå det tidspunkt kommunestyret i den einskilde kommune konstituerer seg etter valet hausten 2019. Dette gjeld med unntak av kapitlene som omhandlar økonomibestemmingane, som trer i kraft frå 01.01.20.

Dagleg leiar har nytta seg av juridisk spisskompetanse hjå KS Advokatene for å tilpasse dagens vedtekter til ny kommunelov, og forslaget til ny samarbeidsavtale er gjort i samråd med KS Advokatene.

Vedtak sendast til:

Valle, den 26.05.2019

Rita Hansen
dagleg leiar

Samarbeidsavtale for
Setesdal interkommunale politiske råd (IPR)
mellom
Bygland kommune, Bykle kommune, Evje og Hornnes kommune og
Valle kommune

§ 1 NAMN, DELTAKARAR OG RETTSLEG GRUNNLAG

Setesdal Regionråd vart opphavleg skipa den 18/2 1999. Underteikningsdatoen for gjeldande samarbeidsavtale er 14.12.07. Vedtektene pkt 4 er revidert i medhald av representantskapsmøte 14.12.2017, med underteikningsdato 25.04.18.

Setesdal interkommunale politiske råd er eit interkommunalt samarbeid oppnemnt i tråd med Lov om kommuner og fylkeskommuner 2018-06-22-83 kapitel 18. Forkorta omtale: Setesdal IPR eller Rådet.

Hovudkontoret ligg i Valle kommune.

Setesdal IPR er eit eiga rettssubjekt og har organisasjonsnummer 981543556.

§ 2 FØREMÅL

Setesdal IPR skal utifrå visjonen " I Setesdal er vi gjestfrie for nye tankar" stimulere utvikling og vekst i Setesdal basert på eigne føremonnar/ særpreg og fremme regionen sine interesser.

Regionen skal gjennom sitt arbeid bidra til at Setesdal skal vere ein attraktiv region å bu, gjeste og drive næringsverksemd.

Setesdal IPR har ansvaret for å arbeide med regionale samfunnsutfordringar med utgangspunkt i den til kvar tid gjeldande samarbeidsavtale og det fylkeskommunale og kommunestyrevedtekne regionale utviklingsprogrammet.

Setesdal IPR kan tilleggjast det operative ansvaret for regionale samarbeidstiltak etter kommunale vedtak.

Setesdal IPR skal søke å arbeide i partnerskap med Agder fylkeskommune og næringslivet i Setesdal i det regionale utviklingsarbeidet.

§ 3 REPRESENTANTSKAPET

Setesdal IPR skal leiast av ein representantskap der kvar deltakarkommune nemner opp 5 representantar med like mange varamedlemmar i prioritert rekkefølge. Funksjonstida følgjer kommunevalperioden. Representantskapet vel eit styre som ivaretek den daglege verksemda til Setesdal IPR.

Representantskapet i Setesdal IPR kan treffe avgjerder om drift og organisering og disponering av eigne midlar. Representantskapet kan ikkje forplikte den einskilde deltakarkommune utover dette utan godkjenning i den einskilde sak. Representantskapet kan delegere denne myndigheita til styret.

Representantskapet har slikt mynde:

Val av revisor

Vedtake budsjett

Godkjenne rekneskap

Gjere vedtak som er naudsynpte for å utføre dei oppgåver som vert lagde på Setesdal IPR, under dette vere ansvarleg for drift og organisering innad i Setesdal IPR.

Opprette og eventuelt nemne opp eigne styre der det er naudsynt.

Opprette og velje klagenemnd etter tilråding frå styret.

Setesdal IPR gis myndigheit til å treffe enkeltvedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskottsordningar.

Representantskapet vel leiar og nestleiar for to år om gongen.

Representantskapet held møte to gonger i året, innan utgongen av juni og desember, og elles når styret krev det. Innkalling til møte i representantskapet skal sendast ut med minst 14 dagars skriftleg varsel. Innkallinga skal innehalde oppgåver over dei saker som skal handsamast. Rådmannen i kvar deltakarkommune har møte- og talerett. Fylkesordførar og fylkesrådmann har møte- og talerett.

Representantskapet gjer sine vedtak i møte under leiing av leiar/nestleiar. Representantskapet er vedtaksført når meir enn halvdel av kommunane er representert.

Alle vedtak avgjerast med alminneleg fleirtal av dei som er tilstade, dersom det ikkje i lov eller desse vedtektene er fastsett noko anna. Står røystetalet likt, har leiaren dobbeltrøyst.

Leiaren er ansvarleg for at det vert ført møteprotokoll. Leiaren/styreleiar eller dagleg leiar saman med minst to styremedlemmer kan krevje at det blir innkalla til ekstraordinært representantskap.

Representantskapet fastsett godtgjersle til leiar i representantskapet og til styreleiar. Møtegodtgjersle for andre ombodsmenn vert dekt direkte av kvar kommune.

§ 4 STYRET

Representantskapet oppnemnar styrets medlemmar. Styret skal ha tre faste styremedlemar og to varamedlemmar frå kvar deltakarkommune.

Både kjønn skal vere representert. Funksjonstida følgjer kommunevalperioden. Styret vel sjølv leiar og nestleiar for to år om gongen. Dette skal gå på omgang mellom kommunane.

Styret tilsett dagleg leiar.

Styreleiaren kallar inn til styremøte. Dagleg leiar eller minst to styremedlem kan krevje at styret vert innkalla. Innkalling til møte i styret skal skje med minst åtte dagars skriftleg varsel. Med innkallinga skal det følgje ei oppgåve over dei sakene som skal handsamast. Dagleg leiar skal så langt råd er førebu sakene for styret og legge fram tilråding til vedtak i kvar sak.

Styret er vedtaksført når minst halvdel av alle medlemmene møter. Alle vedtak avgjerast med alminneleg fleirtal av dei som er tilstade. Står røystetalet lik, har styreleiar dobbeltrøyst.

Dagleg leiar tek del i styremøta med tale- og forslagsrett, men utan røysterett. Rådmannen i kvar deltakarkommune har møte- og talerett. Fylkesordførar og fylkesrådmann har møte- og talerett. Leiaren i representantskapet, eller den leiaren nemner opp, har møte- og talerett i styret.

Styret er ansvarleg for den dagleg verksemda til Setesdal IPR og tek avgjerd i alle saker som ikkje er særskild lagt til representantskapet.

Styret skal legge fram tilråding i saker som vert fremja for representantskapet. Styret kan avgjere at eigne styre kan fremme saker direkte for representantskapet.

Styret kan elles delegere avgjerdsrett til eigne styre eller dagleg leiar.

Styret skal innan utgangen av mai kvart år leggje fram for representantskapet et revidert rekneskap og årsmelding.

Styreleiaren er ansvarleg for at det vert ført møteprotokoll.

Styret førebur prinsipielle drøftingar og langsiktige målsettingar for representantskapet. Styret driv eigenevaluering av styret og dagleg leiar sitt arbeid.

Setesdal IPR skal alltid legge til grunn meiroffentlegheit og openheit om samfunnsaktuelle drøftingar.

§ 5 DAGLEG LEIAR

Dagleg leiar skal etter instruks og pålegg frå styret stå for den daglege drifta av Setesdal IPR. Dagleg leiar legg fram utkast til budsjett for verksemda i Regionrådet. Dagleg leiar er ansvarleg for førebuing av alle saker som vert fremja for styret. Dagleg leiar kan påleggjast tilsvarande ansvar for eventuelle eigne styre.

§ 6 ANDELAR, INNSKOTT OG ANSVARSFORDELING

Deltakarkommunanes andelar er lik fordelingen av innskott.

Storleiken på årlege kommunale innskott er styrt av samarbeidsavtale datert 14.12.2007. Denne inngår som vedlegg til avtalen.

Den einskilde deltakar har ubegrensa økonomisk ansvar for sin andel av rådets forpliktelsar. Til saman skal andelane utgjere rådets samlede forpliktelsar.

§ 7 OPPSEIING

Kvar av deltakarane har rett til å seie opp avtalen om deltaking i Setesdal IPR med eitt års skriftleg varsel. Utløysingssum fastsettas til andelens nettoverdi ved oppseiingsfristens utløp, men ikkje til meir enn verdien av de midlar vedkommande kommune har skutt inn.

Den eller dei kommunane som går ut, vil hefte for gjeld og ansvar som Setesdal IPR har. Utreddende kommune heftar for Setesdal IPR sine forpliktelsar pådradd fram til utmeldingstidspunktet tilsvarande sin andel.

Styret kan fritake den eller dei deltakarane som trer ut når andre deltakarar har teke over gjelda / hefte eller vedkommande kreditor(ar) har friteke Setesdal IPR for gjeldsansvar/forpliktingar.

§ 8 OPPLØYSING

Vedtak om oppløysing av Setesdal IPR krev godkjenning frå alle deltakarane. Ved oppløysing skal verdiane i Setesdal IPR førast attende til deltakarane i høve til det kvar deltakarar har skote inn etter 01.01.1999.

Etter oppløysing har Valle kommune ansvar for Setesdal IPR sine arkiv.

§ 9 ENDRING AV SAMARBEIDSAVTALEN

Endring av samarbeidsavtalen krev godkjenning frå eit fleirtal på 2/3 av dei av gjevne røystene i representantskapet og godkjenning frå alle deltakarane.

§ 10 TVISTELØYSING

Usekje om forståinga av denne avtalen skal søkas løyst ved forhandlingar. Dersom dette ikkje førar fram, skal tvisten avgjeras ved voldgift med mindre ein av partane krev saka løyst ved domstolsbehandling. Ved domstolsbehandling skal Kristiansand tingrett være verneting. Velgjes voldgift, skal denne ha 3 medlemmar oppnemnd av Agder lagmannsrett.

§ 11 NAR SAMARBEIDSAVTALEN TIL Å GJELDE

Samarbeidsavtalen tek til å gjelde når kommunestyra i dei fire samarbeidskommunane har godkjent dei og etter at alle kommunestyra er konstituert ved oppstart av valperioden 2019-2023.

Vedtektene er utferdiga i 5 eksemplar der kvar av kommunane og Setesdal IPR får kvart sitt.

Stad:..... Dato:.....

Jon Rolf Næss
ordfører Bykle kommune

Steinar Kyrvestad
ordfører Valle kommune

Leiv Rygg Langerak
ordfører Bygland kommune

Bjørn A . Ropstad
ordfører Evje og Hornnes kommune

1 Underteikna - vedtekter setesdal regionråd

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Evje og Hornnes

Vår ref.: 2007/32-42
Sakshandsamar: Signe Sollien Haugå
signe.hauga@setesdal.no

Dato
18.04.2018

VEDTEKTER SETESDAL REGIONRÅD

1. NAMN, DELTAKARAR OG RETTSLEG GRUNNLAG

Setesdal Regionråd vart opphavleg skipa den 18/2 1999. Underteikningsdatoen for gjeldande samarbeidsavtale er 14.12.2007. Vedtektene pkt 4 er revidert i medhald av representantskapsmøte 14.12.2017.

Setesdal Regionråd er eit interkommunalt samarbeid etter kommunelovas § 27 med organisasjonsnummer 981543556. Kontoret er lokalisert til Valle kommune.

2. FØREMÅL

Regionrådet skal utifrå visjonen "I Setesdal er vi gjestfrie for nye tankar" stimulere utvikling og vekst i Setesdal basert på eigne føremonnar/ særpreg og fremme regionen sine interesser.

Regionen skal gjennom sitt arbeid bidra til at Setesdal skal vere ein attraktiv region å bu, gjeste og drive næringsverksemd.

Regionrådet har ansvaret for å arbeide med regionale samfunnsutfordringar med utgangspunkt i den til kvar tid gjeldande samarbeidsavtale og det fylkeskommunale og kommunestyrevedtekne regionale utviklingsprogrammet.

Regionrådet kan tilleggjast det operative ansvaret for regionale samarbeidstiltak etter kommunale vedtak.

Regionrådet skal søke å arbeide i partnerskap med Aust-Agder fylkeskommune og næringslivet i Setesdal i det regionale utviklingsarbeidet.

Styret i Setesdal Regionråd kan treffe avgjerder om drift og organisering og disponering av eigne midlar. Styret kan ikkje forplikte den einskilde kommune utover dette utan etter avklåring i einskildsak.

3. REPRESENTANTSKAPET

Regionrådet skal leiast av ein representantskap der kvar deltakarkommunenemner opp 5 Representantar med like mange varamedlemmar i prioritert rekkefølge. Funksjonstida følgjer kommunevalperioden. Representantskapet vel eit styre som ivaretek den daglege verksemda til Regionrådet.

Representantskapet har slikt mynde:

- Val av revisor
- Vedtakte budsjett
- Godkjenne rekneskap
- Gjere vedtak som er naudsynte for å utføre dei oppgåver som vert lagde på Regionrådet, under dette vere ansvarleg for drift og organisering innad i Regionrådet.
- Opprette og eventuelt nemne opp eigne styre der det er naudsynt.
- Opprette og velje klagenemnd etter tilråding frå styret.

Representantskapet vel leiar og nestleiar for to år om gongen.

Representantskapet held møte to gonger i året, innan utgangen av juni og desember, og elles når styret krev det. Innkalling til møte i representantskapet skal sendast ut med minst 14 dagars skriftleg varsel. Innkallinga skal innehalde oppgåver over dei saker som skal handsamast.

Rådmannen i kvar deltakarkommune har møte- og talerett. Fylkesordførar og fylkesrådmann har møte- og talerett.

Representantskapet gjer sine vedtak i møte under leiing avleiar/nestleiar.

Representantskapet er vedtaksført når meir enn halvdelen av kommunane er representert. Alle vedtak avgjerast med alminneleg fleirtal av dei som er tilstade, dersom det ikkje i lov eller desse vedtektene er fastsett noko anna. Står røystetalet likt, har leiaren dobbeltrøyst. Leiaren er ansvarleg for at det vert ført møteprotokoll. Leiaren/styreleiar eller dagleg leiar saman med minst to styremedlemmer kan krevje at det blir innkalla til ekstraordinært representantskap.

Representantskapet fastsett godtgjersle til leiar i representantskapet og til styreleiar. Møtegodtgjersle for andre ombodsmenn vert dekt direkte av kvar kommune.

4. STYRET

Styret skal ha tre faste styremedlemar og to varamedlemmar frå kvar deltakarkommune. Både kjønn skal vere representert. Kommunane nemner sjølv opp sine medlemar. Funksjonstida følgjer kommunevalperioden. Styret vel sjølv leiar og nestleiar for to år om gongen. Dette skal gå på omgang mellom kommunane.

Styret tilsett dagleg leiar. Styret har i tilsetjingsavtale med dagleg leiar rett til å forplikte deltakarane i Regionrådet i inntil tre år utover det kalenderåret tilsetjingsavtalen vart underteikna.

Styreleiar kallar inn til styremøte. Dagleg leiar eller minst to styremedlem kan krevje at styret vert innkalla. Innkalling til møte i styret skal skje med minst åtte dagars skriftleg varsel. Med innkallinga skal det følgje ei oppgåve over dei sakene som skal handsamast. Dagleg leiar skal så langt råd er førebere sakene for styret og legge fram tilråding til vedtak i kvar sak.

Styret er vedtaksført når minst halvdelen av alle medlemmene møter. Alle vedtak avgjerast med alminneleg fleirtal av dei som er tilstade. Står røystetalet likt, har styreleiar dobbeltrøyst.

Dagleg leiar tek del i styremøta med tale og forslagsrett, men utan røysterett. Rådmannen i kvar deltakarkommune har møte og talerett. Fylkesordførar og fylkesrådmann har møte og talerett. Leiaren i representantskapet, eller den leiaren nemner opp, har møte og talerett i styret.

Styret er ansvarleg for den dagleg verksemda til Regionrådet og tek avgjerd i alle saker som ikkje er særskild lagt til representantskapet.

Styret skal legge fram tilråding i saker som vert fremja for representantskapet. Styret kan avgjere at eigne styre kan fremme saker direkte for representantskapet.

Styret kan elles delegere avgjerdsrett til eigne styre eller dagleg leiar.

Styret skal innan utgangen av mai kvartår leggje fram for representantskapet et revidert rekneskap og årsmelding.

Styreleiaren er ansvarleg for at det vert ført møteprotokoll.

Styret førebur prinsipielle drøftingar og langsiktige målsettingar for representantskapet.

Styret driv eigenevaluering av styret og dagleg leiar sitt arbeid.

Setesdal regionråd skal alltid legge til grunn meiroffentlegheit og openheit om samfunnsaktuelle drøftingar.

5 DAGLEG LEIAR

Dagleg leiar skal etter instruks og pålegg frå styret stå for den daglege drifta av Regionrådet. Dagleg leiar legg fram utkast til budsjett for verksemda i Regionrådet. Dagleg leiar er ansvarleg for Førebuing av alle saker som vert fremja for styret. Dagleg leiar kan påleggjast tilsvarandeansvar for eventuelle egne styre.

6 INNSKOTT FRA DELTAKARANE

Storleiken på årlege kommunale tilskott er styrt av samarbeidsavtale dagsett 14.12.2007. Frå 2008 gjev deltakarane tilskott til Regionrådet i samsvarmed samarbeidsavtale og budsjettvedtak i representantskapet.

7 OPPSEIING

Kvar av deltakarane har rett til å seie opp avtalen om deltaking i Setesdal regionråd med eitt års skriftleg varsel. Utløysingssum vert fastsett etter reglane i kommunelovas§ 27 nr 3. Den eller dei kommunane som går ut med heimel i dette punktet, vil hefte for gjeld og ansvar som Regionrådet har. Styret kan fritake den eller dei deltakarane som trer ut når andre deltakarar har teke over gjelda / hefte eller vedkomandekreditor(ar) har friteke Regionrådet for gjeldsansvar/forpliktingar.

8 OPPLØYSING

Vedtak om oppløysing av Setesdal Regionråd krev godkjenning frå alle deltakarane. Ved Oppløysing skal verdiane i Regionrådet førast attende til deltakarane i høve til det kvar deltakarar har skote inn etter 1 /1 1999.

9 ENDRING AV VEDTEKTENE

Endring av vedtektene krev godkjenning frå eit fleirtal på 2/3 av dei av gjevne røystene i Representantskapet og godkjenning frå alle deltakarane.

10 TVISTELØYSING

Dersom det vert usemje om forståinga av desse vedtektene, skal usemja avgjerast med voldgift dersom ikkje nokon av partane krev at saka vert handsama av domstolen. Voldgiftsretten skal ha 3 medlemmar, alle oppnemnde av Lagmannen i Agder.

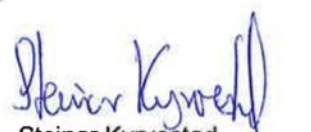
11 NAR VEDTEKTENE TIL A GJELDE

Vedtektene tek til å gjelde når dei fire samarbeidskommunane har godkjent dei og dei er underteikna av ordførarane i samarbeidskommunane. Vedtektene er utferdiga i 5 eksemplar der kvar av kommunane og Setesdal regionråd får kvart sitt.

Stad: Bygland Dato: 25.4.2018

Jon Rolf Næss
ordførar Bykle kommune

Leiv Rygg Langerak
ordførar Bygland kommune

Steinar Kyrvestad
ordførar Valle kommune

Bjørn A. Ropstad
ordførar Evje og Hornnes kommune

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Saksmappenr: 2019/24 - 5

Arkiv:

Sakshandsamar: Rita Hansen

Saksframlegg

Setesdal regionråd

Saksnummer	Utval	Møtedato
47/19	Setesdal Regionråd - Styre	19.06.2019
4/19	Setesdal Regionråd - Representantskapet	19.06.2019

Rekneskap Setesdal regionråd 2018

Dagleg leiar tilrår:

Representantskapet godkjenner rekneskapen som framlagt.

Rekneskapsmessig overskot i driftsrekneskapen er på kr 735 270,66 Styret foreslår at overskotet vert sett av til disposisjonsfond.

Saksutgreiing:

1. Bakgrunn for saka

Styret handsamer rekneskapen og legg denne fram for representantskapet. Dersom styret vedtar regnskapet, vil endelig revisjonsberetning bli delt ut på representantskapsmøtet.

2. Saksopplysningar

Representantskapet godkjente budsjett i desember 2017. Omdisponeringar føreteke gjennom året er innafor ramma og er i form av styregodkjenning av revidert budsjett og einskildvedtak gjennom i driftsåret, samt fullmakt til å omdisponere innafor samla ramme. Rekneskapen blir framlagt i medhald av dette.

Årsrekneskapen er revidert av Agder kommunerevisjon IKS. Årsrekneskap og utkast til revisormelding ligg vedlagt. Dersom styret vedtar regnskapet, vil endelig revisjonsberetning bli delt ut på representantskapsmøtet.

3. Vurderingar

Rekneskapsmessig overskot i driftsrekneskapen er på kr 735 270,66. Dette overskotet i driftsrekneskapen representerer eit mindreforbruk som mellom anna delvis skuldast perioden utan dagleg leiar, og delvis også at ein har fordelt nokre av lønskostnadane til prosjekt. Styreleiars honorar vart også vedteken redusert med omlag 100.000 frå og med 2018.

Styret foreslår at rekneskapsmessig overskot vert sett av til disposisjonsfond. Dagleg leiar orienterer ev ved framlegging av årsrekneskap og syner elles til årsmeldinga.

Valle, den 28.05.2019

Rita Hansen
dagleg leiar

- 1 Årsrekneskap 2018
- 2 Utkast revisors beretning for 2018 - SR

ÅRSREKNESKAP

2018

Setesdal regionråd IKS

DRIFTSREGNSKAP

	Note	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
<i>Driftsinntekter</i>					
Salgsinntekter	10	490	0	0	210
Refusjoner	10	2 901 935	1 850 000	0	4 762 611
Overføringer	11	10 395 000	10 200 000	10 300 000	10 500 000
Andre driftsinntekter					
Sum driftsinntekter		13 297 425	12 050 000	10 300 000	15 262 821
<i>Driftsutgifter</i>					
Lønn inkl. sosiale utgifter	2, 3	1 891 094	1 747 000	1 751 000	1 736 474
Kjøp av varer og tjenester		4 191 217	4 484 000	5 525 000	5 070 731
Overføringer		5 071 150	3 989 000	3 210 000	5 975 938
Kalkulatoriske avskrivninger	4	250 023	0	0	250 023
Andre driftsutgifter					
Sum driftsutgifter		11 403 484	10 220 000	10 486 000	13 033 167
Driftsresultat		1 893 941	1 830 000	-186 000	2 229 654
<i>Finansposter</i>					
Renteinntekter		256 595	140 000	140 000	155 845
Renteutgifter		0	0	0	251
Avdrag på lån		0	150 000	0	0
Mottatte avdrag på lån		20 000	46 000	46 000	20 000
Motpost kalkulatoriske avskrivninger		250 023	0	0	250 023
Ordinært resultat		2 420 560	1 866 000	0	2 655 272
<i>Interne finansieringstransaksjoner</i>					
Avsetninger	7	5 034 487	5 054 000	0	5 906 711
Bruk av tidligere avsetninger	7	3 362 535	3 195 000	0	3 389 084
Brukt til finansiering av utgifter i kapitalregnskapet	7	13 338	7 000	0	5 326
Sum interne finansieringstransaksjoner		-1 685 289	-1 866 000	0	-2 522 953
Regnskapsmessig resultat	7	735 271	0	0	132 319

Setesdal regionråd IKS

KAPITALREGNSKAP

	Note	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Investeringer i					
varige driftsmidler		0	0	0	0
Utlån		0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler		13 338	7 000	0	5 326
Avdrag på lån		0	0	0	0
Sum investeringer		13 338	7 000	0	5 326
<u>Finansiering</u>					
Bruk av lån		0	0	0	0
Salg av driftsmidler		0	0	0	0
Tilskudd og refusjoner vedrørende investeringer		0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån		0	0	0	0
Salg av aksjer og andeler		0	0	0	0
Andre inntekter		0	0	0	0
Bidrag fra årets driftsregnskap	7	13 338	7 000	0	5 326
Netto avsetninger		0	0	0	0
Sum finansiering		13 338	7 000	0	5 326
Udekket/udisponert		0	0	0	0

Setesdal regionråd IKS

Balanseregnskapet

	Note	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER			
<i>A. Anleggsmidler</i>			
Faste eiendommer og anlegg		0	0
Utstyr, maskiner og transportmidler	4	1 750 163	2 000 186
Utlån		190 000	140 000
Aksjer og andeler	5	904 169	890 831
Pensjonsmidler	3	2 300 877	1 877 348
Sum anleggsmidler		5 145 209	4 908 365
<i>B. Omløpsmidler</i>			
Kortsiktige fordringer		8 793 179	7 640 949
Premieavvik		0	0
Aksjer og andeler		0	0
Sertifikater		0	0
Obligasjoner		0	0
Derivater		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd		12 877 410	11 745 065
Sum omløpsmidler		21 670 588	19 386 014
Sum eiendeler		26 815 797	24 294 379

Setesdal regionråd IKS

Balanseregnskapet

	Note	Regnskap 2018	Regnskap 2017
GJELD OG EGENKAPITAL			
<i>C. Egenkapital</i>			
Disposisjonsfond	7	16 433 844	14 133 269
Bundne driftsfond	7	2 942 086	3 438 390
Ubundne kapitalfond	7	16 100	16 100
Bundne kapitalfond	7	0	0
Regnskapsmessig overskudd	7, 8	735 271	132 319
Regnskapsmessig underskudd	7, 8	0	0
Kapitalkonto	9	2 418 307	2 605 397
Sum egenkapital		22 545 608	20 325 476
<i>D. Gjeld</i>			
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Ihendehaverobligasjonslån		0	0
Pensjonsforpliktelse	3	2 726 506	2 302 572
Sertifikatlån		0	0
Andre lån		0	0
Sum langsiktig gjeld		2 726 506	2 302 572
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Kassekredittlån		0	0
Annen kortsiktig gjeld		1 549 284	1 662 332
Derivater		0	0
Premieavvik	3	-5 600	3 999
Sum kortsiktig gjeld		1 543 684	1 666 332
Sum gjeld		4 270 190	3 968 904
Sum egenkapital og gjeld		26 815 797	24 294 379

MEMORIAKONTI:

Ubrukte lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	0	0
Motkonto for memoriakontiene	0	0

Setesdal regionråd IKS

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Selskapet har vedtatt i selskapsavtalen å avgi regnskap etter kommunale prinsipper.

De kommunale prinsippene er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører selskapets virksomhet skal fremgå av drifts- eller kapitalregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for selskapet. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre selskapet har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Selskapet følger KRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i kapitalregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i lov om interkommunale selskaper § 22 med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån jf. samme lov § 22 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Setesdal regionråd IKS

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner selskapet selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-3/14, februar 2014.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetalinger etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Setesdal regionråd IKS

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet	2018	2017	Endring
5.1 Omløpsmidler	21 670 588	19 386 014	2 284 575
5.3 Kortsiktig gjeld	1 543 684	1 666 332	122 648
Arbeidskapital	20 126 904	17 719 682	2 407 222

Drifts- og investeringsregnskapet:	Beløp	Sum
<i>Anskaffelse av midler</i>		
Inntekter driftsregnskap	13 297 425	
Inntekter kapitalregnskap	0	
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	276 595	
Sum anskaffelse av midler	13 574 020	13 574 020
<i>Anvendelse av midler</i>		
Utgifter driftsregnskap	11 153 460	
Utgifter kapitalregnskap	0	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	13 338	
Sum anvendelse av midler	11 166 798	11 166 798
Anskaffelse - anvendelse av midler		2 407 222
Endring i ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon -)		0
Endring i arbeidskapital i drifts- og kapitalregnskap		2 407 222
Endring i arbeidskapital i balansen		2 407 222
Differanse (forklares nedenfor)		0
Forklaring til differanse i arbeidskapital:	Beløp	Sum
	0	0

Setesdal regionråd IKS

Note 2 - Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor

Tekst	2018	2017
Lønn daglig leder:		
- samlet lønn og annen fast godtgjørelse samt eventuelle bonusutbetalinger	849 411	764 676
- godtgjørelse fra andre verv i selskapet		
- vesentlig tilleggsgodtgjørelse for tjenester utenfor normal funksjon		
- betalt eller skyldig vederlag i forbindelse med avslutning av ansettelsesforhold eller verv.		
- beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter som anses som godtgjørelse (naturalytelser)	4 969	4 392
Sum lønn daglig leder	854 380	769 068
Godtgjørelse styrets leder:		
- samlet lønn og annen fast godtgjørelse samt eventuelle bonusutbetalinger	85 000	169 347
- godtgjørelse fra andre verv i selskapet		
- vesentlig tilleggsgodtgjørelse for tjenester utenfor normal funksjon		
- betalt eller skyldig vederlag i forbindelse med avslutning av ansettelsesforhold eller verv.		
- beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter som anses som godtgjørelse (naturalytelser)		
Sum godtgjørelse til styrets leder	85 000	169 347
Godtgjøring revisor:		
- regnskapsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag	27 188	23 750
- rådgivning og andre tjenester	5 813	3 250
Sum godtgjørelse til revisor	33 000	27 000

Setesdal regionråd IKS

Note 3 - Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i selskapet

Selskapet har kollektiv pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnpensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66 % sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av regnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01	237	675
Tilført premiefondet i løpet av året	34 641	20 533
Bruk av premiefondet i løpet av året	34 472	20 971
Innestående på premiefond 31.12	406	237

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet.

Premieavviket tilbakeføres igjen neste år.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 48 nr. 2).

Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2018 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr xxx lavere (ev. høyere) enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %
Forventet årlig G-regulering	2,97 %
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling	2,20 %

Setesdal regionråd IKS

Note 3 - Pensjonsforpliktelser

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Spesifikasjon av pensjonskostnad og årets premieavvik	2018	2017
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	125 658	122 445
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	103 297	86 993
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-96 112	-78 093
A Beregnet netto pensjonskostnad (eks.adm)	132 843	131 345
B Forfalt pensjonspremie (eks. adm.kostnader)	137 906	127 729
C Årets premieavvik (B-A)	5 063	-3 616
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2018	2017
B Forfalt pensjonspremie (eks. adm.kostnader)	137 906	127 729
C Årets premieavvik	-5 063	3 616
D Amortisering av tidligere års premieavvik	-3 616	-81 919
E Administrasjonskostnad	8 150	7 756
F Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:E)	137 377	57 182
G Pensjonstrekk ansatte	24 351	18 933
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	113 026	38 249
Akkumulert premieavvik	2018	2017
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01)	-3 616	-81 919
Årets premieavvik	5 063	-3 616
Sum amortisert premieavvik dette året	3 616	81 919
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	5 063	-3 616
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	537	-383
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	5 600	-3 999
Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2018	2017
Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01 inkl. AGA	529 367	525 368
Årets premieavvik inkl. AGA	-5 600	3 999
Estimatavvik inkl. AGA (ført direkte mot egenkapitalen)	5 428	0
Virkning av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12	529 196	529 367
Herav:		
Brutto pensjonsforpliktelse	2 685 713	2 261 819
Pensjonsmidler	2 300 877	1 877 348
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	40 793	40 754

Setesdal regionråd IKS

Note 4 - Varige driftsmidler

Utstyr, maskiner og transportmidler

TEKST	Kunst etc..	EDB-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	SUM
Anskaffelseskost 01.01			2 500 233		2 500 233
Årets tilgang					0
Årets avgang					0
Anskaffelseskost 31.12	0	0	2 500 233	0	2 500 233
Akk. avskrivninger 01.01			500 047		500 047
Årets avskrivning			250 023		250 023
Årets avgang avskrivninger					0
Akk. avskrivninger 31.12	0	0	750 070	0	750 070
Akk. nedskrivninger 01.01					0
Årets nedskrivning					0
Årets reverserte nedskrivninger					0
Akk. nedskrivning 31.12	0	0	0	0	0
Bokført verdi pr. 31.12	0	0	1 750 163	0	1 750 163
Tap ved salg av anleggsmidler					0
Gevinst ved salg av anleggsmidler					0
Økonomisk levetid		5 år	10 år	20 år	
Avskrivningsplan	Ingen avskr.	Lineær	Lineær	Lineær	

Setesdal regionråd IKS

Note 4 - Varige driftsmidler

Faste eiendommer og anlegg

TEKST	Tomter	Tekn.anl. VAR	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	SUM
Anskaffelseskost 01.01					0
Årets tilgang					0
Årets avgang					0
Anskaffelseskost 31.12	0	0	0	0	0
Akk. avskrivninger 01.01					0
Årets avskrivning					0
Årets avgang avskrivninger					0
Akk. avskrivninger 31.12	0	0	0	0	0
Akk. nedskrivninger 01.01					0
Årets nedskrivning					0
Årets reverserte nedskrivninger					0
Akk. nedskrivning 31.12	0	0	0	0	0
Bokført verdi pr. 31.12	0	0	0	0	0
Tap ved salg av anleggsmidler					0
Gevinst ved salg av anleggsmidler					0
Økonomisk levetid		20 år	40 år	50 år	
Avskrivningsplan	Ingen avskr.	Lineær	Lineær	Lineær	

Setesdal regionråd IKS

Note 5 - Aksjer og andeler (anleggsmidler)

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Eventuell markeds-verdi	Balanseført verdi 2018	Balanseført verdi 2017
EK - tilskot KLP			32 360	25 880
Setesdal bilruter	4,01 %	2 809 800	445 500	445 500
Destinasjon hovden	1,18 %	18 063	15 333	15 333
Evjeklinikken holding	13,72 %		410 976	0
Evjeklinikken	11,16 %		0	404 118
Sum		2 827 863	904 169	890 831

Setesdal regionråd IKS

Note 5 - Aksjer og andeler (anleggsmidler)

Vesentlige endringer i løpet av året i selskapsstruktur, eierandel, omdanning, fusjon/fisjon og kjøp/salg av eierandeler m.v :

Fusjon av «gamle» og «nye» Evje klinikken AS ble vedtatt. Fusjonen ble gjennomført som en trekantfusjon, og medførte «gamle» Evje Klinikken AS ble oppløst, og slettet ved fusjonens ikrafttredelse. Regionrådet har, etter fusjonen, en eierandel i Evje Klinikken holding AS som eier alle aksjene i «nye» Evje Klinikken AS. Eierandelens størrelse er uendret. Det ble i tillegg gjennomført en emisjon ved stiftelsen av Evje Klinikken holding AS. I denne kjøpte Setesdal Regionråd 6858 aksje a 1 kr.
Nedskrivning av bokført verdi

Selskap	Virkelig verdi	Bokført verdi	forskjell	

Gjeldsforpliktelse som det antas at selskapet må dekke i interkommunale selskaper:

Selskap	Gjeldsansvar

Setesdal regionråd IKS

Note 6 - Garantiansvar

Gitt overfor - navn	Garanti- ramme	Beløp pr. 31.12		Utløper dato
		2018	2017	
Sum garantiansvar	0	0	0	

Setesdal regionråd IKS

Note 6 - Garantiansvar

Tap på garantier:

Gitt overfor - navn	Beløp

Økonomisk virkning på senere års regnskap/budsjett:

Sannsynlig innfrielse av garantier:

Setesdal regionråd IKS

Note 7 - Spesifikasjon over samlede avsetninger og bruk av avsetninger

f) Årets og bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk i driftsregnskapet

Regnskapsmessig mindreforbruk 1.1	132 319
Regnskapsmessig mindreforbruk i driftsregnskapet	735 271
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk i driftsregnskapet	132 319
Regnskapsmessig mindreforbruk 31.12	735 271

g) Årets og dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk i driftsregnskapet

Regnskapsmessig merforbruk 1.1	0
Regnskapsmessig merforbruk i driftsregnskapet	0
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk i driftsregnskapet	0
Regnskapsmessig merforbruk 31.12	0

h) Årets og bruk av tidligere års udisponert i kapitalregnskapet

Udisponert i kapitalregnskapet 1.1	0
Udisponert i kapitalregnskapet	0
Disponering av tidligere års udisponert i kapitalregnskapet	0
Udisponert i kapitalregnskapet 31.12	0

i) Årets og dekning av tidligere års udekket i kapitalregnskapet

Udekket i kapitalregnskapet 1.1	0
Udekket i kapitalregnskapet	0
Avsatt til dekning av tidligere års udekket i kapitalregnskapet	0
Udekket i kapitalregnskapet 31.12	0

Setesdal regionråd IKS

Note 7 - Spesifikasjon over samlede avsetninger og bruk av avsetninger

a) Samlede avsetninger og bruk av avsetninger

	Regnskap 2018	Regnskap 2017
<u>Avsetninger og bruk av avsetninger</u>		
Avsetninger til:		
Disposisjonsfond	4 140 621	3 021 062
Bundne driftsfond	893 866	2 885 649
Ubundne kapitalfond	0	0
Bundne kapitalfond	0	0
Sum fondsavsetninger	5 034 487	5 906 711
Bruk av avsetninger:		
Disposisjonsfond i driftsregnskapet	1 840 047	3 264 245
Bundne driftsfond i driftsregnskapet	1 390 170	117 257
Disposisjonsfond i kapitalregnskapet	0	0
Bundne driftsfond i kapitalregnskapet	0	0
Ubundne kapitalfond	0	0
Bundne kapitalfond	0	0
Sum bruk av fondsavsetninger	3 230 216	3 381 502
Netto fondsavsetninger	1 804 270	2 525 208
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	132 319	7 581
Dekning av tidligere års udekket	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0
Netto mer- og mindreforbruk og udekket/udisponert	-132 319	-7 581
Overført til kapitalregnskapet	13 338	5 326
Overført fra driftsregnskapet	13 338	5 326
Netto overføringer	0	0
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	735 271	132 319
Udekket/udisponert	0	0
Sum netto avsetninger	2 407 222	2 649 946
Anskaffelse - anvendelse av midler fra Note 1	2 407 222	

Setesdal regionråd IKS

Note 7 - Spesifikasjon over samlede avsetninger og bruk av avsetninger

b) Avsetning til og bruk av disposisjonsfond

Disposisjonsfond pr. 1.1	14 133 269
Avsatt til disposisjonsfond i driftsregnskapet	4 140 621
Bruk av disposisjonsfond i driftsregnskapet	1 840 047
Bruk av disposisjonsfond i kapitalregnskapet	0
Disposisjonsfond pr. 31.12	16 433 844

c) Avsetning til og bruk av bundne driftsfond

Bundne driftsfond pr. 1.1	3 438 390
Avsatt til bundne driftsfond i driftsregnskapet	893 866
Bruk av bundne driftsfond i driftsregnskapet	1 390 170
Bruk av bundne driftsfond i kapitalregnskapet	0
Bundne driftsfond pr. 31.12	2 942 086

d) Avsetning til og bruk av ubundne kapitalfond

Ubundne kapitalfond pr. 1.1	16 100
Avsatt til ubundne kapitalfond i kapitalregnskapet	0
Bruk av ubundne kapitalfond i kapitalregnskapet	0
Ubundne kapitalfond pr. 31.12	16 100

e) Avsetning til og bruk av bundne kapitalfond

Bundne kapitalfond pr. 1.1	0
Avsatt til bundne kapitalfond i kapitalregnskapet	0
Bruk av bundne kapitalfond i kapitalregnskapet	0
Bundne kapitalfond pr. 31.12	0

Setesdal regionråd IKS

Note 7 - Spesifikasjon over samlede avsetninger og bruk av avsetninger

j) Spesifikasjon av bundne fond

Kontonummer	Tekst	2018	2017
55199750	Desentralisert sj.pl.utd. 2015-2018	-92 312	-112 312
55199751	Forprosjektmidler-helsesøster-ufordelt pott lister, lindesnes, setesdal	-200 000	-200 000
55199752	Desentralisert helsesøsterutd. (pro 056 og 1001)	-834 377	-735 967
55199820	SGOS-fellesfond (pro 82*)	-151 843	-428 894
55199822	SGOS-Knut Kasin (pro 82102)	-51 000	-90 000
55199824	SGOS-Svenn Kvaale Winther-Fase 1 (pro 82104)	-5 000	-5 000
55199826	SGOS-Trond Knutson Haugå-Fase 1 (pro 82106)	-3 542	-13 900
55199830	SGOS-Ragnhild O. Nomeland-Fase 1/2 (pro 82111)	-41 250	-60 000
55199831	SGOS-Svenn Kvaale Winther-Fase 2 (pro 82112)	-80 000	-80 000
55199833	SGOS-Landlivgruppa-Filmprosjekt (pro 822)	-100 000	-200 000
55199834	SGOS-Tor Austad Bjørgum - ref.2018/75-2 (pro 82123)	-60 000	
55199835	SGOS-Jon P. Vaagenes-setesdal laser AS-Fase 2 (pro 82114)	-35 000	
55199836	SGOS-Kim Andre Nomeland Thorstensen Byggmester ref.2017/26-76 (pro 82116)	-30 000	
55199837	SGOS-Valdemar O Skreland, Enduro-Fase 1 (pro 82117)	-11 000	
55199838	SGOS-Siren F Holte, hovslager - Fase 2, ref.2017/26-83 (pro 82120)	-40 000	
55199839	SGOS-Targeir Attestog, Dataspel-fase 1, ref.2017/26-88 (pro 82121)	-12 000	
55199840	SGOS-Ekstremhandel.no, Leif Erik Birkeland-markedsføring, ref.2017/26-87 (pro 82122)	-15 000	
55199841	SGOS-Trond knutson Haugå - fase 2 (pro 82113)	-15 000	
55199842	SGOS-Alexander Bjørndal, Takservice-Fase 1 (pro 82118)	-5 614	
55199850	Berekraftig byggeri 2017 (KMD)(pro 645)	-163 816	-372 575
55199870	Helse: Ramme - pro 870	-63 609	-63 609
55199883	Helse: Regional funksjon/prosjekt - pro 883	-6 128	-6 128
55199901	Ledige midlar	-158 671	-158 671
55199915	Samarbeid Indre Agder/K14-9014	-254 323	-255 935
55199970	Støtteordning el-fylle/ladestasjonar 2015 (pro 928)	-92 602	-92 602
55199974	Støtteordning - Revsnæs hotell - ladepunkt el-bil ref.2017/66-11	-20 000	
55199821	SGOS-Fabrikken ungdomsklubb-Evje (pro 82101)		-22 000
55199823	SGOS-Lars Nordgren Rysstad-Fase 1 (pro 82103)		-10 000
55199825	SGOS-Dagfinn Borgi-Fase 1 (pro 82105)		-10 000
55199827	SGOS-Mona Bjørgum-Eliezzzer Mendez Contreras-Fase 1 (pro 82107)		-10 000
55199828	SGOS-Tone B. Ryningen-Fase 2 (pro 82109)		-30 000
55199829	SGOS-Ole S. Lund-Fase 2 (pro 82110)		-55 000
55199832	SGOS-Festival-arrangement-SETR AS (pro 826)		-400 000
55199950	Forum kommuneplanlegging		-25 796
55199954	Tre-Tradisjonar-Trendar, mobilisering for setesdal/indre agder (pro 814)	-400 000	
Sum		-2 942 086	-3 438 390

Setesdal regionråd IKS

Note 7 - Spesifikasjon over samlede avsetninger og bruk av avsetninger

	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
<u>DRIFTSREGNSKAP</u>				
Avsetninger i driftsregnskapet				
Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond (frie avsetninger)	4 140 621	4 161 000	0	3 021 062
Avsetninger til bundne fond (pliktige avsetninger)	893 866	893 000	0	2 885 649
Sum avsetninger i driftsregnskapet	5 034 487	5 054 000	0	5 906 711
Avsetninger i driftsregnskapet	5 034 487	5 054 000	0	5 906 711
Differanse	0	0	0	0
 Bruk av avsetninger i driftsregnskapet				
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	132 319	0	0	7 581
Bruk av disposisjonsfond	1 840 047	1 828 000	0	3 264 245
Bruk av bundne driftsfond	1 390 170	1 367 000	0	117 257
Sum bruk av avsetninger i driftsregnskapet	3 362 535	3 195 000	0	3 389 084
Bruk av tidligere avsetninger i driftsregnskapet	3 362 535	3 195 000	0	3 389 084
Differanse	0	0	0	0
 <u>KAPITALREGNSKAP</u>				
Avsetninger i kapitalregnskapet				
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger til ubundne kapitalfond	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond (pliktige avsetninger)	0	0	0	0
Sum avsetninger i kapitalregnskapet	0	0	0	0
 Bruk av avsetninger i kapitalregnskapet				
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundne kapitalfond	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne kapitalfond	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger i kapitalregnskapet	0	0	0	0
Netto avsetninger i kapitalregnskapet (Bruk - Avsetninger)	0	0	0	0
Netto avsetninger i kapitalregnskapet	0	0	0	0
Differanse	0	0	0	0

Setesdal regionråd IKS

Note 8 - Spesifikasjon av regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk spesifisert per år

Spesifikasjon av egenkapitalkontoer for regnskapsmessig mer/mindreforbruk

	2018	2017
Regnskapsmessig overskudd	735 271	132 319
Består av:		
<i>Mindreforbruk i driftsregnskapet:</i>	<i>735 271</i>	<i>132 319</i>
Oppstått år:		
2018	735 271	
2017		132 319
2016		
 <i>Udisponert i kapitalregnskapet fra:</i>	 <i>0</i>	 <i>0</i>
Oppstått år:		
2018		
2017		
2016		
 Regnskapsmessig underskudd	 0	 0
Består av:		
<i>Merforbruk i driftsregnskapet fra:</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Oppstått år:		
2018		
2017		
2016		
 <i>Udekket i kapitalregnskapet fra:</i>	 <i>0</i>	 <i>0</i>
Oppstått år:		
2018		
2017		
2016		

Setesdal regionråd IKS

Note 9 - Spesifikasjon av kapitalkontoen

Saldo 01.01	2 605 397
Økning av kapitalkonto (kreditposterings)	
Aktivering av fast eiendom om anlegg	0
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	0
Reversert nedskrivning utstyr, maskiner og transportmidler	0
Kjøp av aksjer og andeler	6 858
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	0
Utlån	0
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	6 480
Avdrag på eksterne lån	0
Økning pensjonsmidler	423 529
Reduksjon pensjonsforpliktelser	0
Reduksjon av kapitalkonto (debetposterings)	
Avgang fast eiendom og anlegg	0
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	0
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	250 023
Avgang aksjer og andeler	0
Nedskrivning av aksjer og andeler	0
Avdrag på utlån	20 000
Avskrivning utlån	-70 000
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Bruk av midler fra eksterne lån	0
Reduksjon pensjonsmidler	0
Økning pensjonsforpliktelser	423 934
Urealisert kurstap utenlandslån	0
Saldo 31.12	2 418 307

Setesdal regionråd IKS

Note 10 - Spesifikasjon av overføringer mellom selskap og deltakere

Eierkommune	Kommunenr	Art	Funksjon	Beløp
Valle kommune	0940	33501	325	338 076
Valle kommune	0940	38800	325	-1 300 000
Evje og Hornes kommr	0937	38800	325	-1 300 000
Bygland kommune	0938	38800	325	-1 300 000
Bykle kommune	0941	38800	325	-1 300 000

Setesdal regionråd IKS

Note 11 - Eksterne inntekter og utgifter

	Regnskap 2018	Budsjett	Regnskap 2017
Salgsinntekter	-490		-210
Refusjon fra staten-ekskl.mvakomp	-450 000	-450 000	-1 599 660
refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-879 860		
Refusjon fra fylkeskommunen	-1 100 000	-1 100 000	-2 428 300
Overføring fra foretak og bedrifter i egen kommune	-5 200 000	-5 200 000	-5 200 000
Overføring fra fylkeskommunen	-5 195 000	-5 000 000	-5 300 000
andre refusjonar	-472 075	-300 000	-734 650

Til styret i Setesdal Regionråd

REVISORS BERETNING FOR 2018

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Setesdal Regionråd som viser et ordinært resultat på kr 2 420 560 og et regnskapsmessig resultat på kr 735 271. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og kapitalregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av selskapets finansiell stilling per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i selskapets årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Evje xx. xx 2019

Agder Kommunerevisjon IKS

Tommy Pytten

oppdragsansvarlig revisor

Setesdalsamarbeid

Bykle, Valle, Bygland,
Eyje og Hornnes

Saksmappenr: 2019/24 - 4
Arkiv:
Sakshandsamar: Rita Hansen

Saksframlegg

Setesdal regionråd

Saksnummer	Utval	Møtedato
48/19	Setesdal Regionråd - Styre	19.06.2019
5/19	Setesdal Regionråd - Representantskapet	19.06.2019

Årsmelding Setesdal regionråd 2018

Dagleg leiar tilrår:

Årsmelding for 2018 vert godkjend som framlagt.

Saksutgreiing:

1. Bakgrunn for saka

Styret utarbeider årsmelding som informasjon om verksemda. Regionrådet legg fram årsmeldinga for representantskapet i juni kvart år.

2. Saksopplysningar

Årsmeldinga inneheld ein formell del og ein utdjupande tekst for å skildre aktiviteten i høve kommunane, fylkeskommunen, eksterne samarbeidspartar og innbyggjarane generelt. Når innhaldet i årsmeldinga er godkjend, blir det laga ei publikasjon som også inneheld kortversjon av rekneskap. Publikasjonen blir publisert på regionrådets nettside og trykt opp i eit avgrensa opplag for distribusjon.

Årsmeldinga syner hovudaktivitetane innafor dei ulike virkeområda, og har denne inndelinga:

- Styreleiar helsar
- Styremelding
- Organisasjon
- Infrastruktur

- Interkommunalt samarbeid
- Næringsutvikling
- Setesdalskonferansen
- Kompetanse
- Forskning & utvikling
- Prosjekter
- Økonomi og rekneskap

3. Vurderingar

I tillegg til å vere sekretariat, legge til rette for politiske saker og regional utvikling og samhandling internt og mellom kommunane og regionale samarbeidspartar, har ein søkt å levere i høve føringar frå styret.

I tillegg til eigne budsjetttrammer fekk regionrådet prosjektmiddel til ungdomsprosjektet «Setesdal gründer og samfunnsutvikling» og til prosjektet «Berekraftig byggeri» som understøtter ønskja tiltak i det nye handlingsprogrammet, og auka den samla aktiviteten i regionrådet i 2018.

Vedtak sendast til:

Valle, den 26.05.2019

Rita Hansen
dagleg leiar

1 Utkast og arbeidsdokument til årsmelding 2019

Styreleiar helsing

Eg vil starte årets årsmelding med å ynskje ny dagleg leiar velkommen til Regionrådet. Etter lang og trufast teneste valde Signe Sollien Haugå og takke for seg og gå over i ny stilling i Bykle kommune. Eg vil takke ho for den enorme innsatsen ho gjennom mange år som dagleg leiar har utført. Samstundes ynskjer vi Rita Hansen velkommen som ny dagleg leiar. Så langt har dette virka svært bra og aktiviteten er og har vore stor også i 2018. Setesdal regionråd driv eit målretta og aktivt arbeid for at Setesdal skal være ein god stad å bu, arbeide og drive næring i.

Arbeidet bygger på 4 hovudpilarar - næring, infrastruktur, interkommunalt samarbeid samt kompetansebygging.

Eg meiner vi har lukkast med mykje, og at vi driv eit målretta og godt arbeid. Vi som bur her trivst og kan ikkje heilt forstå kvifor ikkje fleire har lyst til å busette seg i vår region. Ein region med masse moglegheiter, godt klima og ein unik natur med «berre» moglegheiter. Fleire og fleire oppdagar det, da det byggast hytter og utviklinga på Hovden og i Brokke er fenomenal. Dette ynskjer vi å utnytte enda meir, slik at fleire brukar meire av si tid i Setesdal.

RV 9 er sjølv nerva gjennom dalen og her byggast det målretta og for kvar strekning som blir utbetra stig humøret og moglegheitene. Her vil vi sende ein stor takk til Sørlandsbenken og til Aust-Agder fylke, som har stått på og løfta vår region. Her ynskjer eg spesielt å nemne Ola Olsbu som har bidratt inn i dette arbeidet på ein svært god måte. Arbeidet med utbetring av RV 9 håpar, og trur vi kan fullførast innan 2023. Samstundes har vi starta eit viktig arbeid med å få RV 9 til å bli nasjonal reiselivsattraksjon, noko som ville bety stor merksemd på dalen vår.

Vi er komme langt med fiberutbygging i kommunane, men utviklinga gjeng fort og difor er det viktig at vi ikkje kvilar på det som er gjort, men heile tida jobbar målretta for at vi skal være med på utviklinga.

Arbeid er heilt avgjerande for at folk skal busette seg i regionen, difor held vi eit stort fokus på næringsutvikling. Dette ynskjer eg som styreleiar å halde fokus på og håpet er at vi kan få til enda fleire gode og sikre arbeidsplassar.

Eg er stolt av vår region. Det gode biletet skulle vi fått kommunisert enda meir ut i den store verden. Vi skal gjere så godt som mogleg for å få fram alle de moglegheiter som Setesdal har å by på. Vi vil heile tida ha fokus på at det skal bli enda betre og bu, arbeide og drive næring her, og vi ynskjer oss alle lukke til med dette arbeidet.

Med helsing

Bjørn A. Ropstad

Styreleiar

Styremelding

Arten og innhaldet til verksemda

Setesdal regionråd er eit interkommunalt samarbeid mellom kommunane Bykle, Valle, Bygland og Evje og Hornnes. Verksemda er organisert som eit interkommunalt samarbeid i medhald av § 27 i kommunelova. Regionrådet er sjølvstendig rettssubjekt. Valle er vertskommune.

Regionrådet har som visjon å medverke til at det er godt å bu og drive verksemd i Setesdal.

Verksemda har tre strategiske satsingsområde - infrastruktur, interkommunalt samarbeid og næringsutvikling, i tillegg har ein kompetanseutvikling som fokusområde.

Formalia - fundament for samarbeidet

Visjonsdokument – samarbeidsavtale og nye vedtekter for Setesdal regionråd - vart lagde fram kring årsskiftet 2006-07. Kommunane godkjende og formaliserte fundamentet i 2007. I 2018 blei også vedtektene endra når det gjeld tal på styremedlem. Regional utviklingsplan for Setesdal 2020 og handlingsprogram for 2017-2020 dannar fundament for strategisk og operativt arbeid i regionrådet.

Framhald av drifta

Styret finn at verksemda er driven i samsvar med og i medhald av den samarbeidsavtalen og dei vedtaka som gjeld. Styret konstaterer at drifta for 2018 er sikra gjennom formaliserte samarbeidsavtalar med kommunane og øyremerkte midlar frå kommunane til verksemda. Fylkeskommunen medverkar og gjennom løyving i samsvar med konsesjonskraftavtale med kommunane og med rammeløyving til regionalt næringsfond frå Regionalt utviklingsprogram. Ein har også hatt ekstra ressursar frå Aust-Agder Fylkeskommune knyta til ungdomsprosjektet Setesdal Gründer- og Samfunnsutvikling. I tillegg har Setesdal regionråd fått støtte frå Fylkesmannen i Agder og andre til desentralisert helsesøsterutdanning.

Arbeidsmiljø - ytre miljø

Verksemda disponerer tilfredsstillande kontor og nødvendig utstyr. Det har ikkje vore sjukdom eller skader på personell eller utstyr i 2018. Verksemda forureinar ikkje det ytre miljøet.

Likestilling

Representantskapet i Setesdal regionråd er sett saman av 5 formannskapsrepresentantar frå deltakarkommunane, 7 kvinner og 13 menn.

Styret i Setesdal regionråd er sett saman av 3 politikarar frå kvar kommune og består ved utgongen av 2018 av 8 menn og 4 kvinner.

Det er 2 tilsette –1 kvinne og 1 mann. Rådmannsgruppa fungerer som valkomite for oppnemning av styrerepresentantar til interkommunale verksemdar og der legg ein vanlege reglar for likestilling til grunn.

Økonomi og resultat

Styret legg fram rekneskapen for 2018. Rekneskapen er førd i Valle kommune og revidert av Agder kommunerevisjon IKS. Styret meiner at årsrekneskapen gjev eit dekkande bilete av stillinga og resultatet til verksemda. Det er ikkje vesentlege hendingar eller uvisse når det gjeld det framlagde resultatet eller rekneskapen for 2018.

Styret godkjenner rekneskapen som framlagt.

Rekneskapsmessig overskot i driftsrekneskapen er på kr 735.271. Dette overskotet i driftsrekneskapen representerer eit mindreforbruk som mellom anna delvis skuldast perioden utan dagleg leiar, og delvis også at ein har fordelt nokre av lønskostnadane til prosjekt. Styreleiars honorar vart også vedteken redusert med omlag 100.000 frå og med 2018. Styret foreslår at rekneskapsmessig overskot vert sett av til disposisjonsfond.

Saksomfang

Styret handsama i 2018 95 politiske saker, 55 referatsaker, og 12 drøftingssaker. Det var fatta 39 delegerte vedtak frå administrasjonen. Regionrådet hadde 8 styremøte og 2 representantskapsmøte.

Godkjenning – årsmelding

I styremøte 19. juni 2019 vart årsmeldinga handsama og godkjent, jf styresak PS .../19

Organisasjon

Representantskap

Formannskapet, ved 5 representantar frå kvar av dei fire samarbeidskommunane er representantskap for Regionrådet. For perioden 2018/2019 er Steinar Kyrvestad leiar og Jon Rolf Næss nestleiar.

Medlemmene i representantskapet er desse:

- Bykle kommune: Jon Rolf Næss, Hans Blattmann, Anne Karin Blix Grimestad, Kay Arne Jeiskelid og Tone Lise Avdal.
- Valle kommune: Steinar Kyrvestad, Knut Hagen, Margit Dale, Hanne Straume og Hans Olav Omnes
- Bygland kommune: Leiv Rygg Langerak, Vidar Frøysnes, Vigdis Beisland, Olav Neset og Hallstein Homdrom.
- Evje og Hornnes kommune: Bjørn Ropstad, Lars Reidar Vasland, Tom Roger Øydne, Line Kysnes Vennesland og Britt Ingrid Andersen.

Rådmennene møter med møte- og talerett. Fylkesordførar og fylkesrådmann har møte- og talerett.

Styre

For perioden 2018/2019 er Bjørn A. Ropstad vald til styreleiar og Leiv Rygg Langerak nestleiar.

Medlemmene i styret er desse:

- Bykle kommune: ordførar Jon Rolf Næss, Kay Jeiskelid og Tone Lise Avdal
- Valle kommune: ordførar Steinar Kyrvestad, Knut Hagen og Margit Dale
- Bygland kommune: ordførar Leiv Rygg Langerak, Vidar Frøysnes og Anne Eikerapen
- Evje og Hornnes kommune: ordførar Bjørn Ropstad, Lars Reidar Vasland og Britt Ingrid Andersen

FOTO: STYRET

Observatørar med møte- og talerett:

Aust-Agder fylkeskommune:

- Fylkesordførar Gro Bråten med fylkesvaraordførar John-Olav Strand
- For fylkesrådmannen har Ola Olsbu (plan- og samferdselssjef) møtt

Rådmennene i dei samarbeidande kommunane:

- Frantz Are Nilsen, Signe Berit Sollien Haugå (konst) – Bykle
- Aud Sunniva Fuhr - Valle
- Aasmund Lauvdal - Bygland
- Jens Arild Johannessen, Anne Sofie Hornnes (konst) – Evje og Hornnes

Administrasjon – kontor

I 2018 vert det eit skifte av dagleg leiar. Signe Berit Sollien Haugå slutta i stillinga 03.06.2018. 01.08.2018 tok Rita Hansen til i stillinga som dagleg leiar. Dagleg leiar er tilsett i 100 % stilling.

Valle er vertskommune og kommunehuset er kontorstad. Runar Granheim er tilsett i 100 % stilling som rådgjevar. Regionrådet kjøpar tenester frå Valle kommune, og har tilknytta ei stilling i omlag 40 %. Marie Pedersen har hatt denne rolla gjennom heile 2018. Vertskommunen yter tenester til mellom anna arkiv, økonomi og rekneskap, datastøtte, sentralbord, kontor med reinhalds- og vaktmeistertenester.

Regionrådet har og avtalefesta tenestekjøp gjennom Destinasjon Hovden AS for å arbeide med reiselivet regionalt under nemninga Visit Setesdal. Det har og vore temporære tenestekjøp i samband med kurs og kompetansetiltak, arrangementsavvikling og prosjekt mv.

Agder Kommunerevisjon IKS er revisor for Regionrådet.

Rådmannsgruppa

Rådmennene drøfter aktuelle saker før og etter handsaming av styresaker i tillegg til mykje anna administrativ samordning mellom kommunane. Rådmannen i Iveland deltek i saker som vedkjem kommunen, t.d. oppfølging av felles interkommunale samarbeid. Dagleg leiar deltak, tilrettelegg møta og er sekretariat for rådmannsgruppa. Interkommunalt samarbeid er særleg ivaretekne gjennom rådmannsgruppa si oppfølging av IKS-verksemdene.

Infrastruktur

Gul midtstripe til Hovden er eit viktig og uttalt mål i Regionrådets arbeid. Rv9 er viktig for regionen, for busetting og auka næringsaktivitet. Rv9 er ei viktig ferdselsåre, og er eit bindeledd mellom fleire landsdelar. Gjennom eigne avtarar mellom kommunane og Aust-Agder vert det sett av 100 millionar

av konsesjonskraftinntekter til å finansiere restutbygginga av Rv9. I tillegg set Regionrådet årleg av eigne middel til planlegging og reguleringsarbeid. Me

Arbeidet med strekninga Bjørnarå- Optestøyl kom i gong sommaren 2018. Lengda på denne parsellen er omlag 5 km.

Gjennom 2018 vart det jobba med plan og regulering for strekningane Besteland-Helle. Hausten 2018 vart eit utarbeidde forslag til planprogram lagt ut, med ulike forslag til korridorval. Våren 2019 vart planprogrammet til reguleringsplanen sendt på høyring, og er i prosess no. Det vart også set i gong arbeid med strekninga Rotemo-Lunden i 2018, der planprogrammet er på høyring tidleg i 2019.

Det er framleis behov for kontinuerlig trykk i politisk påverknadsarbeid for å sikre framdrift, kontinuitet og finansiering i høve Rv9.

Regional utvikling og samhandling

Aust-Agder fylkeskommune

Aust-Agder fylkeskommune ved fylkesordførar og fylkesrådmann møter fast på styremøte og held styret orientert om aktuelle saker. Fylkeskommunen har og hatt ei aktiv rolle og gitt råd i høve pågåande drøftingar om Regionrådet og organisering av næringsarbeidet.

Fylkeskommunen medverkar tungt økonomisk til regional utvikling gjennom årleg løyving frå Konsesjonskraftmidlar og med midlar til regionalt næringsfond, samt avsetningar til Rv 9-utbygginga.

Fylkeskommunen bistår Setesdal mykje i oppfølging i aktuelle saker gjennom året, mellom anna sterkt i høve RV 9- utbygginga.

Regionplan Agder 2030

Siste halvår 2018 har vore prega av arbeid og prosessar knytta til regionplan Agder 2030.

Hovudmålet med Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til ein miljømessig, sosialt og økonomisk berekraftig region i 2030 – eit attraktivt lågutsleppssamfunn med gode levekår.

Setesdal regionråd var aktive i høve å spele inn konkrete forventningar til forhandlingsutval og deltaking i arbeidet med ein ny regionplan, og var også aktivt inne i dei ulike arbeidsgruppene i utforminga av regionplan Agder 2030.

Næringsforesight Agder 2030

Næringsforesigten gjekk ut på å gje eit solid kunnskapsgrunnlag for å kunne ta strategiske beslutningar for utvikling av eit omstillingsdyktig og robust næringsliv i Agder fram mot 2030. Ein del av mandatet var også å bidra til at kommunane i Agder blir betre tilretteleggarar for eit framtidsretta næringsliv. Undersøkinga vart leia av Business Region Kristiansand, i samarbeid med Sørlandets Kompetansefond, Næringsforeningen i Kristiansandsregionen og Sørlandsparken Næringsforening AS, Listerrådet, Lindesnesregionen, Østre Agder regionråd og Setesdal regionråd.

I rapporten blir det mellom anna foreslått at ein bør satse på å etablere eit felles «økosystem» og digital næringsutviklingsplattform for å gjere det lettare å samkøyre verkemiddelapparatet og innovasjonsmiljøa i regionen. Vidare at ein bør satse på å bygge opp ein felles merkevare for heile regionen, med fokus på eksport, tiltrekke seg investorar og meir aktivitet.

Interkommunalt samarbeid

Interkommunale samarbeid er særleg ivaretekne gjennom rådmannsgruppa ved drøftingar og handsaming av konkrete saker i rådmannsgruppa og ved oppfølging av IKS-verksemdene.

Kompetanse

Desentralisert helsesystem-utdanning

Det er svært viktig for distrikta å syte for at ein har tilgong på god og relevant kompetanse, og då kanskje særleg innan helsearbeid for born og unge.

Gjennom eit tett og godt samarbeid med Lister og Lindesnes og støttepartnarar blei dette studiet så godt som fullfinansiert. Me rettar ein stor takk til Fylkesmannen i Aust- og Vest Agder, Sørlandets Kompetansefond og Sparebank Sør-stiftinga. Det er Universitet i Stavanger (UiS) som har regien på studiet, og studentane får godkjenning som helsesjukepleiarar i juni 2019. Mange av studentane kjem til å ta mastergrad i faget, og vil representere solid fagleg kompetanse for regionen vår.

Distriktsvenleg sjukepleiestudium

Universitet i Agder (UiA) skipa til eit nytt distriktsvenleg sjukepleiarstudium frå hausten 2018. Nytt av året er at det er UiA sjølv som finansierer dette tilbodet. Regionrådet er med i styringsgruppa for utdanninga, og forsøker å legge til rette for studentane «våre», med tanke på å kunne ta eksamenar o.l så lokalt som mogleg.

Avslutning av distriktskullet sjukepleiestudium på Lista

Saman med samarbeidspartnarane Lister og Lindesnes skipa me til ein avslutningsfest for dei ferske sjukepleiarane på 2016 kullet. Me treng kompetanse i distrikta og er takksame for dei som jobbar og står på for å skaffe seg dette, samstundes som dei bur og lever her i Setesdal, dette ynskjer me å syne ved å skipe til slike avslutningsfestar. Me hadde ei flott samling på Lista Fyr før det vart festmiddag på Farsund Resort.

Næringsutvikling

Regionalt næringsfond

Fylkeskommunen løyvde kr 500.000 frå midlane frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet for 2018. Dei overordna føringane for fondet er slik:

- fleire gode gründarar eller auka nyskaping
- nye arbeidsplassar eller auka sysselsetting
- fleire vekstkraftige verksemdar, auka omsetning, lønsemd, auka verdiskaping
- auka konkurransekraft, produktivitetsforbedringar
- fleire innovative næringsmiljø, eller meir innovative næringsmiljø
- kompetanseutvikling, eller auka tilgong på relevant kompetanse
- auka samarbeid mellom verksemdar, eller med FoU-miljøer
- omstilling av Sørlandet til lavutslippssamfunnet
- internasjonalt samarbeid og internasjonalisering
- likestilling, inkludering og mangfald
- auka omstillingsevne, eller auka innovasjonsevne

Dei verksemda som fekk støtte i 2018 er lista opp i rekneskapsoversikten.

Næringsforum

Næringsforumet består av fyrstelina innan næring og landbruk i kommunane, samt Aust-Agder Fylkeskommune og Innovasjon Norge. Næringsforumet hadde 3 møter i 2018. Næringsforumet er eit viktig forum for støtteapparatet i regionen, der ein orienterar kvarandre om aktivitetar og utviklinga for næringslivet i Setesdal.

Gründerkurs

Det vert arrangert fleire gründerkurs i løpet av 2018. Gründerkurs vert arrangert i lag med Aust-Agder Fylkeskommune. Dei ulike kursa var Smart Start (arrangert to gonger), Jusskurs, Bedriftsøkonomi og Web og sosiale media. Det var til saman 38 deltakarar på desse kursa, som fordelar seg geografisk i heile regionen. Kurset Web og sosiale media måtte avlysast på grunn av for få påmeldte. Ein eigen «Skattefunn-dag» måtte også avlysast på grunn av for få påmeldte.

Lønsam frukost

Vert arrangert på Revsnes Hotell i samarbeid med Innovasjon Norge, Forskningsrådet og Aust-Agder Fylkeskommune. Det vart lagt opp til eige møte for verksemdar som ynskje å diskutere konkrete idear. Det var relativt få deltakarar på dette arrangementet.

Miljøfyrtårn

Gjennom godt samarbeid med stiftinga Miljøfyrtårn og konsulent Magne Hvilen køyrde me eit opplegg for verksemdar som ville sertifiserast. 5 verksemdar blei sertifiserte Miljøfyrtårn i løpet av 2018, og desse var: Dølen Hotell, TrollAktiv, Landeskogen Peace Center, Elgtun og Joker Bygland.

Setesdalskonferansen

Setesdalskonferansen 2018 vart arrangert på Hovden, og hadde ei rekordstor deltaking i 2018. Konferansen er meint å vere ein arena for inspirasjon og ein møteplass for leiarar i private verksemdar og i det offentlege.

Styrk Fjærtøft var programleiar, og i komiteen for konferansen sat Ørnulf Hasla, Connie Barthold, Ann-Torill Briksdal, Ole P Bruun og Signe Berit Sollien Haugå.

Setesdalsprisen 2018 gjekk til Helga Arntzen som ein honnør for sin innsats og for alt ho har vore og er for Setesdal! *Prismottakaren er eit førebilete i handlekraft og evne til å investere langsiktig ut i framtida på sitt verdigrunnlag og visjonar*, sa Sveinung Hovstad, direktør distriktskontoret Agder, Innovasjon Norge då han dela ut prisen under Setesdalskonferansen.

FOTO: FRÅ KONFERANSEN

Forskning og utvikling

MARA – Mobility and Accesability in Rural Areas

Mara er eit interreg/EU prosjekt, eit samarbeid mellom fleire land i Europa. Deltakarane er frå Polen, Tyskland, Sverige, Finland, Russland, Latvia, Litauen og Setesdal. Prosjektet er del av ei større satsing i EU som gjeng ut på internasjonalt samarbeid og utvikling både innan mobilitet og lokalsamfunn i landa rundt Baltikum og Nord-Europa, og vart endeleg godkjent seinhausten 2018.

Konkret gjeng MARA ut på å bidra til å løyse mobilitetsutfordringar i desentraliserte område og distrikt på ein økonomisk og miljømessig berekraftig måte. Ein har felles utfordringar knytta til transport, då særleg med tanke på born og unge, og eldre og uføre og andre som ikkje disponerar eigen bil. Prosjektet skal bidra med verktøy til å kartleggje forholda lokalt hos dei som deltek i prosjektet. Gjennom samarbeid, både med forskarmiljø, planleggarar og offentlege instansar på tvers av landegrenser er målet å finne gode felles løysingar. Sjølv oppstarten av prosjektet er våren 2019.

ILLUSTRASJON: LOGO EU + INTERREG + MARA IHHT KRAV I PROSJEKTILDELINGSBREV

Prosjekt

Setesdal Gründer og Samfunnsutvikling

Prosjektet fekk i oppstarten prosjektmiddel frå Kommunal – moderniseringsdepartementet som del av «Næringsutvikling og verdiskaping i fjellområdene» og vidare støtte frå Aust-Agder Fylkeskommune (500.000,-) og Regionrådet (500.000,-) for 2018. Målgruppa var mynta på, og drive av ungdom og unge vaksne, der hovudfokuset var å sette i gong tiltak som kan vere med å snu ei negativ utvikling med tanke på folketal, arbeidsplassar og ung deltaking i samfunnet. Setesdal regionråd var prosjekteigar, medan dei ulike prosjektgruppene og styringsgruppa var sett saman av ungdom og unge vaksne sjølv. Dei ulike prosjektgruppene var «businessgruppa», «Landlivsgruppa», «Festivalgruppa» og «Ungdomsrådgruppa». Leiarane i kvar gruppe utgjorde styringsgruppa. Med på møta i styringsgruppa var også eit styremedlem frå Regionrådet. Administrasjonen i regionrådet hadde observatørstatus på møta. Ein prøvde ulike verkemiddel og tiltak som skulle auke aktivitet og tilflytting i Setesdal.

Businessgruppa hadde eigne middel til støtte for verksemdsetablering og næringsutvikling. Gjennom 2018 fekk 10 verksemder/idear støtte frå «businessgruppa», i tillegg til Skogselskapet som fekk støtte til transport av alle ungdomskuleelevene til ein eigen «skogsnæringsdag» på KVS Bygland. Totalt i prosjektet fekk 19 ulike idear og verksemder økonomisk støtte frå «businessgruppa».

Landlivsgruppa var oppetekne av å legge til rette for tilflyttarar, samt marknadsføre Setesdal til folk i etableringsfasen. Dei såg at det var eit behov for ein «kanal» for folk utanfrå som kunne svare på konkrete spørsmål om tomt, småbruk, arbeid og kvardagsliv. og oppretta også ei eiga stilling med tittel «Landlivskoordinator», i 25-30 % stilling. Dei fekk produsert ein eigen film og fotomateriale til bruk i marknadsføring og profilering, som no ligg føre i databasen til Destinasjon Hovden, til fri bruk for alle som driv med marknadsføring og rekruttering i Setesdal. I tillegg jobba dei aktivt på sosiale mediar og publiserte gladsaker, ledige tomtar og småbruk o.l.

Festivalgruppa jobba fram ungdomsfestivalen SETR, som gjekk av stabelen på Bygland 21.07.18. Dei hadde over 500 betalande, og eit eige fokus på born og unge. Sentralt var tanken å etablere eit arrangement som var komen for å bli, og som kan vekse og på sikt gje arbeidsplassar og meir aktivitet.

Ungdomsrådgruppa arbeidde fram forslag til vedtekter for ungdomsråd, og gjennomførte ei storsamling på Revsnes hotell i januar 2018. Her deltok meir enn 40 born og unge frå Setesdal, til inspirasjon og opplæring. Mandal barne- og ungdomsråd var der med tre ungdommar som kunne fortelje om sitt arbeid og sin måte å jobbe på. Ungdomsråda vart godt etablert og kom i gong i løpet av 2018 i alle kommunane i Setesdal.

Prosjektet vart avslutta i desember 2018. Prosjektet synte eit tydeleg lokalt engasjement og bestod av ei grunnstamme av unge driftige menneske som ynskte å arbeide for meir liv og fleire folk i Setesdal. Prosjektet har utvilsamt ført til auka fokus på korleis ein arbeider med næringsutvikling (særleg blant unge), korleis regionen kommuniserer med omverda og elles korleis dei unge blir

involvert i samfunnsutviklinga. Ein såg spesielt på nokre element som ein ynskjer å arbeide meir med, som til dømes «lågterskel» næringstøtte for gründerar under 35 år, entreprenørskap som satsing i skulen, og fokus på velkomst av nye innbyggjarar og marknadsføring av Setesdal som buområde.

Bærekraftig byggeri

Prosjektet er gjennomført i regi av Setesdal regionråd i perioden august 2017 – oktober 2018, etter at regionrådet søkte og fekk støtte gjennom Kommunal- og moderniseringsdepartementet si støtteordning «Fjellsatsinga – Fremtidens byggeløsninger i fjellområdene». Prosjektleiar var Ingvild Hovden.

Som ledd i at Setesdal er sertifisert som «bærekraftig reisemål», og sidan trendane syner auka etterspurnad etter mindre overnattingseiningar, spesielle og nær naturen, som i seg sjølv då blir ei oppleving.

Det blei bestemt at prosjektet skulle stå for utvikling av modellar for utleigehytter, noko som er utført av arkitekt Erick T. Allende (henta frå sluttrapporten til Ingvild Hovden). Teikningane av denne hytta kan nyttast vederlagsfritt av aktørar som ynskjer det, til bruk i Setesdal.

Målet for prosjektet var å legge eit grunnlag for unike og attraktive overnattingseiningar i Setesdal, auka lokal verdiskaping gjennom involvering og eigarskap til arbeidet, både mtp reiselivet, handverkarar, grunneigarar og utbyggarrar. Det var også eit mål å auke kompetansen og fokuset på bærekraft og miljø i næringsutviklinga og innan arealforvaltning og utbyggingspolitikk. Dessutan var det også eit mål å auke merksemda kring Setesdal som bærekraftig reisemål.

I løpet av prosjektperioden vart det gjennomført studietur til Østerike og Sveits, innspels- og informasjonsmøter og bidro til auka merksemd rundt auka bærekraft og lønsemd i trenæringa.

Prosjektet vart avslutta i 2018, men ein vidarefører eit prosjekt knytta til utvikling trenæringa i 2019. «Tre i Setesdal».

Økonomi og rekneskap

Frå revisjon og regnskapsrapport